

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

19 Δεκεμβρίου 2024

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 6978

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/140608/2339

Πρόκληση του Προγράμματος «Συστήματα Αποθήκευσης στις Επιχειρήσεις».

**ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ -
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1408/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») στον γεωργικό τομέα, όπως ισχύει.

2. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ'εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (L 187/1) [Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (ΓΑΚ)], όπως ισχύει.

3. Την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παρ. 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).

4. Την Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (L 328/82).

5. Τον Κανονισμό 2021/C 58/01 σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

6. Την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας (2022/C 80/01).

7. Τον Κανονισμό (ΕΚ) 2023/2831 (15.12.2023) της Επιτροπής της 13.12.2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis) (OJ EE L 1 της 15.12.2023), όπως ισχύει.

8. Το έγγραφο εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Commission Staff Working Document) Guidance to

member states - Recovery and Resilience Plans" (SWD) 2021 12 final/22-1-2021 (parts 1, 2).

9. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

10. Την από 13 Ιουλίου 2021 εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για την Ελλάδα (ST 10152/21, ST 10152/21 ADD 1).

11. Την από 7 Δεκεμβρίου 2023 εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της ΕΕ για την έγκριση της αξιολόγησης του αναθεωρημένου ΣΑΑ για την Ελλάδα (ST 15831/23, ST 15831/23 ADD1).

12. Την υπό στοιχεία COM(2021) 328 final πρόταση εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας.

13. Την υπό στοιχεία C(2002) 25 final/06-01-2022 πράξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία ενέκρινε τον Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για την Ελλάδα (1 Ιανουαρίου 2022 31 Δεκεμβρίου 2027) Κρατική ενίσχυση SA. 100372 (2021/N) Ελλάδα, όπως τροποποιήθηκε με την C(2022) 5087 final/14-07-2022 πράξη της.

14. Την ανακοίνωσή της σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (2008/C 14/06).

15. Την 3η Κυβερνητική απόφαση 399/24.11.2022 περί ένταξης στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας και ανάθεσης του Ταμείο Αξιοποίησης της Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) υπηρεσιών ωρίμανσης για δράσεις «εξοικονόμησης στη Βιομηχανία», όπως αυτή τροποποιήθηκε με την 5η Κυβερνητική Απόφαση (τροποποίηση τίτλου).

16. Τον ν. 3468/2006 «Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαράγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης και λοιπές διατάξεις» και ιδίως την παρ. 4 του άρθρου 14 περί εξουσιοδοτικής διατάξεως για προγράμματα εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων και συστημάτων αποθήκευσης από αυτοκαταναλωτές, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 63 του ν. 5037/2023 (Α' 78).

17. Τον ν. 3471/2006 «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα

των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του ν. 2472/1997» (Α' 133).

18. Τον ν. 3986/2011 «Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015» (Α' 152).

19. Τον ν. 4001/2011 «Για τη λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις» (Α' 179).

20. Τον ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής Υλοποίησης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143) και ειδικότερα τα άρθρα 20 και 77 αυτού.

21. Τον ν. 4342/2015 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, Ενσωμάτωση στο Ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 "Για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των Οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των Οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ"» (Α' 143).

22. Τον ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α' 147), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει δυνάμει των διατάξεων του ν. 4782/2021 (Α' 36).

23. Τον ν. 4414/2016 «Νέο καθεστώς στήριξης των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαραγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης - Διατάξεις για το νομικό και λειτουργικό διαχωρισμό των κλάδων προμήθειας και διανομής στην αγορά του φυσικού αερίου και άλλες διατάξεις» (Α' 149).

24. Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).

25. Τον ν. 4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις» (Α' 137).

26. Τον ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» (Α' 167).

27. Τον ν. 4685/2020 «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις» (Α' 92).

28. Τα άρθρα 270 έως και 281 του ν. 4738/2020 «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δευτέρας ευκαιρίας και άλλες διατάξεις» (Α' 207) και ιδίως το άρθρο 271 για την σύσταση στο Υπουργείο Οικονομικών της αυτοτελούς Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης.

29. Τον ν. 4759/2020 «Εκσυγχρονισμός της Χωροταξικής και Πολεοδομικής Νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» (Α' 245).

30. Τον ν. 4772/2021 (Α' 17) και ειδικότερα το άρθρο 42 «Διαδικασία ένταξης και χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έργων και προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

31. Τα άρθρα 125-130 του ν. 4799/2021 «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/878 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαΐου 2019 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ, όσον αφορά τις εξαιρούμενες οντότητες, τις χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών, τις μικτές χρηματοοικονομικές εταιρείες επενδύσεων, τις αποδοχές, τα μέτρα και τις εξουσίες εποπτείας και τα μέτρα διατήρησης κεφαλαίου (L 150), ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/879 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαΐου 2019 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2014/59/ΕΕ σχετικά με την ικανότητα απορρόφησης των ζημιών και ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και της Οδηγίας 98/26/ΕΚ (L 150), μέσω της τροποποίησης του άρθρου 2 του ν. 4335/2015, και λοιπές επείγουσες διατάξεις» (Α' 78).

32. Τον ν. 4819/2021 «Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων» (Α' 129).

33. Τον ν. 4822/2021 «Κύρωση της Σύμβασης Χρηματοδότησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δανειακής Σύμβασης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Παραρτημάτων τους και άλλες διατάξεις για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Α' 135).

34. Τον ν. 4914/2022 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας "Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε." και άλλες διατάξεις» (Α' 61).

35. Τον ν. 4951/2022 «Εκσυγχρονισμός της αδειοδοτικής διαδικασίας Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας Β' φάση, Αδειοδότηση παραγωγής και αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, πλαίσιο ανάπτυξης Πιλοτικών Θαλάσσιων Πλωτών Φωτοβολταϊκών Σταθμών και ειδικότερες διατάξεις για την ενέργεια και την προστασία του περιβάλλοντος» (Α' 129) και ιδίως τα άρθρα 33 έως 38 περί Εξαιρούμενων Σταθμών και το άρθρο 97 περί ηλεκτρικού χώρου στο δίκτυο για τη προώθηση του ενεργειακού συμψηφισμού και σταθμών αυτοπαραγωγής.

36. Τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν. 4978/2022, Α' 190).

37. Τον ν. 5037/2023 «Μετονομασία της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας σε Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων και διεύρυνση του αντικείμενου της με αρμοδιότητες επί των υπηρεσιών ύδατος και της διαχείρισης αστικών αποβλήτων, ενίσχυση της υδατικής πολιτικής - Εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας για τη χρήση και παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μέσω της ενσωμάτωσης των Οδηγιών ΕΕ 2018/2001 και 2019/944 - Ειδικότερες διατάξεις για

τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την προστασία του περιβάλλοντος» (Α' 78).

38. Τον ν. 5043/2023 «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2021/514 του Συμβουλίου της 22ας Μαρτίου 2021 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2011/16/ΕΕ σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας, διατάξεις για τη φορολογική διαδικασία, την κατάρτιση του κρατικού προϋπολογισμού, το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις» (Α' 91).

39. Τον ν. 5140/2024 «Νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και συμπληρωματικές διατάξεις» (Α' 154).

40. Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005 - Α' 98) το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την περ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

41. Το π.δ. 70/2015 (Α' 114) περί ανασύστασης Υπουργείων και μετονομασίας του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

42. Το π.δ. 132/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ.)» (Α' 160).

43. Το π.δ. 142/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 178).

44. Το π.δ. 77/2023 «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων - Σύσταση, κατάρτιση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων» (Α' 130).

45. Το π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131).

46. Το π.δ. 82/2023 «Μετονομασία Υπουργείου - Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού - Τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 77/2023 (Α' 130) - Μεταβατικές διατάξεις» (Α' 139).

47. Την υπό στοιχεία Υ 12/07-07-2023 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, Νικόλαο Παπαθανάση» (Β' 4403) και την υπ' αρ. 74104/5570/8.7.2023 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Αλεξάνδρα Σδούκου» (Β' 4408).

48. Την υπό στοιχεία Υ1/3.1.2024 απόφαση του Πρωθυπουργού «Καθορισμός σειράς τάξης των Υπουργείων» (Β' 28).

49. Την υπό στοιχεία 36259/1757/Ε.103/2010 κοινή απόφαση «Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ)» (Β' 1312).

50. Την υπ' αρ. 134453/23.12.2015 κοινή υπουργική απόφαση «Ρυθμίσεις για τις πληρωμές των δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων ΠΔΕ (Τροποποίηση και αντικατάσταση της κοινής υπουργικής απόφασης 46274/02.09.2014 (Β' 2573)» (Β' 2857).

51. Την υπό στοιχεία ΑΠΕΗΛ/Α/Φ1/οικ. 187480/07.12.2016 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Μεθοδολογία υπολογισμού της ειδικής

τιμής αγοράς τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης, κριτήρια και περιορισμοί χορήγησης της προσαύξησης ανάπτυξης ετοιμότητας συμμετοχής στην αγορά και διαδικασία χορήγησης της, καθώς και διαδικασία απομείωσης της λειτουργικής ενίσχυσης για τους σταθμούς που έχουν λάβει επενδυτική ενίσχυση κατ' εφαρμογή των άρθρων 3, 5 και 6 του ν. 4414/2016» (Β' 3955).

52. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/30971/1190/26.03.2020 «Προσθήκη νέων κατηγοριών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. και καθορισμός των Τ.Α., επαναπροσδιορισμός των κατηγοριών σταθμών 11, 29 και 30 και τροποποίηση των Τ.Α. του Πίνακα 1 της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4414/2016, σύμφωνα με τις παρ. 5, 6 και 7 του άρθρου 4 του ν. 4414/2016 (Α' 149) και τροποποίηση των τιμών του Επιτοκίου Αναγωγής των κατηγοριών σταθμών, σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 3 του ν. 4414/2016 (Α' 149), όπως ισχύει» (Β' 1045).

53. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/74999/3024/06.08.2021 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/15084/382/19.02.2019 υπουργικής απόφασης «Εγκατάσταση σταθμών παραγωγής από αυτοπαραγωγούς με εφαρμογή ενεργειακού συμψηφισμού ή εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού σύμφωνα με το άρθρο 14Α του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, και από Ενεργειακές Κοινότητες με εφαρμογή εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 4513/2018» (Β' 759)» (Β' 3971).

54. Την υπ' αρ. 35259/24.03.2021 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Σύσταση και Λειτουργία Λογαριασμού για την εθνική χρηματοδότηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Β' 1197).

55. Την υπό στοιχεία 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών περί καθορισμού του Συστήματος Υλοποίησης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ως ισχύει.

56. Την υπ' αρ. 119138/28.09.2021 (Β' 4499) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών περί συμπλήρωσης και εξειδίκευσης των αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Οικονομικών.

57. Το εγκεκριμένο Εγχειρίδιο Διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (υπό στοιχεία 120141ΕΞ2021/ΥΠΟΙΚ 30-09-2021 - (ΑΔΑ: 6ΝΞ3Η-ΨΘ0 απόφαση Υπ. Οικονομικών), όπως τροποποιήθηκε με την υπό στοιχεία 52415 ΕΞ 2022 απόφαση του Αναπληρωτή Υπ. Οικονομικών (Β' 1927).

58. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/18393/686/20-02-2023 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «3η τροποποίηση της υπ' αρ. ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/15084/382/19.02.2019 (Β' 759) υπουργικής απόφασης «Εγκατάσταση σταθμών παραγωγής από αυτοπαραγωγούς με εφαρμογή ενεργειακού συμψηφισμού ή εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού σύμφωνα

με το άρθρο 14Α του ν. 3468/2006", όπως ισχύει, και από Ενεργειακές Κοινότητες με εφαρμογή εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 4513/2018» (Β' 239).

59. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/51153/387/09.05.2023 υπουργική απόφαση «Συστήματα αναγνώρισης προσόντων και πιστοποίησης Ενεργειακών Ελεγκτών, Μητρώο Ενεργειακών Ελεγκτών και Αρχείο Ενεργειακών Ελέγχων» (Β' 3187), όπως τροποποιήθηκε με την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/94682/1818/4.9.2024 (Β' 5182) υπουργική απόφαση.

60. Την υπό στοιχεία 71693 ΕΞ 2023/09.05.2023 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Διαδικασίες επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού στο πλαίσιο Δράσεων και Έργων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Β' 3079).

61. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/93976/2772/05.09.2024 «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/15084/382/19.02.2019 υπουργικής απόφασης "Εγκατάσταση σταθμών παραγωγής από αυτοπαραγωγούς με εφαρμογή ενεργειακού συμψηφισμού ή εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού σύμφωνα με το άρθρο 14Α του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, και από Ενεργειακές Κοινότητες με εφαρμογή εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 4513/2018"» (Β' 759)» (Β' 5074).

62. Τον Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας σε Πελάτες (Β' 832/2013).

63. Τον Κώδικα Διαχείρισης Ηλεκτρικών Συστημάτων Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, όπως εγκρίθηκε με την υπ' αρ. 39/2014 (Β' 304) απόφαση της ΡΑΕ.

64. Τον Κώδικα Διαχείρισης του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας, όπως εγκρίθηκε με την υπ' αρ. 395/2017 (Β' 78) απόφαση της ΡΑΕ.

65. Το υπό στοιχεία 115150/ΕΥΚΕ 4023/02.11.2016 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων «Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων».

66. Το υπό στοιχεία 42649/ΕΥΚΕ 5351/13.05.2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Διευκρινίσεις σχετικά με

ζητήματα εφαρμογής του Καν. Ε.Ε. 651/2014, ως προς τον χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως προβληματικής».

67. Την υπ' αρ. 34584/05.04.2019 (ΑΔΑ: ΩΘΜΦΗ-9ΚΦ) εγκύκλιο της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων.

68. Την υπό στοιχεία 59886/ΕΥΚΕ913/11-6-2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών «Λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας» (Β' 2417 και Β' 396).

69. Την υπό στοιχεία 59046 ΕΞ 2024/23.04.2024 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Ένταξη του Έργου "Υποέργο 3 Εξοικονόμηση ενέργειας σε επιχειρήσεις - Φωτοβολταϊκά στις Επιχειρήσεις" (κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5223499) στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας».

70. Την υπό στοιχεία ΓΝ 132/2014 (02.12.2024) γνωμοδότηση της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων της Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών σχετικά με τη χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) του προγράμματος «Συστήματα Αποθήκευσης στις Επιχειρήσεις».

71. Την από 17-12-2024 εισήγηση Δημοσιονομικών Επιπτώσεων του Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

72. Την από ΥΠΕΘΟΟ 189332 ΕΞ 2024/13.12.2024 σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης.

73. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση προκαλείται δαπάνη στον κρατικό προϋπολογισμό η οποία ανέρχεται σε 153.740.000,00 €, η οποία θα καλυφθεί από πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΣΑΤΑ 075) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, αποφασίζουμε:

Την προκήρυξη του Προγράμματος με τίτλο «Συστήματα Αποθήκευσης στις Επιχειρήσεις», σύμφωνα με τις κάτωθι διαδικασίες και όρους.

Το Πρόγραμμα «Συστήματα Αποθήκευσης στις επιχειρήσεις» χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, και ειδικότερα από το ΠΔΕ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΣΑΤΑ 075) και υλοποιείται σύμφωνα με τις διαδικασίες και τους όρους που περιγράφονται στην παρούσα.

Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

**ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«Συστήματα Αποθήκευσης στις Επιχειρήσεις»**

Αθήνα, Δεκέμβριος 2024

Πίνακας Περιεχομένων

Πίνακας Περιεχομένων	
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ.....	
Κεφάλαιο 1: Αντικείμενο και Στόχος του Προγράμματος.....	
Κεφάλαιο 2: Προϋπολογισμός του Προγράμματος – Πηγή χρηματοδότησης	
Κεφάλαιο 3: Δικαιούχοι του Προγράμματος – Κριτήρια Επιλεξιμότητας – Προδιαγραφές Προγράμματος....	
3.1: Όροι και Προϋποθέσεις Συμμετοχής	
3.2: Γενικοί Κανόνες Χορήγησης Ενισχύσεων – Πρόσθετες Προϋποθέσεις Συμμετοχής.....	
Κεφάλαιο 4: Είδος και ύψος ενίσχυσης	
Κεφάλαιο 5: Επιλέξιμες Δαπάνες	
5.1: Επιλέξιμες Δαπάνες.....	
5.2: Κανόνες Επιλεξιμότητας Δαπανών.....	
5.3: Επιλέξιμος εξοπλισμός – Εγκαταστάσεις / Τεχνικά Χαρακτηριστικά	
Κεφάλαιο 6: Εμπλεκόμενοι Φορείς - Έλεγχοι.....	
6.1 Εμπλεκόμενοι Φορείς	
6.2 Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου.....	
6.3 Φορέας Υλοποίησης	
6.4 Φορέας Οικονομικής Διαχείρισης.....	
6.5: Διοικητικές Επαληθεύσεις / Δειγματοληπτικοί έλεγχοι	
6.6: Διενέργεια Ελέγχων	
Κεφάλαιο 7: Υποβολή αίτησης επιχορήγησης – συμμετοχής στο Πρόγραμμα	
7.1: Διαδικασία υποβολής αίτησης	
7.2: Διαδικασία ελέγχου αίτησης.....	
Κεφάλαιο 8: Αποτελέσματα αξιολόγησης και Έγκριση Αιτήσεων Επιχορήγησης	
8.1 Προσωρινά Αποτελέσματα	
8.2 Ενστάσεις.....	
8.3 Οριστικά αποτελέσματα	
8.4 Έγκριση Αποτελεσμάτων.....	
Κεφάλαιο 9: Υλοποίηση επένδυσης - Καταβολή επιχορήγησης.....	
9.1: Υλοποίηση επένδυσης.....	
9.2 Ένσταση κατά την υλοποίηση της επένδυσης.....	
9.3: Διαδικασία καταβολής επιχορήγησης	
9.4: Διαδικασία ανοίγματος ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού	
9.5: Έλεγχος δικαιολογητικών - καταβολή επιχορήγησης	
9.6: Διαδικασία Ελέγχου για την Καταβολή της Επιχορήγησης	

Κεφάλαιο 10: Διάρκεια Προγράμματος – Χρονικά Ορόσημα και προθεσμίες	
10.1: Προκήρυξη.....	
10.2: Διάρκεια Υποβολής Αιτήσεων.....	
10.3: Ενστάσεις.....	
10.4: Διάρκεια Υλοποίησης.....	
10.5: Τροποποίηση Προθεσμιών.....	
10.6: Προθεσμίες Όρων Σύμβασης (Με Διαχειριστές).....	
Κεφάλαιο 11: Υποχρεώσεις Δικαιούχων	
11.1: Υποχρεώσεις Δικαιούχων.....	
11.2: Συνέπειες μη τήρησης υποχρεώσεων	
Κεφάλαιο 12: Διαφάνεια των ενισχύσεων.....	
Κεφάλαιο 13: Ενέργειες δημοσιότητας και ενημέρωσης.....	
Κεφάλαιο 14: Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	
Κεφάλαιο 15: Κατάλογος Παραρτημάτων.....	
Κεφάλαιο 16: Ισχύς της απόφασης	
Παράρτημα I: Πληροφορίες για την υποβολή, έγκριση, και υλοποίηση παρεμβάσεων της Αίτησης Συμμετοχής στο Πρόγραμμα μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας του Προγράμματος	
Σύνοψη	
Βήματα διαδικασίας	
Παράρτημα II: Λειτουργία Καταπιστευτικού Λογαριασμού (escrow account).....	
Παράρτημα III: Όροι Συμμετοχής	
Παράρτημα IV: Λίστα Δικαιολογητικών.....	
Δικαιολογητικά υποβολής αίτησης.....	
Δικαιολογητικά ανοίγματος δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού (escrow account) στην ηλεκτρονική πλατφόρμα πληρωμών.....	
Δικαιολογητικά καταβολής ενίσχυσης στο ΟΠΣ.....	
Δικαιολογητικά καταβολής ενίσχυσης στο ΟΠΣ πληρωμών	
Παράρτημα V: Παραστατικά Δαπανών Προγράμματος.....	
Τρόποι εξόφλησης δαπανών.....	
Απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά	
Παράρτημα VI: Ορισμός ΜΜΕ.....	
Παράρτημα VII: ΓΑΚ 651/2014 (Άρθρο 41).....	
Παράρτημα VIII: Προϋποθέσεις Κανονισμού ΕΕ 2023/2831 De Minimis.....	
Προϋποθέσεις Κανονισμού ΕΕ 1408/2013 De Minimis	
Παράρτημα IX: Μη Επιλέξιμοι ΚΑΔ	
Παράρτημα X: Κανόνες Σώρευσης.....	

Παράρτημα XI: Ορισμός Της Προβληματικής Επιχείρησης όπως αυτή ορίζεται στο σημείο 18 του άρθ. 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014	
Παράρτημα XII: Διαδικτυακές Υπηρεσίες (WS) μέσω Τρίτων Συστημάτων	
Παράρτημα XIII: Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis) βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831	
Παράρτημα XIV: Υπεύθυνη Δήλωση σώρευσης (για πρωτογενή γεωργική παραγωγή) βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 1408/2013.....	
Παράρτημα XV: Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση των ενισχύσεων με βάση τον γενικό απαλλακτικό κανονισμό.....	
Παράρτημα XVI: Υπεύθυνη Δήλωση Συναίνεσης Ιδιοκτήτη	
Παράρτημα XVII: Υπεύθυνη Δήλωση Μεγάλης Επιχείρησης.....	
Παράρτημα XVIII: Υπεύθυνη Δήλωση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων	
Παράρτημα XIX: Υπεύθυνη δήλωση Στοιχείων Πραγματικών Δικαιούχων	
Παράρτημα XX: Υπεύθυνη Δήλωση περί Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης (DNSH)	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XX_2: Βεβαίωση συμμόρφωσης με την αρχή της «Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης» (DNSH)	
Παράρτημα XXI: Υπεύθυνη Δήλωση ΑΕΚΚ	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ

Για της σκοπούς της παρούσας προκήρυξης, οι χρησιμοποιούμενοι όροι και συντμήσεις έχουν την έννοια που τους αποδίδεται κατωτέρω:

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
ΑΔΜΗΕ	Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας
Αίτημα Επαλήθευσης – Πιστοποίησης Δαπανών	Αίτημα του δικαιούχου που πραγματοποιείται μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας στο Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου για την επαλήθευση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου του
Ανάκτηση	Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία
ΑΦΜ	Αριθμός Φορολογικού Μητρώου
Απένταξη	Η διακοπή των όρων του Προγράμματος μίας ενταγμένης αίτησης
Αποθηκευμένη αίτηση	Η κατάσταση της αίτησης από τη δημιουργία της μέχρι και να υποβληθεί
Απορριπτές αιτήσεις	Αιτήσεις των οποίων τα δικαιολογητικά έχουν αξιολογηθεί αρνητικά
Αριθμός εργαζομένων	Ο αριθμός των εργαζομένων αντιστοιχεί στον αριθμό Ετήσιων Μονάδων Εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων μόνιμης και πλήρους απασχόλησης, με σχέση εξαρτημένης εργασίας κατά ένα ημερολογιακό έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ
Αχρεωστήτως Καταβληθέν Ποσό	Κάθε δαπάνη η οποία δεν αντιστοιχεί σε ίσης αξίας παραδοθέν έργο, προμήθεια ή υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης
ΓΑΚ	Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 651/2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει
ΓΓΠΣΔΔ	Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης
ΓΔΟΥ	Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών ΥΠΕΝ
ΔΕΔΔΗΕ	Διαχειριστής Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας
Δημόσια Δαπάνη / Ενίσχυση	Κάθε δημόσια συνεισφορά για τη χρηματοδότηση δράσεων, η οποία προέρχεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον προϋπολογισμό οργανισμών δημοσίου δικαίου, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 4412/2016 ή τον προϋπολογισμό ενώσεων δημοσίων αρχών ή οργανισμών δημοσίου δικαίου, στην οποία δύναται να

	περιλαμβάνονται οποιοδήποτε χρηματοδοτικοί πόροι στους οποίους συνεισφέρουν συλλογικά εργοδότες και εργαζόμενοι.
Δημοσιονομική Διόρθωση	Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή και εθνικής συμμετοχής σε μία δράση/έργο, στο πλαίσιο της χρηματοδότησής του από το ΤΑΑ, η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται.
Διαχειριστές	ΔΕΔΔΗΕ ή ΑΔΜΗΕ (ανάλογα με την περίπτωση, για διασυνδέσεις άνω των 6 MW ως διαχειριστής ορίζεται ο ΑΔΜΗΕ, ενώ στις λοιπές περιπτώσεις ο ΔΕΔΔΗΕ
Διπλή Χρηματοδότηση	Η παράλληλη χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από τον μηχανισμό του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και άλλα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Δράση	Το σύνολο καθορισμένων στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ) μεταρρυθμίσεων ή και επενδύσεων, που έχουν προσδιορισθεί ως οικονομικά και τεχνικά αυτοτελείς, είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΤΑΑ, συμβάλλουν στους πυλώνες αυτού και έχουν καθορισμένο χρονικό πλαίσιο, ορόσημα και στόχους
Εγκεκριμένες αιτήσεις	Αιτήσεις των οποίων τα δικαιολογητικά έχουν αξιολογηθεί θετικά και είναι, μετά τη λήξη της προθεσμίας των ενστάσεων, εντός του διαθέσιμου προϋπολογισμού βάσει χρονοσήμανσης
ΕΔΛ	Ειδικό Δεσμευμένοι Λογαριασμοί
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΜΕ	Ετήσια Μονάδα Εργασίας. Η μία (1) ετήσια μονάδα εργασίας αντιστοιχεί σε ένα άτομο που εργάστηκε στην επιχείρηση ή για λογαριασμό της επιχείρησης, με καθεστώς πλήρους απασχόλησης κατά τη διάρκεια ολόκληρου του εξεταζόμενου έτους. Η εργασία των προσώπων που δεν έχουν εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή που εργάστηκαν με καθεστώς μερικής απασχόλησης ή εποχιακά, υπολογίζεται ως κλάσμα της ΕΜΕ
Έναρξη υλοποίησης - ημερομηνία έγκρισης αίτησης	Η ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης της αίτησης ενίσχυσης στο Πρόγραμμα
Ενεργοποίηση	Η έναρξη λειτουργίας του συστήματος αποθήκευσης σε φωτοβολταϊκό σταθμό, ως προς τη σύνδεση και έγχυση στο δίκτυο
Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας	Ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις δυνάμει του Καν. 2023/2831, του ΕΚ 1408/2013 και του 717/2014. Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται ανά κράτος μέλος σε μία ενιαία επιχείρηση δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών
Ενταγμένη αίτηση	Αίτηση για την οποία εκδίδεται Απόφαση Ένταξης από την Πλατφόρμα του Προγράμματος, μετά την έκδοση των Οριστικών Πινάκων

Ένταση ενίσχυσης	Το ακαθάριστο ποσό της ενίσχυσης εκφραζόμενο ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών, πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων
Επιλαχούσες αιτήσεις	Αιτήσεις των οποίων τα δικαιολογητικά έχουν αξιολογηθεί θετικά, αλλά ο διαθέσιμος προϋπολογισμός βάσει χρονοσήμανσης είχε ήδη εξαντληθεί
Επιλέξιμες αιτήσεις	Αιτήσεις των οποίων τα δικαιολογητικά έχουν αξιολογηθεί θετικά
Επιχορηγούμενος προϋπολογισμός	Δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή, άνευ ΦΠΑ
Έργο	Έργο που έχει περιγραφεί και περιληφθεί σε επιμέρους Δράση του ΕΣΑΑ, έχει καθορισμένο χρονικό πλαίσιο, Ορόσημα και Στόχους και συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του ΤΑΑ
ΕΥΣΤΑ	Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης
€	Ευρώ
Ιδιωτική συμμετοχή	Κάθε συμμετοχή από ιδιωτικά κεφάλαια για την υλοποίηση έργου. Οριοθέτηση ίδιας συμμετοχής του δικαιούχου προκύπτει ως διαφορά μεταξύ του επιλέξιμου προϋπολογισμού και της δημόσιας ενίσχυσης
ΚΑΔ	Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας
ΚΕΔΕ	Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων
Κρατική ενίσχυση	Ενίσχυση που εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)
MME	Μικρομεσαία επιχείρηση, σύμφωνα με το ορισμό του Παραρτήματος Ι του Καν. 651/2014. Ειδικότερα: Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («MME») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ. Στην κατηγορία των MME, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ. Στην κατηγορία των MME, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ
ΟΠΣ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα

ΠΔΕ	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
Πρόγραμμα	Το σύνολο των στοιχείων που ορίζονται μέσω της Αναλυτικής προκήρυξης και των συνοδευτικών εντύπων αυτής βάσει των οποίων εντάσσονται και υλοποιούνται τα έργα
ΣΑΤΑ	Συλλογική Απόφαση Ταμείου Ανάκαμψης
ΤΑΑ	Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
ΤΑΙΠΕΔ	Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας Ελληνικού Δημοσίου
Τελικός αποδέκτης	Νομικό ή φυσικό πρόσωπο που κάνει χρήση των κονδυλίων του ΤΑΑ, κατά τις ειδικότερες κατηγορίες της περ. δ, της παρ. 2 του άρθρου 22 του Κανονισμού. Για τις ανάγκες της παρούσας ορίζεται ως «δικαιούχος»
Τήρηση ίσων αποστάσεων	Συναλλαγή υπό συνθήκες στις οποίες οι όροι της συναλλαγής μεταξύ των συμβαλλομένων μερών δεν διαφέρουν από εκείνους που θα είχαν οριστεί μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων και δεν περιέχουν κανένα στοιχείο αθέμιτης σύμπραξης. Κάθε συναλλαγή που προκύπτει από ανοιχτή, διαφανή και χωρίς διακρίσεις διαδικασία θεωρείται ότι πληροί την αρχή της τήρησης ίσων αποστάσεων
ΥΠΕΝ	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Υπουργείο Ευθύνης	Το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο για την παρακολούθηση της υλοποίησης και συντονισμό των Δράσεων και Έργων που έχουν περιληφθεί στο ΕΣΑΑ, όπως δύναται να εξειδικευτεί με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού για την Υπηρεσία Συντονισμού
Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου	Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος ορίζεται το ΤΑΙΠΕΔ
Φορέας Υλοποίησης	Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που έχει ορισθεί από το αρμόδιο Υπουργείο Ευθύνης και έχει την αρμοδιότητα να υλοποιήσει την οικεία Δράση ή/και Έργο. Ο Φορέας υλοποίησης μπορεί να διαφέρει για κάθε ένα από τα Έργα της εκάστοτε Δράσης, ενώ δύναται να αναθέτει μέρος ή σύνολο της άσκησης των αρμοδιοτήτων σε τρίτο
Escrow Account	Δεσμευμένος Καταπιστευτικός Λογαριασμός

Κεφάλαιο 1: Αντικείμενο και Στόχος του Προγράμματος

Το Πρόγραμμα «Συστήματα Αποθήκευσης στις επιχειρήσεις», εφεξής «Πρόγραμμα», επιχορηγεί επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους και κλάδου οικονομικής δραστηριότητας, για την εγκατάσταση συστημάτων αποθήκευσης σε φωτοβολταϊκά συστήματα (όπου **επιδοτείται αποκλειστικά το σύστημα αποθήκευσης**) ή για την εγκατάσταση συστήματος αποθήκευσης (μπαταρίας) σε ήδη υφιστάμενα ενεργά φωτοβολταϊκά συστήματα (όπου **επιδοτείται αποκλειστικά το σύστημα αποθήκευσης**).

Το Πρόγραμμα αφορά σε όλη την Επικράτεια και αναμένεται να έχει σημαντικά οφέλη, τόσο για τους δικαιούχους όσο και συνολικά για την εθνική οικονομία.

Στρατηγική επιδίωξη αποτελεί, οι ενεργειακοί και κλιματικοί στόχοι που τίθενται στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα, να συμβάλλουν καθοριστικά στην απαραίτητη ενεργειακή μετάβαση με τον πιο οικονομικά ανταγωνιστικό τρόπο για την εθνική οικονομία, να επιτύχουν τη δραστική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, μέσα από ολοκληρωμένα και συνεκτικά προγράμματα μέτρων και πολιτικών. Το μέτρο αυτό συμβάλλει στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και στη μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας, σύμφωνα με τους στόχους που καθορίζονται στο ΕΣΕΚ, καθώς και στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Σύμφωνα με τη μελέτη «Ανάλυση των δυνατοτήτων ενεργειακής απόδοσης στις επιχειρήσεις στην Ελλάδα» (ΚΑΠΕ, 2020), υπάρχει υψηλό οικονομικό δυναμικό για μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας στη βιομηχανία και τον τριτογενή τομέα, που θα αξιοποιούνταν εάν το άθροισμα των οικονομικά εφικτών μέτρων ενεργειακής απόδοσης, όπως προσδιορίζεται στην Εθνική Βάση Δεδομένων Ελέγχων, εφαρμόζεται στη συνολική κατανάλωση ενέργειας κάθε προσδιοριζόμενης διαδικασίας για κάθε τομέα στην Ελλάδα. Αντίστοιχα, υψηλές είναι και οι τεχνικές εκτιμήσεις για το δυναμικό.

Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των επιχειρήσεων της χώρας αποτελεί βασική προτεραιότητα του Εθνικού Ενεργειακού Σχεδιασμού, προκειμένου να βελτιώσουν την ενεργειακή τους απόδοση, να προωθήσουν τη χρήση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και γενικότερα να αναβαθμίσουν την ανταγωνιστική τους θέση επενδύοντας στην τεχνολογική ανάπτυξη. Εκτιμάται ότι στο πλαίσιο του Προγράμματος τουλάχιστον 333 MW χωρητικότητας Συστημάτων Αποθήκευσης θα προστεθούν στο δίκτυο.

Σημειώνεται ότι όλες οι επενδυτικές συνιστώσες θεωρούνται ως ενιαίο έργο για σκοπούς επαλήθευσης συμμόρφωσης με το όριο κοινοποίησης. Όταν οι επενδύσεις αποθήκευσης και οι σχετικοί σταθμοί ΑΠΕ αποτελούν ενιαίο έργο, τυχόν χορηγηθείσα ενίσχυση για το έργο αυτό συνυπολογίζεται για τη συμμόρφωση με το όριο κοινοποίησης του άρθ. 4 του ΓΑΚ. Σε περίπτωση που ο σταθμός αποθήκευσης και ο σταθμός ΑΠΕ κατασκευάζονται και σχεδιάζονται στον ίδιο χρόνο λογίζονται ενιαίο έργο.

Κεφάλαιο 2: Προϋπολογισμός του Προγράμματος – Πηγή χρηματοδότησης

Το πρόγραμμα «Συστήματα Αποθήκευσης στις επιχειρήσεις» χρηματοδοτείται από το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Οι ενισχύσεις διατίθενται στο πλαίσιο του 651/2014 Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού (ΓΑΚ) όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, και συγκεκριμένα του σχετικού άρθρου 41, ως προς τις κύριες επιλέξιμες Δαπάνες του Προγράμματος και στο πλαίσιο του Κανονισμού για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ΕΕ 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 που αφορά στην εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De minimis aid) και του Κανονισμού για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De minimis aid) ΕΕ 1408/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (άρθρο 2 παρ. 2), ως προς τις υποστηρικτικές επιλέξιμες δαπάνες του Προγράμματος.

Ο προϋπολογισμός του Προγράμματος σε ό,τι αφορά τη Δημόσια Δαπάνη για την επιχορήγηση της εγκατάστασης συστημάτων αποθήκευσης ανέρχεται στο ποσό των 153.740.000,00 €. Το ποσό αυτό αφορά στην επιχορήγηση των Δικαιούχων μέσω escrow account, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ (που δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη), και δεν περιλαμβάνει τυχόν επιπλέον δαπάνες για τη διαχείριση του Προγράμματος, οι οποίες εγκρίνονται με ξεχωριστή απόφαση. Το ύψος της δημόσιας χρηματοδότησης των εγκεκριμένων αιτήσεων δε δύναται να υπερβαίνει τον προϋπολογισμό του Προγράμματος, όπως κάθε φορά τροποποιείται και ισχύει.

Η κατανομή του Προϋπολογισμού της Δημόσιας Δαπάνης παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα για τις κατηγορίες δικαιούχων ως εξής:

Πίνακας 1: Κατανομή Προϋπολογισμού Δημόσιας Δαπάνης

Κατηγορία	Δικαιούχοι	Προϋπολογισμός (€)
A	Πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις	100.000.000
B	Μεσαίες & Μεγάλες επιχειρήσεις	53.740.000
	Σύνολο	153.740.000

Σε περίπτωση που με τη λήξη της προθεσμίας υποβολών αιτήσεων, υπάρχει πλεονάζον ποσό ανά κατηγορία (Α ή Β), τότε αυτό δύναται να καλύψει τυχόν επιλαχούσες αιτήσεις από την άλλη κατηγορία (Β ή Α αντίστοιχα).

Κεφάλαιο 3: Δικαιούχοι του Προγράμματος – Κριτήρια Επιλεξιμότητας – Προδιαγραφές Προγράμματος

3.1: Όροι και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Στο πλαίσιο του Προγράμματος δικαίωμα συμμετοχής και ενίσχυσης έχουν όλες οι υφιστάμενες Επιχειρήσεις όπως αυτές ορίζονται σε σχέση με το μέγεθος τους, σύμφωνα με το Παράρτημα V του Κανονισμού 651/2014, και για τις οποίες συντρέχουν αθροιστικά οι ακόλουθοι όροι και προϋποθέσεις:

- Δραστηριοποιούνται στην Ελληνική Επικράτεια με ελληνικό ΑΦΜ.
- Έχουν ιδρυθεί / συσταθεί έως την 30.06.2024.
- Είναι ενεργές κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συμμετοχής στο Πρόγραμμα.
- Να υποβάλλουν μία και μοναδική αίτηση χρηματοδότησης ανά ΑΦΜ.
- Επιλέξιμες στο Πρόγραμμα είναι οι επιχειρήσεις που, κατά τη χρονική στιγμή της αίτησης τους στο Πρόγραμμα, δεν έχουν εκκινήσει τις κατασκευαστικές εργασίες για τον φωτοβολταϊκό σταθμό και το σύστημα αποθήκευσης, και οι επιχειρήσεις οι οποίες έχουν εγκατεστημένο φωτοβολταϊκό σταθμό χωρίς σύστημα αποθήκευσης και προτίθενται να εγκαταστήσουν σύστημα αποθήκευσης κατά τη χρονική στιγμή της αίτησης στο πρόγραμμα.
- Στο πλαίσιο υποβολής της αίτησης επισημαίνεται ότι:
  - α) Κάθε επιχείρηση δύναται να υποβάλει μία αίτηση η οποία να αντιστοιχεί σε μία ή περισσότερες ενεργές παροχές ρεύματος.
  - β) Δεν είναι δυνατή η υποβολή άνω της μίας αίτησης για την ίδια παροχή ρεύματος με την επιφύλαξη της περίπτωσης απόρριψης της αίτησης (ή ακύρωσης της αίτησης από τον ίδιο τον αιτούντα), οπότε και επιτρέπεται η υποβολή νέας αίτησης.
- Συνιστούν νομική οντότητα (Ανώνυμη Εταιρία, Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, Ομόρρυθμη Εταιρία ή Ετερόρρυθμη Εταιρία, Αστική Εταιρία, Ι.Κ.Ε, Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση, Συνεταιρισμός) ή Ατομική Επιχείρηση, και τηρούν απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία.
- Λειτουργούν νόμιμα και συμμορφώνονται με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία, και διαθέτουν, το κατάλληλο έγγραφο αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την ασκούμενη δραστηριότητά τους (π.χ. άδεια λειτουργίας, απαλλακτικό άδειας λειτουργίας, γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας, την τυχόν κατά περίπτωση προβλεπόμενη περιβαλλοντική αδειοδότηση, κλπ.).
- Να μη βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση.
- Να μην είναι προβληματική επιχείρηση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 σημείο 18 του Κανονισμού ΕΕ 651/2014 συμπεριλαμβανομένων των τυχόν συνδεδεμένων με αυτή επιχειρήσεων. (Παράρτημα XII)
- Να μην εκκρεμεί, κατά την υποβολή της αίτησης επενδυτικού σχεδίου, διαδικασία ανάκτησης ενισχύσεων σε βάρος της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων και των τυχόν συνδεδεμένων με αυτή επιχειρήσεων (αρχή Deggendorf).
- Να μην είναι εξωχώρια (offshore) καθώς και επιχείρηση της οποίας οι ιδιοκτήτες/μέτοχοι/εταίροι συμμετέχουν σε εξωχώριες (offshore) επιχειρήσεις.
- Για την εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να τηρούνται τα κάτωθι:
  - α) Ο Δικαιούχος έχει τη κυριότητα ή τη νόμιμη χρήση του χώρου εγκατάστασης.

Να κατατίθεται συναίνεση του ιδιοκτήτη (Υπεύθυνη Δήλωσή Συναίνεσης Ιδιοκτήτη).

β) Η εγκατάσταση θα πρέπει να είναι νόμιμη σύμφωνα και με τους σχετικούς πολεοδομικούς κανόνες.

γ) Το κτίριο ή το ακίνητο που θα εγκατασταθούν θα πρέπει να υφίσταται νόμιμα.

δ) Η εγκατάσταση του συστήματος αποθήκευσης θα πρέπει να συμμορφώνεται με τα εθνικά και διεθνή αντίστοιχα πρότυπα και κανόνες.

- Να γίνεται δήλωση από τον αιτούντα ότι στη διεύθυνση της Επιχείρησης μπορεί να τοποθετηθεί ο προτεινόμενος εξοπλισμός, και δεν υπάρχει περιορισμός από κανονισμούς λειτουργίας (π.χ. κανονισμός πολυκατοικίας, κανονισμός λειτουργίας κτηρίου κ.λπ.) ή το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.
- Δραστηριοποιούνται σε επιλέξιμη δραστηριότητα.
- Ως επιλέξιμη δραστηριότητα για τους σκοπούς του Προγράμματος νοείται κάθε οικονομική δραστηριότητα που ασκείται στην ελεύθερη αγορά, εκτός εκείνων που αποτυπώνονται ως μη επιλέξιμες προς ενίσχυση στο πλαίσιο του Κανονισμού 2023/2831 (De minimis), ήτοι:
  - α) Την πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
  - β) Τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται ή διατίθενται στην αγορά.
  - γ) Τον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
    - i) Όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις.
    - ii) Όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς.
- Για όσες επιχειρήσεις οι δικαιούχοι είναι αγρότες (ήτοι επαγγελματίες αγρότες ή αγρότες ειδικού καθεστώτος ή όποιος άλλης μορφής αγροτική επιχείρηση οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων κατά το τρέχον έτος) και ασχολούνται με την πρωτογενή γεωργική παραγωγή τότε νοείται ότι:

Ως επιλέξιμη δραστηριότητα για τους σκοπούς του Προγράμματος νοείται κάθε οικονομική δραστηριότητα που ασκείται στην ελεύθερη αγορά στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων, εκτός εκείνων που αποτυπώνονται ως μη επιλέξιμες προς ενίσχυση στο πλαίσιο του Κανονισμού 1408/2013 (De minimis), ήτοι:

  - α) Τις ενισχύσεις το ύψος των οποίων καθορίζεται βάσει της τιμής ή της ποσότητας των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά.
  - β) Τις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, συγκεκριμένα ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή άλλες τρέχουσες δαπάνες συνδεδεμένες με εξαγωγικές δραστηριότητες.
  - γ) Τις ενισχύσεις που χορηγούνται υπό τον όρο της χρησιμοποίησης εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων.
- Σε περίπτωση που μία επιχείρηση δραστηριοποιείται σε περισσότερους του ενός ΚΑΔ, για την εκτίμηση της επιλεξιμότητας λαμβάνεται υπόψη ο ΚΑΔ Κύριας Δραστηριότητας κατά την υποβολή της

αίτησης. Στην αίτησή τους, εφόσον ο ΚΑΔ Κύριας Δραστηριότητας είναι μη επιλέξιμος, οι δικαιούχοι το αναφέρουν μαζί με τους επιλέξιμους δευτερεύοντες ΚΑΔ για τους οποίους θα λάβει χώρα η επιδότηση για την αξιολόγηση της αίτησης. Ωστόσο, σε περίπτωση άσκησης μικτής δραστηριότητας οι δικαιούχοι μεριμνούν μέσω διακριτών λογαριασμών να αποφεύγεται η διεπιδότηση των μη επιλέξιμων δραστηριοτήτων.

- Επιπλέον στα πλαίσια του Προγράμματος εξαιρούνται επιχειρήσεις οι οποίες έχουν ως κύρια δραστηριότητα την παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ (Παράρτημα ΙΧ).
- Πληρούν τις προϋποθέσεις για τους γενικούς όρους εφαρμογής των άρθρων του ΓΑΚ και τους κατά περίπτωση στο εφαρμοστέο ειδικό άρθρο του ΓΑΚ (αρ. 41).
- Επιπλέον, στο πλαίσιο του Προγράμματος εξαιρούνται:
  - Δραστηριότητες δημόσιας διοίκησης και υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης, δραστηριότητες οργανώσεων, δραστηριότητες νοικοκυριών, καθώς και δραστηριότητες εξωχώριων οργανισμών.
  - Δραστηριότητες που συνδέονται με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (2021/C 58/01), και ειδικότερα:
    - Δραστηριότητες που σχετίζονται με τα ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένης της μεταγενέστερης χρήσης, εξαιρουμένων των έργων στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και/ή θερμότητας, καθώς και των σχετικών υποδομών μεταφοράς και διανομής, με χρήση φυσικού αερίου, τα οποία πληρούν τους όρους που καθορίζονται στο Παράρτημα ΙΙΙ της τεχνικής καθοδήγησης σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (2021/C58/01).
- Δραστηριότητες στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της Ε.Ε. (ΣΕΔΕ) για την επίτευξη των προβλεπόμενων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς. Όταν η υποστηριζόμενη δραστηριότητα επιτυγχάνει προβλεπόμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι σημαντικά χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς, θα πρέπει να παρέχεται εξήγηση των λόγων για τους οποίους αυτό δεν είναι εφικτό. Δείκτες αναφοράς που καθορίστηκαν για τη δωρεάν κατανομή όσον αφορά δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής, όπως ορίζονται στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2021/447 της Επιτροπής.
- Δραστηριότητες που σχετίζονται με χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων, αποτεφρωτήρες και μονάδες βιολογικής επεξεργασίας.
  - Για τους αποτεφρωτήρες η εξαίρεση αυτή δεν ισχύει για δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου σε μονάδες που ασχολούνται αποκλειστικά με την επεξεργασία μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων, καθώς και σε υφιστάμενες μονάδες, όταν οι δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, στη δέσμευση των καυσαερίων για αποθήκευση ή χρήση ή στην ανάκτηση υλικών από την αποτέφρωση τέφρας, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου δεν οδηγούν σε αύξηση της ικανότητας επεξεργασίας αποβλήτων των μονάδων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των μονάδων· για τον σκοπό αυτόν παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο μονάδας.
  - Για τις μονάδες βιολογικής επεξεργασίας η εξαίρεση αυτή δεν ισχύει για δράσεις στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου σε υφιστάμενες μονάδες μηχανικής βιολογικής επεξεργασίας, όταν οι δράσεις στο πλαίσιο του εν λόγω αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης ή στη μετασκευή για εργασίες ανακύκλωσης διαχωρισμένων αποβλήτων σε βιοαπόβλητα λιπασματοποίησης και

αναερόβιας αποδόμησης βιολογικών αποβλήτων, υπό την προϋπόθεση ότι οι δράσεις αυτές στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου δεν οδηγούν σε αύξηση της ικανότητας επεξεργασίας αποβλήτων των μονάδων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των μονάδων· για τον σκοπό αυτόν παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο μονάδας.

- Δραστηριότητες κατά τις οποίες η μακροπρόθεσμη διάθεση αποβλήτων μπορεί να βλάψει το περιβάλλον. Στο Παράρτημα ΙΧ αποτυπώνονται οι ΚΑΔ των μη επιλέξιμων Δραστηριοτήτων.
- Δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού του άρθρου 40 του Ν. 4488/2017 (Α137/13.09.2017), βάσει του οποίου: οι δυνητικοί δικαιούχοι αποκλείονται από την ένταξη σε πρόγραμμα ή την υπαγωγή σε καθεστώς ενίσχυσης, που χρηματοδοτούνται από ενωσιακούς ή εθνικούς πόρους, εάν έχουν επιβληθεί σε βάρος τους, μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής αίτησης συμμετοχής:
  - Τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β' 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους, ή
  - Δύο (2) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο (2) διενεργηθέντες ελέγχους.
  - Οι υπό α' και β' κυρώσεις πρέπει να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ.

Η Αίτηση Χρηματοδότησης επέχει τη θέση υπεύθυνης δήλωσης του Ν. 1599/1986, ως προς την ακρίβεια των στοιχείων που αναγράφονται σε αυτήν. Οποιαδήποτε ψευδή αναφορά ή αναντιστοιχία με τα πραγματικά στοιχεία, πέραν των οικονομικών επιπτώσεων, ενδέχεται να επιφέρει και ποινικές κυρώσεις.

Σημειώνεται ότι: όλες οι ανωτέρω συνθήκες αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας και συμμετοχής στο Πρόγραμμα. Η μη ικανοποίηση κάθε μίας εξ αυτών αποτελεί συνθήκη αποκλεισμού της αίτησης. Συνεπώς η μη ικανοποίησή τους ή η ελλιπής ή ανύπαρκτη τεκμηρίωση για την ικανοποίησή τους αποτελεί λόγο απόρριψης της αίτησης.

3.2: Γενικοί Κανόνες Χορήγησης Ενισχύσεων – Πρόσθετες Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Εκτός των ανωτέρω ειδικών όρων, προϋποθέσεων και περιορισμών για την ένταξη και υλοποίηση του συστήματος φωτοβολταϊκού σταθμού και συστήματος αποθήκευσης (**όπου επιδοείται αποκλειστικά το σύστημα αποθήκευσης**) λαμβάνονται υπόψη οι πιο κάτω γενικοί κανόνες κρατικών ενισχύσεων:

1. Ο Κανονισμός 651/2014 (ΓΑΚ), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, και με βάσει τον οποίον δεν εφαρμόζεται στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν, είτε αυτά καθαυτά, είτε οι όροι που τα συνοδεύουν ή η εφαρμοζόμενη μέθοδος χρηματοδότησής τους, παραβίαση του δικαίου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και ιδίως:

α) σε μέτρα ενίσχυσης βάσει των οποίων η χορήγηση ενισχύσεων υπόκειται στην υποχρέωση του Δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του, είτε την κύρια εγκατάστασή του. Ωστόσο, είναι αποδεκτή η υποχρέωση του Δικαιούχου να διατηρεί, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση,

β) σε μέτρα ενίσχυσης βάσει των οποίων η χορήγηση ενισχύσεων υπόκειται στην υποχρέωση του Δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες,

γ) σε μέτρα ενίσχυσης τα οποία περιορίζουν τη δυνατότητα των Δικαιούχων να κάνουν χρήση των αποτελεσμάτων έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε άλλα κράτη μέλη.

2. Του Κανονισμού (ΕΕ) αρ.651/2014 της Επιτροπής για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 87 & 88 της συνθήκης (ΓΑΚ), και συγκεκριμένα με βάση το Άρθρο 41 (Επενδυτικές ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές) εκ των οποίων οι Επιλέξιμες δαπάνες υπολογίζονται με βάση την παράγραφο 6, το στοιχείο β' της παραγράφου 7 και την παράγραφο 8., καθώς και των προϋποθέσεων του Κεφ. Ι αυτού
3. Σύμφωνα με το άρθρο 8 του ΓΑΚ για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης, λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται στην ενισχυόμενη δραστηριότητα, στο ενισχυόμενο έργο ή στην επιχείρηση.
4. Σχετικά με τη σώρευση ενισχύσεων που αφορά στα έργα του Προγράμματος ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 του ΓΑΚ.

Ειδικότερα:

α) Η ενωσιακή χρηματοδότηση που υπόκειται σε κεντρική διαχείριση από τα θεσμικά όργανα, τους Οργανισμούς, τις κοινές επιχειρήσεις ή άλλους φορείς της Ένωσης και δεν τελεί υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του κράτους μέλους συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας.

β) Οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις με προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να σωρευθούν: βα) με οποιοσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εφόσον τα εν λόγω μέτρα αφορούν σε διαφορετικές προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες, ββ) με οποιοσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, όσον αφορά στις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, μόνο αν η σώρευση αυτή δεν οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης έντασης ενίσχυσης ή του υψηλότερου ποσού ενίσχυσης που εφαρμόζονται στην ενίσχυση αυτή.

γ) Οι απαλλασσόμενες κρατικές ενισχύσεις δεν σωρεύονται με οποιοσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν στις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του ΓΑΚ.

δ) Σε περίπτωση που η σώρευση αιτούμενων ενισχύσεων οδηγεί σε υπέρβαση των ορίων κοινοποίησης ή/και εντάσεων ή ποσών ενίσχυσης που προβλέπει ο ΓΑΚ, οι προς χορήγηση ενισχύσεις θα προσαρμόζονται ώστε να διασφαλίζεται η μη υπέρβαση των εν λόγω ορίων κοινοποίησης και εντάσεων ενίσχυσης.

ε) Για να εξακριβωθεί η τήρηση των ορίων κοινοποίησης και των μέγιστων εντάσεων ή ποσών ενίσχυσης που προβλέπονται στο ΓΑΚ, λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των ενισχύσεων που χορηγούνται

κατά περίπτωση στο ενισχυόμενο έργο και στην επιχείρηση και ελέγχεται, μεταξύ άλλων, η περίπτωση τεχνητής κατάτμησης του (παρ. 2 του άρθρου 4 και παρ. 1 του άρθρου 8 του ΓΑΚ).

στ) Για να εξακριβωθεί η τήρηση των ορίων κοινοποίησης και των μέγιστων εντάσεων ή ποσών ενίσχυσης που προβλέπονται στο ΓΑΚ, για το παρόν Πρόγραμμα, ελέγχονται οι περιπτώσεις συνδυασμού των ενισχύσεων της παρούσας με ενωσιακή χρηματοδότηση, η οποία υπόκειται σε κεντρική διαχείριση από τα θεσμικά όργανα, τους οργανισμούς, τις κοινές επιχειρήσεις ή άλλους φορείς της Ένωσης και δεν τελεί υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του Κράτους.

Η ένταση της ενίσχυσης, εκφραζόμενη σε ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης, δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που προσδιορίζεται στο κατά περίπτωση εφαρμοστέο άρθρο.

5. Η υποβολή αιτήσεων των Δικαιούχων στο πλαίσιο του Προγράμματος σημαίνει και αποδοχή από μέρους τους, των όρων δημοσιότητας του ΓΑΚ όπως ειδικότερα ορίζονται αυτές, στα άρθρα 9 και 11 αυτού.
6. Αρχή «Deggendorf»: Στο παρόν καθεστώς ενισχύσεων δεν μπορούν να υπαχθούν επιχειρήσεις για τις οποίες εκκρεμεί διαδικασία ανάκτησης ενισχύσεων κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δυνάμει της οποίας οι προγενεστέρως χορηγηθείσες ενισχύσεις έχουν κηρυχθεί παράνομες και ασυμβίβαστες προς την εσωτερική αγορά (περ. α' και β' της παρ. 4 του άρθρου 1 ΓΑΚ). Κάθε επιχείρηση, κατά την υποβολή της αίτησης στο Πρόγραμμα, οφείλει να δηλώνει ότι δεν έχει λάβει οποιαδήποτε κρατική ενίσχυση σε βάρος της οποίας έχει κινηθεί η διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου καθώς και βεβαίωση οφειλών της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.
7. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 σημείο 18 του Κανονισμού ΕΕ 651/2014, η επιχείρηση υποχρεούται να μην είναι προβληματική, συμπεριλαμβανομένων των τυχόν συνδεδεμένων με αυτή επιχειρήσεων. Κάθε επιχείρηση, κατά την υποβολή της αίτησης στο Πρόγραμμα υποβάλλει ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας.

Επιπλέον, εφόσον οι Δικαιούχοι επιλέξουν υποστηρικτικές δαπάνες, λαμβάνονται υπόψη οι παρακάτω κανόνες για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας των Κανονισμών 2023/2831 και 1408/2013 (De Minimis):

1. Οι δαπάνες συμβουλευτικές/υποστηρικτικών εργασιών, ήτοι α) Μελέτη – διαστασιολόγηση του συστήματος, β) Δαπάνες συμβούλου διοίκησης έργου και γ) Κόστος διασύνδεσης με τον αρμόδιο χειριστή (ΔΕΔΔΗΕ / ΑΔΜΗΕ), θα διατεθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού ΕΕ/2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis) και του Κανονισμού ΕΕ/1408/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (άρθρο 3 παρ. 2) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis) για τον πρωτογενή τομέα. Η υλοποίηση του προγράμματος θα εξετάζεται διεξοδικά σε τακτά χρονικά διαστήματα, προκειμένου να επισημαίνονται και να διορθώνονται πιθανές δυσλειτουργίες ως προς τις ακολουθούμενες διαδικασίες, την πιθανή σύρρευση κρατικών ενισχύσεων, την κατανομή του προϋπολογισμού κλπ.
2. Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχουν λάβει ως ενιαία επιχείρηση, όπως αυτή ορίζεται στο Άρθρο 2, παρ. 2 του Κανονισμού 2023/2831, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης από το παρόν Πρόγραμμα, να μην υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών. Σε περίπτωση δραστηριοποίησης σε τομείς επιλέξιμους και μη επιλέξιμους με βάση τον ΕΚ 2023/2831, ο δικαιούχος υποχρεούται σε διαχωρισμό των δραστηριοτήτων και διάκριση των στοιχείων του κόστους,

ούτως ώστε να μην ενισχύονται οι μη επιλέξιμοι τομείς. Σε περιπτώσεις συγχωνεύσεων, εξαγορών και διάσπασης, για τον υπολογισμό της τήρησης των ορίων του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται οι διατάξεις των παρ. 7-9 του άρθρου 3 του Κανονισμού 2023/2831 (De minimis).

3. Ως προς τους δικαιούχους αγρότες εφαρμόζεται το σύνολο των διατάξεων του Κανονισμού 1408/2013 της Επιτροπής ΕΕ για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, όπου μεταξύ άλλων καθορίζεται ότι το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται ανά κράτος μέλος σε μία ενιαία επιχείρηση δεν υπερβαίνει το ποσό των 20.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών δεν υπερβαίνει το εθνικό ανώτατο όριο που καθορίζεται στο παράρτημα που αναγράφεται στον Κανονισμό (άρθρο 3 παρ. 2, 3 Καν.1408/2013).

Κεφάλαιο 4: Είδος και ύψος ενίσχυσης

Μέσω του Προγράμματος επιχορηγείται ποσοστό (%) επί της δαπάνης του συστήματος αποθήκευσης και των συνοδευτικών αυτού δαπανών με την επιφύλαξη των περιορισμών επιχορήγησης, βάσει του Γ.Α.Κ. Η ένταση της ενίσχυσης ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης για τις Κύριες Επιλέξιμες Δαπάνες παρουσιάζεται στον ακόλουθο Πίνακα 2:

Πίνακας 2: Ένταση Ενίσχυσης Κύριας Επιλέξιμης Δαπάνης (βάσει του αρ.41 του ΓΑΚ)

Μέγεθος Επιχείρησης	Ένταση Ενίσχυσης (%)
Μεγάλη	30
Μεσαία	40
Μικρή	50

Μέσω του Προγράμματος επιχορηγείται ποσοστό (%) για τις υποστηρικτικές δαπάνες του Προγράμματος με την επιφύλαξη των περιορισμών επιχορήγησης βάσει του Κανονισμού 2381/2023 (De minimis) και του Κανονισμού 1408/2013 (De minimis) για τον πρωτογενή τομέα. Η ένταση της ενίσχυσης ανάλογα με την εκάστοτε δαπάνη θα ανέρχεται είτε στο 100% (για τον Σύμβουλο Διοίκησης Έργου) είτε στο 50% (για τις λοιπές υποστηρικτικές δαπάνες) επί του συνόλου της δαπάνης και παρουσιάζεται στον ακόλουθο Πίνακα 3:

Πίνακας 3: Ένταση Ενίσχυσης Υποστηρικτικών Επιλέξιμων Δαπανών (βάσει του Καν. 2381/2023 De minimis)

Μέγεθος Επιχείρησης	Ένταση Ενίσχυσης: Σύμβουλος Διοίκησης Έργου (%)	Ένταση Ενίσχυσης: Μελέτη – διαστασιολόγηση του συστήματος (%)	Ένταση Ενίσχυσης: Κόστος διασύνδεσης με ΔΕΔΔΗΕ (%)
Μικρή	100	50	50
Μεσαία			
Μεγάλη			

Περιορισμοί ύψους επιχορήγησης βάσει Γ.Α.Κ:

Το συνολικό ποσό επιδότησης που λαμβάνει κάθε Δικαιούχος υπολογίζεται σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 400.000,00 € ανά Δικαιούχο.

Περιορισμοί ύψους επιχορήγησης βάσει De minimis:

Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχει λάβει ο Δικαιούχος ως ενιαία επιχείρηση, όπως αυτή ορίζεται στο Άρθρο 2, παρ. 2 του Κανονισμού 2023/2831, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης από το παρόν Πρόγραμμα, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 300.000 € σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών και το ποσό των 20.000 € σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών σύμφωνα με την παρ. 2

του Άρθρου 3 του Κανονισμού 1408/2013 (De minimis), και δεν υπερβαίνει το εθνικό ανώτατο όριο που καθορίζεται στο παράρτημα που αναγράφεται στον Κανονισμό σύμφωνα με την παρ. 3 άρθρο 3 του Κανονισμού 1408/2013 (De minimis) για τον πρωτογενή τομέα.

Λοιποί περιορισμοί:

- Για την ίδια εγκατάσταση στην οποία γίνεται η επένδυση, δεν λαμβάνει χώρα άλλη χρηματοδότηση για πρόγραμμα που αφορά στη Δράση 16994 «Ενεργειακή απόδοση και προώθηση των ΑΠΕ για αυτοκατανάλωση».
- Οι δαπάνες που ενισχύονται στο πλαίσιο του Προγράμματος δεν επιτρέπεται να ενισχυθούν από καμία άλλη πηγή, Εθνική ή Ευρωπαϊκή.

Κεφάλαιο 5: Επιλέξιμες Δαπάνες

5.1: Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες του παρόντος Προγράμματος διακρίνονται σε κύριες δαπάνες για την υλοποίηση του συστήματος φωτοβολταϊκού σταθμού μαζί με σύστημα αποθήκευσης (όπου **επιδοτείται αποκλειστικά το σύστημα αποθήκευσης**) οι οποίες εξετάζονται στο πλαίσιο του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού και σε υποστηρικτικές υπηρεσίες (δηλαδή δαπάνες απαραίτητες για τη μελέτη - διαστασιολόγηση των απαραίτητων παρεμβάσεων, τις ενεργειακές εκθέσεις αξιολόγησης μέσου ετήσιου ενεργειακού προφίλ και το κόστος διασύνδεσης με τον ΔΕΔΔΗΕ / ΑΔΜΗΕ) οι οποίες εξετάζονται στο πλαίσιο του κανονισμού «De minimis».

1. Οι επιλέξιμες δαπάνες είναι οι εξής:

Δαπάνες Εξοπλισμού:

- α) Προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος αποθήκευσης καθώς και παρελκόμενων υλικών (πίνακες, καλώδια, έξυπνος μετρητής κλπ.).
- β) Προμήθεια και εγκατάσταση Energy Management System, ήτοι εξοπλισμού / λογισμικού για αποδοτικότερο σύστημα παραγωγής / αποθήκευσης ενέργειας.

Δαπάνες Υπηρεσιών:

- α) Αμοιβή για μελέτη – διαστασιολόγηση του συστήματος (Φωτοβολταϊκού και μπαταρία).
- β) Αμοιβή για Συμβούλους Διοίκησης Έργου στα πλαίσια του Προγράμματος.
- γ) Αμοιβή για το Κόστος διασύνδεσης με ΔΕΔΔΗΕ / ΑΔΜΗΕ.

Πίνακας 4: Επιδοτούμενες Δαπάνες και Περιορισμοί

A/A	Κανονισμός Ενίσχυσης	Κατηγορία Δαπάνης	Περιορισμοί Δαπανών	Όρια Δαπανών επί του συνόλου
Κύριες Δαπάνες				
1	ΓΑΚ: Άρ. 41	Προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος αποθήκευσης & των παρελκόμενων (πίνακες, καλώδια, έξυπνοι μετρητές κλπ)	400.000 €/MWh (για μπαταρία χωρητικότητας 1h)	Μπορούν αθροιστικά να κυμαίνονται από 0% ως 100% του συνολικού προϋπολογισμού
2	ΓΑΚ: Άρ. 41	Προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος αποθήκευσης & των παρελκόμενων (πίνακες, καλώδια, έξυπνοι μετρητές κλπ)	350.000 €/MWh (για μπαταρία χωρητικότητας 1h έως 2h)	Μπορούν αθροιστικά να κυμαίνονται από 0% ως 100% του συνολικού προϋπολογισμού
3	ΓΑΚ: Άρ. 41	Προμήθεια και εγκατάσταση Energy Management System	40.000 € / Αίτηση	Μπορούν αθροιστικά να κυμαίνονται από 0% ως 10% του συνολικού προϋπολογισμού
Υποστηρικτικές Δαπάνες				

4	De Minimis	Μελέτη / Διαστασιολόγηση του συστήματος	5.000 € / MWh και έως τις 20.000 €	Μπορούν αθροιστικά να κυμαίνονται από 0% ως 3% του συνολικού προϋπολογισμού
5	De Minimis	Σύμβουλος Διοίκησης Έργου	15.000 € / Αίτηση	Μπορούν αθροιστικά να κυμαίνονται από 0% ως 2% του συνολικού προϋπολογισμού
6	De Minimis	Κόστος διασύνδεσης με ΔΕΔΔΗΕ / ΑΔΜΗΕ	5.000 € / Παροχή	-

5.2: Κανόνες Επιλεξιμότητας Δαπανών

Οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών αναλύονται ως ακολούθως:

- Το μέγιστο ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών που αντιστοιχεί σε κύριες δαπάνες για την προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος αποθήκευσης & των παρελκόμενων (πίνακες, καλώδια, έξυπνοι μετρητές κλπ.), δεν μπορεί να υπερβαίνει το 100% επί των συνολικών δαπανών. Επιπρόσθετα, η επιλέξιμη δαπάνη για μπαταρίες με χωρητικότητα μίας (1) ώρας (h) δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 400.000 €/ MWh και για μπαταρίες με χωρητικότητα μεταξύ μίας (1) ώρας (h) και δύο (2) ωρών (h) δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 350.000 €/ MWh.
- Σημειώνεται ότι η τοποθέτηση έξυπνου μετρητή στο σύστημα του φωτοβολταϊκού σταθμού με σύστημα αποθήκευσης είναι υποχρεωτική.
- Το μέγιστο ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών που αντιστοιχεί σε κύριες δαπάνες για την προμήθεια και εγκατάσταση Energy Management System, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% επί των συνολικών δαπανών και η μέγιστη επιλέξιμη δαπάνη δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από τις 40.000 € ανά αίτηση.
- Το μέγιστο ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών που αντιστοιχεί στην υποστηρικτική δαπάνη για μελέτη / διαστασιολόγηση του συστήματος μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ 0 και 3% και η μέγιστη επιλέξιμη δαπάνη δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από 5.000 € / MWh και έως τις 20.000 € .
- Το μέγιστο ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών που αντιστοιχεί στην υποστηρικτική δαπάνη για τους συμβούλους (που εμπεριέχει και την Έκθεση «Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης» (DNSH)) μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ 0% έως 2% επί των συνολικών δαπανών και η μέγιστη επιλέξιμη δαπάνη δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από τις 15.000 € ανά αίτηση.
- Η μέγιστη επιλέξιμη δαπάνη που αντιστοιχεί σε υποστηρικτικές δαπάνες για κόστος διασύνδεσης με ΔΕΔΔΗΕ / ΑΔΜΗΕ, δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από τις 5.000 € ανά παροχή.
- Για τις δαπάνες οι οποίες υπάγονται στον Κανονισμό De Minimis ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας ορίζεται η ημερομηνία προδημοσίευσης ή δημοσίευσης του Προγράμματος.
- Για τις δαπάνες οι οποίες υπάγονται στο ΓΑΚ ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας ορίζεται η ημερομηνία υποβολής της αίτησης στο Πρόγραμμα.
- Ως ημερομηνία λήξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται η καταληκτική ημερομηνία υλοποίησης της επένδυσης βάσει της απόφασης έναρξης, όπως αυτή ισχύει.

- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός πρέπει να είναι σύγχρονος, καινούργιος και αμεταχείριστος και στην κυριότητα της επιχείρησης και ο Δικαιούχος να διατηρεί τον εξοπλισμό που έχει επιχορηγηθεί για τουλάχιστον 1 έτος μετά την ημερομηνία καταβολής της επιχορήγησης χωρίς αυτός να μεταπωληθεί/ παραχωρηθεί/ μισθωθεί.
- Ο Δικαιούχος οφείλει να εγκαταστήσει το νέο εξοπλισμό στην τοποθεσία που έχει καταγραφεί στην Αίτηση Χρηματοδότησης.
- Οι δαπάνες συντήρησης, και επισκευής εξοπλισμού που χρησιμοποιείται ήδη από την επιχείρηση δεν είναι επιλέξιμες.
- Οι δαπάνες προμήθειας εξαρτημάτων (γνωστά ως «accessories» και όχι «spare parts») είναι επιλέξιμες, εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα των κύριων μερών του εξοπλισμού που προμηθεύεται, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα του για την ομαλή λειτουργία του.
- Το Πρόγραμμα κάνει δεκτές μόνο συναλλαγές για τις οποίες έχει εκδοθεί το αντίστοιχο φορολογικό παραστατικό.
- Σε περίπτωση αγοράς προϊόντος που περιλαμβάνει και επιλέξιμες υπηρεσίες (περίπτωση τιμολόγησης από τον ίδιο προμηθευτή), αυτές θα πρέπει να τιμολογούνται διακριτά (π.χ. να αναγράφονται σε διαφορετική γραμμή του ίδιου παραστατικού ή σε χωριστό παραστατικό) και σε κάθε περίπτωση, να μην ενσωματώνονται στη τιμή του βασικού προϊόντος, επί της οποίας θα υπολογιστεί η ενίσχυση.
- Από τα σχετικά νόμιμα παραστατικά θα πρέπει να προκύπτει η καθαρή αξία του επιχορηγούμενου προϊόντος και ο ΦΠΑ που αναλογεί στην αξία αυτή.
- Ο ΦΠΑ επί των επιλέξιμων δαπανών ή των δαπανών που επιστρέφονται βάσει ισχύουσας εθνικής φορολογικής νομοθεσίας δεν λαμβάνεται υπόψη.
- Οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου δεν είναι επιλέξιμα. Επίσης, οι δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.
- Η επιχορηγούμενη τιμή πώλησης του νέου εξοπλισμού θα πρέπει να αντιστοιχεί σε τιμή (καθαρή αξία και ΦΠΑ) τοις μετρητοίς, καθώς δεν επιδοούνται τυχόν τόκοι που προκύπτουν μετά από διακανονισμό (δόσεις). Εφόσον η πληρωμή γίνεται βάσει έντοκων δόσεων, θα πρέπει να καταγράφεται και να δηλώνεται στη συναλλαγή το συνολικό ποσό (καθαρή αξία και ΦΠΑ) τοις μετρητοίς, διακριτά από οποιαδήποτε άλλη επιβάρυνση (π.χ. τόκους και έξοδα φακέλου).
- Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας εξοπλισμού και αποσβέσεων θα πρέπει τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) να έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο παγίων της επιχείρησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και οι αποσβέσεις να διενεργούνται με βάση την εθνική φορολογική νομοθεσία (ΚΦΕ).
- Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες, πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης (αποδείξεις δαπανών, τιμολόγια αυτοπαραδόσης, ιδιοπαραγωγή κ.α.).

- Για την περίπτωση τιμολογίων που είναι ξενόγλωσσα, με εξαίρεση όσα είναι στην αγγλική γλώσσα, και δυσκολεύουν την απόφαση για την επιλεξιμότητά τους μπορεί να ζητηθεί η μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα, από επίσημο φορέα, ώστε να καταστεί δυνατή η πιστοποίηση της επιλεξιμότητας της δαπάνης.
- Ο Δικαιούχος οφείλει να διατηρεί προς επίδειξη το σύνολο του κατά περίπτωση προβλεπόμενου υλικού τεκμηρίωσης.
- Ο Δικαιούχος οφείλει να τηρεί και να ενημερώνει το φάκελο του έργου με όλα τα στοιχεία που αφορούν στις επιλέξιμες δαπάνες του έργου έως την ολοκλήρωση του Προγράμματος.
- Ο Δικαιούχος οφείλει να αποφεύγει αθέμιτες πρακτικές και κάθε ενέργεια εκμετάλλευσης των όρων του Προγράμματος, ενδεικτικά μέσω της διενέργειας εικονικών συναλλαγών.
- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), θα πρέπει η τμηματική ή ολική εξόφλησή της, να γίνει με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.
- Οι δαπάνες για να είναι επιλέξιμες οφείλουν να είναι απαραίτητες για την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου και να πραγματοποιούνται εντός της επιλέξιμης χρονικής περιόδου.

5.3: Επιλέξιμος εξοπλισμός – Εγκαταστάσεις / Τεχνικά Χαρακτηριστικά

- Η μέγιστη επιλέξιμη χωρητικότητα του συστήματος αποθήκευσης ανά εγκατάσταση που θα χρηματοδοτείται είναι ίση με την εγκατεστημένη ισχύ παραγωγής του φωτοβολταϊκού σταθμού για δύο ώρες.
- Βασικές τεχνικές προδιαγραφές ως προς την εγκατάσταση του συστήματος αποθήκευσης είναι:
  - α) Το σύστημα να διαθέτει βαθμό απόδοσης πλήρους κύκλου κατ' ελάχιστο ίσο με 80% κατά την έναρξη λειτουργίας του, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου των ιδιοκαταναλώσεων και εσωτερικών απωλειών του.
  - β) Όταν το σύστημα αποθήκευσης βρίσκεται σε κατάσταση αναμονής (ενεργό και συνδεδεμένο με την εγκατάσταση, με το σύστημα αποθήκευσης σε πλήρη ετοιμότητα να ανταλλάξει ενέργεια και με ενεργό το σύστημα μετατροπής ισχύος, αλλά χωρίς να ανταλλάσσεται ενέργεια, εκτός ενδεχομένως για την κάλυψη απωλειών) η συνολική κατανάλωση ενέργειας για οποιονδήποτε σκοπό (βοηθητικές καταναλώσεις, απώλειες και απεκφόρτιση των συστημάτων αποθήκευσης) δε θα υπερβαίνει σε ημερήσια βάση το 15% της εγγυημένης χωρητικότητας.
  - γ) Η συνιστώσα της αποθήκευσης απορροφά τουλάχιστον το 75% της ενέργειάς της από την άμεσα συνδεδεμένη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από φωτοβολταϊκά, σε ετήσια βάση.
  - δ) Το σύστημα αποθήκευσης οφείλει να είναι συμβατό με τα πρότυπα EN IEC 62933-5-2, NFPA 855, EN IEC 61936-1 ή με ισοδύναμα διεθνή ή εθνικά πρότυπα και κανονισμούς.
- Είτε πρόκειται για περίπτωση ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού (net-billing) είτε σε περίπτωση μηδενικής έγχυσης (zero feed-in), οποιαδήποτε επιλογή του ωφελούμενου δεν αποτελεί πεδίο ελέγχου του προγράμματος. Σε κάθε περίπτωση η εγκατεστημένη ισχύς κάθε σταθμού παραγωγής που εγκαθίσταται μπορεί να ανέρχεται μέχρι και το εκατό τοις εκατό (100%) της συμφωνημένης ισχύος της παροχής κατανάλωσης.

- Το Πρόγραμμα αφορά σε Φωτοβολταϊκά συστήματα για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας σε συνδυασμό με σύστημα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας τα οποία εγκαθίστανται, επί κτιρίων (στο δώμα ή τη στέγη κτιρίου, συμπεριλαμβανομένων των στεγάστρων βεραντών/εξώστη, πέργκολων, προσόψεων και σκιάστρων, όπως αυτά ορίζονται στα άρθρα 16 και 19 του ν. 4067/2012, όπως ισχύει, καθώς και βοηθητικών χώρων του κτιρίου, όπως αποθήκες και χώροι στάθμευσης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 96 του άρθρου 2 του ίδιου νόμου) ή επί εδάφους. Οι ανωτέρω απαιτήσεις ισχύουν και σε υφιστάμενα Φωτοβολταϊκά συστήματα όπου προστίθεται σύστημα αποθήκευσης (μπαταρία).
- Ο φωτοβολταϊκός σταθμός στην περίπτωση που αφορά σε αυτοκαταναλωτή μπορεί να ανήκει στην κυριότητά του ή σε τρίτο πρόσωπο ή να αποτελεί αντικείμενο διαχείρισης μέσω τρίτου προσώπου, της εγκατάστασης και λειτουργίας, συμπεριλαμβανομένης της μέτρησης και της συντήρησης, αν το τρίτο πρόσωπο παραμένει υπό τις εντολές του αυτοκαταναλωτή. Στην περίπτωση του τρίτου προσώπου, το τρίτο πρόσωπο δεν θεωρείται αυτοκαταναλωτής.
- Για διασυνδέσεις άνω των 6 MW ως διαχειριστής ορίζεται ο ΑΔΜΗΕ, ενώ στις λοιπές περιπτώσεις ο ΔΕΔΔΗΕ.
- Επισημαίνεται ότι ο Δικαιούχος θα πρέπει να έχει διασφαλίσει την ορθή και κατά το νόμο εναλλακτική διαχείριση (επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση) των Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ.), σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ. 30 του ν. 4819/2021 (Α' 129) και της ΚΥΑ υπ'αρ. 36259/1757/Ε103/2010 (Β' 1312).

Κεφάλαιο 6: Εμπλεκόμενοι Φορείς - Έλεγχοι

6.1 Εμπλεκόμενοι Φορείς

Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος σύμφωνα με την απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής 399 / 24.11.2022, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την 5^η Κυβερνητική Απόφαση, είναι το ΤΑΙΠΕΔ, ή και οι πάσης φύσεως σύμβουλοι και ανάδοχοι αυτού για το έργο. Φορέας Υλοποίησης του Προγράμματος ορίζεται η Διεύθυνση Ενεργειακών Πολιτικών και Ενεργειακής Αποδοτικότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ). Φορέας Οικονομικής Διαχείρισης για τη καταβολή της αναλογούσας επιδότησης (εφεξής «Φορέας Οικονομικής Διαχείρισης») ορίζεται η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του ΥΠΕΝ.

6.2 Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου

Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου είναι αρμόδιος για:

- Την υποδοχή των αιτήσεων για συμμετοχή στο Πρόγραμμα.
- Τον έλεγχο και την αξιολόγηση των αιτήσεων.
- Την εισήγηση προς τον Φορέα Υλοποίησης του Προγράμματος για έγκριση ή απόρριψη των αιτήσεων επιχορήγησης στο Πρόγραμμα.
- Τη διαχείριση των ενστάσεων στις υποβληθείσες αιτήσεις του Προγράμματος.
- Την κατάρτιση πίνακα αποτελεσμάτων των αιτήσεων και την εισήγηση αυτών, προς τον Φορέα Υλοποίησης του Προγράμματος, για την έκδοση αποφάσεων υπαγωγής αιτήσεων.
- Την εισήγηση προς τον Φορέα Υλοποίησης του Προγράμματος για την έκδοση αποφάσεων απένταξης ή περικοπής της χρηματοδότησης.
- Την οργάνωση και διενέργεια δειγματοληπτικών επιτόπιων ελέγχων σε υλοποιημένα έργα κατόπιν μεθοδολογίας η οποία θα αναπτυχθεί με τη συνεργασία και με τη σύμφωνη γνώμη των αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών.
- Την εισήγηση για την πραγματοποίηση των σχετικών διαδικασιών εκκαθάρισης και καταβολής πληρωμών του Προγράμματος από το Φορέα Οικονομικής Διαχείρισης του Προγράμματος.
- Την οργάνωση και λειτουργία γραφείου εξυπηρέτησης (Helpdesk) για το Πρόγραμμα.
- Την ενημέρωση του σχετικού διαδικτυακού τόπου της δράσης με συχνές ερωτήσεις - απαντήσεις για τη διασαφήνιση των όρων και προϋποθέσεων της παρούσας καθώς και όλων των σχετικών θεμάτων που ανακύπτουν κατά την υλοποίηση της δράσης.
- Την παροχή υπηρεσιών δειγματοληπτικού ελέγχου υλοποίησης των ενισχυόμενων δράσεων των Δικαιούχων.
- Την υποστήριξη και συνεργασία με τον Φορέα Υλοποίησης για την αποστολή των στοιχείων σχετικά με τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων (όπως αναλύονται στο Κεφάλαιο 12) στην ΑΜΚΕ του ΥΠΕΝ που αναρτά τις σχετικές συνοπτικές πληροφορίες.
- Την ανάπτυξη και παραγωγική λειτουργία ενός Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος για την υποστήριξη του Προγράμματος.

Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου έχει γνώση και τήρηση των διαδικασιών που απαιτούνται στο πλαίσιο του Συστήματος διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Για την εκτέλεση επιμέρους εργασιών που σχετίζονται με τη διενέργεια επαληθεύσεων και ελέγχων, την εισήγηση για την πραγματοποίηση των διαδικασιών εκκαθάρισης συναλλαγών και κάθε σχετικής διαδικασίας διαχείρισης, ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος μπορεί να ορίζει ομάδες εργασίας και να αναθέτει την εκτέλεση εργασιών αξιολόγησης και ελέγχου σε στελέχη / συνεργάτες που εντάσσονται σε αυτές.

Ειδικά για την εξέταση των κατά περίπτωση ενστάσεων που δύναται να υποβληθούν από Δικαιούχους στα διαδοχικά στάδια του Προγράμματος, ορίζεται με απόφαση του Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου τριμελής Επιτροπή Ενστάσεων. Η Επιτροπή αποφαινεται επί των υποβληθεισών ενστάσεων και υποβάλλει εγγράφως τις εισηγήσεις της στο αρμόδιο όργανο του Φορέα Υλοποίησης, το οποίο λαμβάνει τις τελικές αποφάσεις. Η Επιτροπή υποστηρίζεται στο έργο της από τις ομάδες εργασίας της προηγούμενης παραγράφου.

Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος δύναται να εισηγείται μέτρα για την εύρυθμη εξέλιξη της υλοποίησης των έργων του Προγράμματος.

6.3 Φορέας Υλοποίησης

Ο **Φορέας Υλοποίησης** είναι αρμόδιος για:

- Το σχεδιασμό των διαδικασιών του Προγράμματος σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ευθύνης.
- Την ένταξη των Δικαιούχων στο Πρόγραμμα, τη διενέργεια συστημικών και δειγματοληπτικών ελέγχων για την πιστοποίηση της τήρησης των όρων και προϋποθέσεων του Προγράμματος, την αξιοπιστία των πληροφοριών και στοιχείων που δηλώνονται και τηρούνται, καθώς και την επιβεβαίωση της ορθής εκτέλεσης των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου.
- Την έκδοση των προσωρινών και οριστικών αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και της ανακοίνωσης των πινάκων με τις αιτήσεις που δύναται να επιχορηγηθούν από το Πρόγραμμα, και εν γένει της έγκρισης ή απόρριψης των αιτήσεων ένταξης στο Πρόγραμμα, μετά από εισήγηση του Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου.
- Την παρακολούθηση του υλοποίησης του αντικείμενου του Προγράμματος, τη διενέργεια διοικητικών επαληθεύσεων, συστημικών και δειγματοληπτικών ελέγχων.
- Τον έλεγχο και τη παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών του Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος, σύμφωνα με την ισχύουσα σχετική Σύμβαση.
- Τον έλεγχο για την παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών για την παρακολούθηση και τον τελικό απολογισμό του Προγράμματος σύμφωνα με την ισχύουσα Σύμβαση του Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου.
- Την παρακολούθηση της πορείας της δράσης, το σχεδιασμό και την έκδοση των απαραίτητων οδηγιών - κατευθύνσεων προς τους εμπλεκόμενους φορείς. Οι εμπλεκόμενοι στη Δράση φορείς οφείλουν να συμμορφώνονται με τις σχετικές οδηγίες/ κατευθύνσεις.

- Την υποχρέωση αποστολής των στοιχείων σχετικά με τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων (όπως αναλύονται στο Κεφάλαιο 12) στην ΑΜΚΕ του ΥΠΕΝ που αναρτά τις σχετικές συνοπτικές πληροφορίες, σε συνεργασία με το Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου.
- Την τήρηση αρχείου με όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για 10 οικονομικά έτη από την ημερομηνία χορήγησης της τελευταίας μεμονωμένης ενίσχυσης δυνάμει της παρούσας, των Κανονισμών 2023/2831, 2031/1408 και του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014.

Με σχετική απόφαση δύναται να τεθεί ως Φορέας Υλοποίησης του παρόντος Προγράμματος όργανο/φορέας που διαθέτει την κατάλληλη θεσμική ικανότητα και τεχνική επάρκεια ενώ δύναται ο Φορέας Υλοποίησης να αναθέτει μέρος ή σύνολο της άσκησης των αρμοδιοτήτων του και των απαιτούμενων ενεργειών για την υλοποίηση του Προγράμματος σε τρίτο.

6.4 Φορέας Οικονομικής Διαχείρισης

Ο Φορέας Οικονομικής Διαχείρισης είναι αρμόδιος για:

- Την καταβολή της αναλογούσας επιχορήγησης.
- Λειτουργία των δράσεων για τις κινήσεις των λογαριασμών του Προγράμματος και για τα θέματα που σχετίζονται με καταβολές και επιστροφές ποσών κατά τη διάρκεια υλοποίησης των δράσεων, καθώς και σε περίπτωση ελέγχων που διενεργούνται από Εθνικές και Ευρωπαϊκές αρχές σε οποιοδήποτε στάδιο υλοποίησης των δράσεων και μετά την ολοκλήρωση αυτών.
- Τη διαχείριση των σχετικών διαδικασιών εκκαθάρισης και καταβολής των πληρωμών του Προγράμματος, μετά από θετική εισήγηση του Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου.
- Την υποστήριξη του Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου για την παρακολούθηση και τον τελικό απολογισμό του Προγράμματος.
- Την υποστήριξη και λειτουργία του συνόλου των σχετικών διαδικασιών για την υλοποίηση των escrow accounts που θα δημιουργηθούν για τις πληρωμές των Δικαιούχων βάσει της κείμενης νομοθεσίας.

6.5: Διοικητικές Επαληθεύσεις / Δειγματοληπτικοί έλεγχοι

Η εκτέλεση των δειγματοληπτικών ελέγχων για την πιστοποίηση της τήρησης των όρων και προϋποθέσεων του Προγράμματος, αφορά σε τουλάχιστον πέντε τοις εκατό (5%) των αντιγράφων (δικαιολογητικών) που υποβλήθηκαν κατά το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 11 του Ν.2690/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του Ν.4250/2014, και σε αιτούμενες δαπάνες για έλεγχο διπλής χρηματοδότησης από άλλη πηγή.

Οι δειγματοληπτικοί έλεγχοι διοικητικής επαλήθευσης είναι και αυτοματοποιημένοι (μέσω της πλατφόρμας και των διεπαφών, π.χ. διασταύρωσης στοιχείων δικαιούχων, έλεγχος κρατικών ενισχύσεων μέσω της πλατφόρμας sofefs) και μη αυτοματοποιημένοι (βάσει ελέγχου των υποβληθέντων δικαιολογητικών). Σημειώνεται ότι στα πλαίσια των ανωτέρω ελέγχων προβλέπεται και η δυναμική αναζήτηση και υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων.

6.6: Διενέργεια Ελέγχων

Πέραν των διοικητικών επαληθεύσεων και των ελέγχων επιλεξιμότητας, διενεργούνται δειγματοληπτικοί επιτόπιοι έλεγχοι σε Δικαιούχους που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα, προκειμένου να διαπιστωθεί η ορθή τήρηση των διαδικασιών και όρων του Προγράμματος. Η στόχευση των ελέγχων και ο καθορισμός του

δείγματος μπορεί να βασίζεται:

- i) σε τυχαία επιλογή,
- ii) σε ανάλυση στατιστικών δεδομένων ή
- iii) ως απόκριση σε αναφορές και καταγγελίες από τρίτα μέρη.

Σε περίπτωση διενέργειας επιτόπιου ελέγχου, οι ελεγχόμενοι υποχρεούνται να διευκολύνουν τα αρμόδια όργανα και να παρέχουν κάθε αναγκαία πληροφορία και στοιχεία σχετικά με την υλοποίηση του Προγράμματος και τη συμμετοχή τους σε αυτό. Η παράλειψη/άρνηση υποβολής/επίδειξης των παραπάνω στοιχείων ή η ανακριβής δήλωση στοιχείων αποτελεί λόγο αθέτησης των όρων και προϋποθέσεων.

Έλεγχος μπορεί να πραγματοποιηθεί επιτόπια ή/ και εξ' αποστάσεως (ηλεκτρονικά), μέσω παροχής από τους ελεγχόμενους συγκεκριμένων πληροφοριών ή τεκμηρίων που θα ζητηθούν.

Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου όπως και ο Φορέας Υλοποίησης διατηρούν το δικαίωμα να ζητήσουν από τους Δικαιούχους πρόσθετες διευκρινίσεις ή λοιπές πληροφορίες σε οποιοδήποτε στάδιο εξέλιξης των έργων.

Κεφάλαιο 7: Υποβολή αίτησης επιχορήγησης – συμμετοχής στο Πρόγραμμα

7.1: Διαδικασία υποβολής αίτησης

1. Οι υποψήφιοι Δικαιούχοι που επιθυμούν να συμμετέχουν στο Πρόγραμμα, υποβάλλουν αίτηση χρηματοδότησης μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Προγράμματος.
2. Για την υποβολή της αίτησης απαιτείται υποχρεωτικά η προηγούμενη αυθεντικοποίηση του αιτούντος με τη χρήση των προσωπικών κωδικών – διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (taxisnet), σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν.4727/2020 (Α' 184), όπως ισχύει.

Σε περίπτωση που ο αιτών, ως Νόμιμος Εκπρόσωπος, επιθυμεί να ορίσει Διαχειριστή της αίτησης, μετά την αρχική αυθεντικοποίησή του με τα διαπιστευτήρια πρόσβασης της επιχείρησης (username και password), συμπληρώνει τα στοιχεία του Διαχειριστή στο πληροφοριακό σύστημα, στην καρτέλα 1.2 "Στοιχεία Ταυτότητας Εκπροσώπων", στο πεδίο "Υπεύθυνος Επικοινωνίας", και αποθηκεύει την αίτηση. Με αυτόν τον τρόπο, η υποβολή και διαχείριση της αίτησης μπορεί να συνεχιστεί από τον ορισμένο Διαχειριστή.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, τεκμαίρεται ότι η αίτηση υποβάλλεται από εκπρόσωπο της επιχείρησης που κατέχει νομίμως τα διαπιστευτήρια πρόσβασης (username και password) στις φορολογικές υπηρεσίες της ΑΑΔΕ (πληροφοριακό σύστημα Taxisnet). Προκειμένου να εισέλθει στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα και να δημιουργήσει νέα αίτηση, ο αιτών θα πρέπει να επιβεβαιώσει την ταυτότητα της επιχείρησης χρησιμοποιώντας τους εταιρικούς κωδικούς πρόσβασης στο Taxisnet. Για το σκοπό αυτό:

- Παρέχει τη συναίνεσή του για την επεξεργασία των αναγκαίων δεδομένων στο πλαίσιο υποβολής, ελέγχου και έγκρισης της Αίτησης Επιχορήγησης, και δηλώνει ότι έχει λάβει γνώση και συμφωνεί - συμμορφώνεται με τους όρους και διαδικασίες του Προγράμματος.
  - Μεταβαίνει στο ασφαλές περιβάλλον της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (ΓΓΠΣΔΔ) για την καταχώρηση των εταιρικών διαπιστευτηρίων στην υπηρεσία αυθεντικοποίησης χρηστών.
3. Μετά την ταυτοποίησή του, δημιουργείται νέα αίτηση (η οποία μέχρι να υποβληθεί καλείται «αποθηκευμένη») και ακολούθως με την είσοδο του δικαιούχου, γίνεται ο αρχικός έλεγχος σύρρευσης ενισχύσεων ήσσονος σημασίας αυτόματα από την ηλεκτρονική πλατφόρμα, βάσει του Κανονισμού 2023/2831 και του Κανονισμού 1408/2013 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (De Minimis). Εφόσον ο έλεγχος αυτός είναι θετικός, ήτοι ο αιτών δεν υπερβαίνει τα εκάστοτε όρια, τότε η αίτηση δύναται να προχωρήσει περαιτέρω και ο αιτών μπορεί να υποβάλλει υποστηρικτικές δαπάνες προς επιδότηση έως το εκάστοτε όριο. Εφόσον ο έλεγχος αυτός είναι αρνητικός, ήτοι ο αιτών υπερβαίνει τα εκάστοτε όρια, τότε η αίτηση δύναται να προχωρήσει περαιτέρω, αλλά ο αιτών δεν μπορεί να υποβάλλει υποστηρικτικές δαπάνες προς επιδότηση.
  4. Μετά την αυθεντικοποίησή του, ο αιτών αρχικά συμπληρώνει σε ηλεκτρονικές φόρμες διάφορα βασικά στοιχεία της επιχείρησής του. Παράλληλά, υποβάλλει τα κάτωθι δικαιολογητικά:
    - Πιστοποιητικό νόμιμης εκπροσώπησης από το ΓΕΜΗ.
    - Κατάσταση ενεργών δραστηριοτήτων (ΚΑΔ) της επιχείρησης μέσω της ιστοσελίδας www.aade.gr (πρόσφατη εκτύπωση).

- Φορολογικά έντυπα ή/και οικονομικές καταστάσεις των δύο τελευταίων διαχειριστικών χρήσεων:
  - Για επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικά λογιστικά βιβλία:
    - A. Φορολογικό έντυπο Ε3 της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης.
  - Για επιχειρήσεις που τηρούν διπλογραφικά λογιστικά βιβλία:
    - A. Φορολογικό έντυπο Ε3 της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης.
    - B. Οικονομικές καταστάσεις (ΚΑΧ, ισολογισμός) για τις δυο τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις.
    - Γ. Τελευταίο οριστικό ισοζύγιο έτους της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης, υπογεγραμμένο από το λογιστή της επιχείρησης (σε περίπτωση που δεν υπάρχει ισολογισμός για την τελευταία διαχειριστική χρήση).
- Την κατηγορία (Α ή Β ή Γ) στην οποία εμπίπτει η επιχείρηση με βάση το μέγεθος της, και για την οποία επιθυμεί επιχορήγηση, συνοδευόμενη από:
  - Υπεύθυνη Δήλωση, στην οποία θα δηλώνεται που κατατάσσεται η επιχείρηση. Η Υπεύθυνη Δήλωση συμπληρώνεται με βάση τη μετοχική/εταιρική σύνθεση του Φορέα κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης. (Παράρτημα XVII για Μεγάλες επιχειρήσεις & Παράρτημα XVIII για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις).
  - Εάν δεν είναι συμπληρωμένος ο Πίνακας Β (πεδίο Μέσος Όρος Προσωπικού) στο Φορολογικό έντυπο Ε3 της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης: Υποβληθείσα ΑΠΔ των τριών τελευταίων κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων (Δεν απαιτείται για την κατηγορία των μεγάλων επιχειρήσεων).
  - Διάγραμμα Συμμετοχών, ψηφιακά υπογεγραμμένο όπου θα αναφέρεται κάθε συνεργαζόμενη ή συνδεδεμένη επιχείρηση του φορέα καθώς και το είδος της σύνδεσης έως και την βαθμίδα του φυσικού προσώπου.
  - Στοιχεία τεκμηρίωσης της μετοχικής – εταιρικής σύνθεσης.
  - Για κάθε συνεργαζόμενη ή συνδεδεμένη επιχείρηση υποβάλλονται τα στοιχεία που αναφέρονται στο Παράρτημα IV.
- Τεκμηρίωση Τόπου Εγκατάστασης της επένδυσης:
  - Σε περίπτωση εγκατάστασης σε ιδιόκτητο χώρο:
    - A. Υπεύθυνη Δήλωση Συναίνεσης του Ιδιοκτήτη (μόνο για τις ΑΕ από το Διευθύνων Σύμβουλο ή από τον εξουσιοδοτημένο από το ΔΣ, ανάλογα με το Καταστατικό).
  - Σε περίπτωση εγκατάστασης σε μη ιδιόκτητο χώρο:
    - A. Σύμβαση μίσθωσης από το TAXIS.
    - B. Υπεύθυνη Δήλωση Συναίνεσης του Ιδιοκτήτη.
- Φερεγγυότητα του φορέα της επένδυσης (ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας).
- Υπεύθυνη Δήλωση περί μη πρόκλησης σημαντική βλάβης (DNSH).

- Υπεύθυνη δήλωση σχετικά με τη σώρευση των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (De minimis).
- Υπεύθυνη Δήλωση Σχετικά Με Τη Σώρευση Των Ενισχύσεων Με Βάση Τον Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό.
- Την αίτηση που έχει υποβάλλει για τους όρους σύνδεσης με τον αρμόδιο διαχειριστή (ΔΕΔΔΗΕ / ΑΔΜΗΕ). Εναλλακτικά, εάν έχει συνάψει σύμβαση με αρμόδιο διαχειριστή, επισυνάπτει το σχετικό έγγραφο.
- Χαρακτηριστικά Δαπάνης.
- Βεβαίωση οφειλών της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.

Σημειώνεται ότι **όλες** οι Υπεύθυνες Δηλώσεις υπογράφονται είτε ψηφιακά είτε μέσω gov.gr, είτε σε ΚΕΠ από το νόμιμο εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο του φορέα υποβολής της αίτησης, εντός των τελευταίων 15 ημερών (πλην της Υπεύθυνης Δήλωσης Συναίνεσης του Ιδιοκτήτη) από τη σχετική υποβολή.

5. Κατόπιν ο αιτών σε ξεχωριστή καρτέλα συμπληρώνει τα ακόλουθα τεχνικά χαρακτηριστικά για την αιτούμενη επένδυση:
  - Την ισχύ του φωτοβολταϊκού σταθμού και του συστήματος αποθήκευσης.
  - Την χωρητικότητα του συστήματος αποθήκευσης.
  - Τον (τους) αριθμό (αριθμούς) παροχής, τη διεύθυνση και την ισχύ της παροχής με την οποία θα συνδεθεί ή συνδέεται ο φωτοβολταϊκός σταθμός με το σύστημα αποθήκευσης.
6. Τέλος, υποβάλει τα στοιχεία των δαπανών (**κατηγορία** δαπάνης, **ποσό** δαπάνης, **μονάδες** (τεμάχια) δαπάνης σε ηλεκτρονική φόρμα, και χαρακτηριστικά δαπάνης (π.χ. τύπος και κωδικός συστήματος αποθήκευσης, τύπος έξυπνου μετρητή) σε μορφή αρχείου), βάσει του πίνακα 4 (Κεφάλαιο 5.4) που θα πραγματοποιήσει για την επένδυση του και βάσει των οποίων θα βγει η απόφαση ένταξης (σε περίπτωση θετικής αξιολόγησης).
7. **Τέλος**, ο αιτών αποδέχεται ηλεκτρονικά τους όρους και τις προϋποθέσεις του προγράμματος και προχωρεί στην **υποβολή** της αίτησης (οπότε και η αίτηση καλείται «υποβληθείσα»).

Σημειώνεται ότι, εφόσον μέσω του προγράμματος θα δοθούν ενισχύσεις σε επιχειρήσεις είναι απαραίτητη η ταυτοποίηση των στοιχείων των χρηστών. Ο μόνος τρόπος για την ταυτοποίηση και την αναζήτηση των στοιχείων των νομικών προσώπων είναι η διασύνδεση με τρίτα συστήματα τα οποία επιστρέφουν στην πλατφόρμα τις κατάλληλες πληροφορίες. Σημειώνεται ότι οι διαδικτυακές υπηρεσίες (WS) μέσω τρίτων συστημάτων περιγράφονται στο Παράρτημα XII.

Ο αιτών ελέγχει ο ίδιος επίσης τα στοιχεία που αντλούνται αυτόματα από τρίτες υπηρεσίες και μητρώα του Δημοσίου που αφορούν την αίτησή του (και δη την επιβεβαίωση των κριτηρίων επιλεξιμότητας). Οι αιτούντες θα πρέπει να μεριμνούν για την ακρίβεια και ορθότητα των στοιχείων αυτών προχωρώντας, όπου είναι εφικτό και προβλέπεται, σε επικαιροποίηση ή διόρθωσή τους στις τρίτες υπηρεσίες και μητρώα του Δημοσίου, πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης. Παράλληλα, ο αιτών καταχωρεί τυχόν συμπληρωματικά στοιχεία που θα του ζητηθούν κατά περίπτωση. Στο τέλος της παραπάνω διαδικασίας, ο αιτών υποβάλλει την αίτηση χρηματοδότησης.

Αναλυτικές πληροφορίες για τη δομή, τον τρόπο συμπλήρωσης και υποβολής των αιτήσεων θα περιλαμβάνονται στην ψηφιακή πλατφόρμα του Προγράμματος ή/και σε σχετικές ανακοινώσεις που θα εκδίδει το ΥΠΕΝ και ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου.

Η Αίτηση Χρηματοδότησης επέχει τη θέση υπεύθυνης δήλωσης του Ν. 1599/1986, ως προς την ακρίβεια των στοιχείων που αναγράφονται σε αυτήν. Οποιαδήποτε ψευδή αναφορά ή αναντιστοιχία με τα πραγματικά στοιχεία, πέραν των οικονομικών επιπτώσεων, ενδέχεται να επιφέρει και ποινικές κυρώσεις. Για το σκοπό αυτό πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης θα προηγείται γνωστοποίηση και ρητή αποδοχή όλων των όρων και προϋποθέσεων από την πλευρά του Ωφελούμενου ενώ δεν παρέχεται δυνατότητα διόρθωσης υποβληθεισών αιτήσεων.

7.2: Διαδικασία ελέγχου αίτησης

Κατά την υποβολή των αιτήσεων διενεργούνται με αυτοματοποιημένο τρόπο οι αρχικά προβλεπόμενοι έλεγχοι επιλεξιμότητας. Οι αιτήσεις που υποβάλλονται λαμβάνουν χρονοσήμανση και ειδικό κωδικό αίτησης (αριθμός αίτησης). Σε όλα τα στάδια και χαρακτηρισμό μίας αίτησης, η ενημέρωση του αιτούντα γίνεται μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της υποβολής των αιτήσεων, ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου διενεργεί πλήρη έλεγχο των δικαιολογητικών που προσκόμισαν οι αιτούντες ως προς την πληρότητά και την ορθότητα τους. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον κριθεί ότι υπάρχει ανάγκη διευκρινίσεων επί των υποβληθέντων δικαιολογητικών οι αξιολογητές του Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου δύναται να ζητήσουν από τους αιτούντες μέσω ηλεκτρονικής επικοινωνίας διευκρινίσεις ή περαιτέρω δικαιολογητικά αιτιολόγησης των στοιχείων της αίτησης τα οποία και μπορούν να επισυνάψουν στην αίτηση. Σε κάθε περίπτωση η απόφαση της αξιολόγησης αφορά στο σύνολο των δικαιολογητικών συμπεριλαμβανομένων και των προτεινόμενων δαπανών και κατ' επέκταση αποτέλεσμα του ελέγχου δύναται να είναι και η απομείωση των επιλέξιμων / προτεινόμενων δαπανών και επακόλουθα της σχετικής επιχορήγησης (ενδεικτικά σε περίπτωση που κατά τον έλεγχο της σώρευσης, πριν από τη χορήγηση του έννομου δικαιώματος, διαπιστωθεί υπέρβαση του ανώτατου επιτρεπόμενου ποσού ενίσχυσης ήσσονος σημασίας, τότε το ποσό ενίσχυσης δύναται να προσαρμοστεί έτσι ώστε το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που θα χορηγηθεί στην επιχείρηση να μην υπερβαίνει το ανώτατο όριο).

Κεφάλαιο 8: Αποτελέσματα αξιολόγησης και Έγκριση Αιτήσεων Επιχορήγησης

Για τις ανάγκες του Προγράμματος επιλέγεται η μέθοδος της άμεσης αξιολόγησης (First in- First out), ως εξής: Οι αιτήσεις εντάσσονται **ακολουθώς** της αξιολόγησης είτε μέχρι εξαντλήσεως της διαθέσιμης δημόσιας δαπάνης του Προγράμματος είτε μέχρι της κάλυψης του συνόλου των αιτήσεων, εφόσον επαρκεί η αντίστοιχη δημόσια δαπάνη.

8.1 Προσωρινά Αποτελέσματα

Ακολουθώς της αξιολόγησης, με βάση την αξιολόγηση FIFO (First In – First Out) των αιτούντων εκδίδονται Προσωρινοί Πίνακες Επιλέξιμων / Επιλαχουσών / Απορριπτών αιτήσεων ανά Κατηγορία Δικαιούχων σύμφωνα με τον διαθέσιμο Προϋπολογισμό του Προγράμματος οι οποίοι περιλαμβάνουν κάθε υποβληθείσα αίτηση, με φθίνουσα σειρά (βάσει της σχετικής χρονοσήμανσης). Βάσει της χρονοσήμανσης των αξιολογηθέντων ως επιλέξιμων αιτήσεων θα γίνει η δέσμευση των πόρων του Προγράμματος. Στις απορριπτές αιτήσεις θα αναγράφεται και ο λόγος απόρριψης. Σημειώνεται ότι:

- Οι Προσωρινοί καταρτίζονται με μέριμνα του Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου και εγκρίνονται από τον Φορέα Υλοποίησης.
- Οι «επιλέξιμες» αιτήσεις είναι αυτές των οποίων τα δικαιολογητικά τους έχουν αξιολογηθεί θετικά.
- Οι «επιλαχούσες» αιτήσεις είναι αυτές των οποίων τα δικαιολογητικά τους έχουν αξιολογηθεί θετικά, αλλά ο διαθέσιμος προϋπολογισμός βάσει χρονοσήμανσης είχε ήδη εξαντληθεί.
- «Απορριπτές» αιτήσεις είναι αυτές των οποίων τα δικαιολογητικά τους έχουν αξιολογηθεί αρνητικά.

8.2 Ενστάσεις

Από την ημερομηνία έκδοσης των Πινάκων Επιλέξιμων / Επιλαχουσών / Απορριπτών αιτήσεων ανά Κατηγορία Δικαιούχων και εντός αποκλειστικής προθεσμίας επτά (7) ημερών, δίδεται δικαίωμα ένστασης σε όλες τις υποβληθείσες αιτήσεις (Επιλέξιμες / Επιλαχούσες / Απορριπτές) οι οποίες περιλαμβάνονται σε αυτούς. Η ένσταση υποβάλλεται ηλεκτρονικά και μόνο από τον αιτούντα στον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου, μέσω της Πλατφόρμας. Για να είναι δυνατή η εξέταση της ένστασης θα πρέπει απαραίτητα να περιλαμβάνει:

- Τον μοναδικό κωδικό της αίτησης που υποβλήθηκε στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του Προγράμματος, για λόγους ταυτοποίησης.
- Το ΑΦΜ του δικαιούχου/αιτούντα.
- Την τεκμηρίωση τυχόν λάθους υπολογισμού και την επισύναψη των αντίστοιχων τεκμηρίων.

Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου είναι αρμόδιος για την παραλαβή και διοικητική διεκπεραίωση των ενστάσεων. Αρμόδιο όργανο για την εξέταση των ενστάσεων είναι η Επιτροπή Ενστάσεων. Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου διατηρεί τη δυνατότητα να ορίζει επιπρόσθετες ομάδες εξέτασης ενστάσεων που συνεπικουρούν το έργο της Επιτροπής Ενστάσεων.

Κάθε ένσταση εξετάζεται ως προς το τυπικό σκέλος, και εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις, διερευνάται και ως προς την ουσία αυτής και είτε απορρίπτεται, είτε γίνεται αποδεκτή. Το αποτέλεσμα της εξέτασης της ένστασης γνωστοποιείται στον αιτούντα μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος. Σε

περίπτωση όπου από τους εγκεκριμένους πόρους του Προγράμματος καλύπτεται το σύνολο των υποβληθεισών αιτήσεων, το στάδιο των Ενστάσεων έχει εφαρμογή μόνο για τις Απορριπτές αιτήσεις.

8.3 Οριστικά αποτελέσματα

Ακολουθως, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της εξέτασης ενστάσεων, εκδίδονται Οριστικοί Πίνακες Εγκεκριμένων / Επιλαχουσών / Απορριπτών αιτήσεων ανά Κατηγορία Δικαιούχων σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό του Προγράμματος. Σημειώνεται ότι:

- Δεν δίδεται δικαίωμα ένστασης επί των Οριστικών Πινάκων.
- Οι «εγκεκριμένες» αιτήσεις είναι αυτές των οποίων τα δικαιολογητικά τους έχουν αξιολογηθεί θετικά και είναι, μετά τη λήξη της προθεσμίας των ενστάσεων, εντός του διαθέσιμου προϋπολογισμού βάσει χρονοσήμανσης.

8.4 Έγκριση Αποτελεσμάτων

Οι Οριστικοί Πίνακες καταρτίζονται με μέριμνα του Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου και εγκρίνονται από τον Φορέα Υλοποίησης. Η απόφαση έγκρισης εξουσιοδοτεί τον Φορέα Υλοποίησης για την διενέργεια της διαδικασίας Ένταξης των Εγκεκριμένων Αιτήσεων στο Πρόγραμμα.

«Ενταγμένη», χαρακτηρίζεται η αίτηση για την οποία εκδίδεται Απόφαση Ένταξης από την Πλατφόρμα του Προγράμματος, μετά την έκδοση των Οριστικών Πινάκων. Από την ημερομηνία ένταξης των αιτήσεων του σταδίου αυτού ξεκινά η έναρξη της προθεσμίας υλοποίησης των εργασιών.

Για τις ενταγμένες αιτήσεις, με βάση το ποσό επιδότησης που έχει αιτηθεί κατά την υποβολή της αίτησης ο Δικαιούχος και έχει εγκριθεί, δεσμεύεται ο προϋπολογισμός στα πλαίσια των όρων του Προγράμματος ανά Κατηγορία Δικαιούχων.

Οι Επιλαχούσες αιτήσεις διατηρούν το δικαίωμα ένταξης τους με την υφιστάμενη (του Οριστικού Πίνακα) σειρά, σε περίπτωση μη κάλυψης ή αύξησης των Πόρων του Προγράμματος ανά Κατηγορία Δικαιούχων ή/και σε περίπτωση απόρριψης ενταγμένων αιτήσεων (π.χ. λόγω μη χορήγησης Σύμβασης Σύνδεσης εντός διμήνου).

Οι αρχικοί, οι Προσωρινοί και οι εγκεκριμένοι Οριστικοί Πίνακες αναρτώνται στην επίσημη ιστοσελίδα του Προγράμματος, με παράλληλη ανακοίνωση, στις ιστοσελίδες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και του Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου, ενώ οι αποφάσεις έγκρισης των πινάκων αναρτώνται στο Πρόγραμμα Διαύγεια.

Δεν παρέχεται η δυνατότητα αύξησης της εγκεκριμένης επιχορήγησης των υποβληθεισών αιτήσεων, ακόμη και αν προσκομιστούν εκ των υστέρων επιπλέον δικαιολογητικά.

Κεφάλαιο 9: Υλοποίηση επένδυσης - Καταβολή επιχορήγησης

9.1: Υλοποίηση επένδυσης

Οι Δικαιούχοι των οποίων οι αιτήσεις εντάχθηκαν (μέσω της απόφασης ένταξης) στο Πρόγραμμα, προχωρούν στην υλοποίηση της επένδυσης. Η διάρκεια υλοποίησης κάθε αίτησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το διάστημα των 12 μηνών από την ένταξη, εντός του οποίου θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το φυσικό αντικείμενο, με καταληκτική ημερομηνία 30/04/2026.

Επισημαίνεται ότι κατά το διάστημα υλοποίησης, δύναται να διενεργούνται έλεγχοι των δικαιολογητικών επιλεξιμότητας στο Πρόγραμμα. Στο πλαίσιο αυτό, κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα υλοποίησης του έργου του ο δικαιούχος υποχρεούται να κοινοποιεί άμεσα και υποχρεωτικά στον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου:

- Οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με το έργο του, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων.
- Οποιαδήποτε μεταβολή προκύψει στην αίτησή του που οριοθετεί ανάγκη τροποποίησής της.
- Πιθανή αδυναμία από πλευράς του να συνεχίσει την υλοποίηση του έργου του.

Οι Δικαιούχοι είναι υπεύθυνοι, απέναντι στους αρμόδιους Φορείς, για την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τη διασφάλιση της προόδου του έργου τους, την ορθή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των λοιπών όρων και περιορισμών καθώς και την ολοκλήρωση της επένδυσης με βάση τα εγκεκριμένα χαρακτηριστικά αυτής.

Κάθε παράβαση των όρων της παρούσας πρόσκλησης και της απόφασης ένταξης συνεπάγεται τη λήψη δημοσιονομικών διορθώσεων, τα οποία μπορεί να κλιμακωθούν από τη διατύπωση στον Δικαιούχο απλών συστάσεων συμμόρφωσης μέχρι και την ενεργοποίηση των διαδικασιών ανάκλησης και έντοκης επιστροφής της καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης κατά τις κείμενες διατάξεις.

Μη ανταπόκριση σε αίτημα λήψης στοιχείων που απαιτούνται από τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου και τις λοιπές ελεγκτικές αρχές, ενδέχεται να οδηγήσει στην ανάκληση της απόφασης ένταξης και στην απένταξη του δικαιούχου από το Πρόγραμμα με έντοκη επιστροφή της ήδη καταβληθείσας επιχορήγησης.

Μετά την ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου και προκειμένου για την καταβολή της επιχορήγησης θα πρέπει να υποβληθεί Αίτημα Επαλήθευσης – Πιστοποίησης Δαπανών, με συνημμένα το σύνολο των δικαιολογητικών του Παραρτήματος IV. Για την καταβολή της επιχορήγησης ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου ελέγχει το σύνολο των ανωτέρω δικαιολογητικών.

9.2 Ένσταση κατά την υλοποίηση της επένδυσης

Ο Δικαιούχος υποχρεούται είτε να έχει ήδη (κατά την υποβολή της αίτησης στο Πρόγραμμα) υπογεγραμμένη Σύμβαση Σύνδεσης είτε εφόσον (κατά την υποβολή της αίτησης στο Πρόγραμμα) είχε υποβάλλει αίτηση στον αρμόδιο Διαχειριστή για Οριστική Προσφορά Σύνδεσης, να υποβάλλει **εντός δύο (2) μηνών** από την έκδοση της **Απόφασης Ένταξης** υπογεγραμμένη Σύμβαση Σύνδεσης μέσω του ΟΠΣ. Σε περίπτωση μη εκπλήρωσης της υποχρέωσης, γίνεται **αυτόματη απένταξη** από το Πρόγραμμα.

Στην ανωτέρω περίπτωση, αλλά και σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση απένταξης του Δικαιούχου (π.χ. ακολούθως επιτόπιου ελέγχου) χωρεί δικαίωμα ένστασης και εντός αποκλειστικής προθεσμίας επτά (7) ημερών από την εκάστοτε ημερομηνία απένταξης.

Η ένσταση υποβάλλεται ηλεκτρονικά και μόνο από τον αιτούντα στον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου, μέσω της Πλατφόρμας. Για να είναι δυνατή η εξέταση της ένστασης θα πρέπει απαραίτητως να περιλαμβάνει:

- Τον μοναδικό κωδικό της αίτησης που υποβλήθηκε στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του Προγράμματος, για λόγους ταυτοποίησης.
- Το ΑΦΜ του δικαιούχου/αιτούντα.
- Την τεκμηρίωση τυχόν λάθους υπολογισμού και την επισύναψη των αντίστοιχων τεκμηρίων.

Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου είναι αρμόδιος για την παραλαβή και διοικητική διεκπεραίωση των ενστάσεων. Αρμόδιο όργανο για την εξέταση των ενστάσεων είναι η Επιτροπή Ενστάσεων. Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου διατηρεί τη δυνατότητα να ορίζει επιπρόσθετες ομάδες εξέτασης ενστάσεων που συνεπικουρούν το έργο της Επιτροπής Ενστάσεων.

Κάθε ένσταση εξετάζεται ως προς το τυπικό σκέλος, και εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις, διερευνάται και ως προς την ουσία αυτής και είτε απορρίπτεται, είτε γίνεται αποδεκτή. Το αποτέλεσμα της εξέτασης της ένστασης γνωστοποιείται στον αιτούντα μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος. Σε περίπτωση όπου από τους εγκεκριμένους πόρους του Προγράμματος καλύπτεται το σύνολο των υποβληθεισών αιτήσεων, το στάδιο των Ενστάσεων έχει εφαρμογή μόνο για τις Απορριπτές αιτήσεις.

9.3: Διαδικασία καταβολής επιχορήγησης

Οι Δικαιούχοι εφόσον εγκριθούν οι αιτήσεις τους, εισέρχονται εκ νέου στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα, κατόπιν αυθεντικοποίησης μέσω Taxisnet, και δημιουργούν ειδικό δεσμευμένο καταπιστευτικό λογαριασμό (escrow account), με το ποσό της εγκεκριμένης επιδότησης (το ποσό που δικαιούνται οι Δικαιούχοι σύμφωνα και με την σχετική απόφαση ένταξης τους).

Μετά τη διαδικασία ανοίγματος του ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού escrow account, έπεται η πίστωση αυτού από τον Φορέα Οικονομική Διαχείρισης του Προγράμματος μέσω του σχετικού ενδιάμεσου λογαριασμού του Ελληνικού Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδας. Στη συνέχεια με χρέωση του ενδιάμεσου λογαριασμού μεταφέρονται τα ποσά μέσω της ΔΙΑΣ ΑΕ προς του αναλυτικούς τραπεζικούς ειδικούς δεσμευμένους λογαριασμούς (ΕΔΛ) των Δικαιούχων.

Η αποδέσμευση των χρηματικών ποσών γίνεται τμηματικά κατόπιν αιτήματος του Δικαιούχου μετά την έγκριση του, υποβάλλοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά σύμφωνα με το Παράρτημα IV στο ΟΠΣ Πληρωμών. Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με το αρ. 7 παρ. 3 του ΓΑΚ, οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις, ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

Εντός είκοσι (20) ημερών από την υποβολή του σχετικού αιτήματος, ελέγχονται οι προϋποθέσεις για την καταβολή και την αποδέσμευση του εκάστοτε ποσού και η επιλεξιμότητα των σχετικών δαπανών με εκ των προτέρων έλεγχο ή/και εκ των υστέρων διοικητικό/επιτόπιο δειγματοληπτικό έλεγχο.

Για την αποδέσμευση του αιτούμενου ποσού προς εξόφληση του δικαιούχου εκδίδεται Σύμφωνη Γνώμη εκ μέρους του Φορέα Υλοποίησης σε συμφωνία με τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος.

Ακολούθως, ο Φορέας Οικονομικής Διαχείρισης του Προγράμματος εγκρίνει την αποδέσμευση των ποσών από τους ειδικούς δεσμευμένους καταπιστευτικούς λογαριασμούς τους. Η ως άνω αποδέσμευση εκτελείται

μέσω του ΟΠΣ Πληρωμών, μέσω του οποίου λαμβάνει χώρα και η κοινοποίηση αυτής στα οικεία πιστωτικά ιδρύματα.

9.4: Διαδικασία ανοίγματος ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού

Μετά την απόφαση Ένταξης, οι Δικαιούχοι εισέρχονται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα, κατόπιν αυθεντικοποίησης μέσω Taxisnet, και δημιουργούν Ειδικό δεσμευμένο καταπιστευτικό λογαριασμό (escrow account), στο πλαίσιο του οποίου ζητούνται τα ακόλουθα:

- i. Επιλογή του πιστωτικού ιδρύματος για την δημιουργία/διαχείριση του ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού, ανά ενάρθρο έργο της Συλλογικής Απόφασης έργων του Ταμείου Ανάκαμψης («ΣΑΤΑ») όπου είναι ενταγμένη η δράση,
- ii. δήλωση τραπεζικού λογαριασμού (IBAN) που ήδη τηρεί ο εκάστοτε Δικαιούχος στο πιστωτικό ίδρυμα της επιλογής του, για την διαχείριση πληρωμών, όπως ενδεικτικά των παρακάτω:
  - a. εξόδων, για τις περιπτώσεις πληρωμής προμηθευτών
  - b. πληρωμών, για τις περιπτώσεις πιστώσεων απευθείας στον Δικαιούχο
- iii. δήλωση, με την οποία ο εκάστοτε Δικαιούχος βεβαιώνει αποδοχή με ηλεκτρονικό τρόπο κατά την είσοδο του στην πλατφόρμα, η οποία και επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του ν.1599/1986 όσων αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ το οποίο και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσης, και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα κάτωθι:
  - ότι έχει ενημερωθεί για τους όρους του προγράμματος χρηματοδότησης του άρθρου 58 του ν. 4915/2022 (Α' 63), όπως αυτό εξειδικεύεται στο άρθρο 59 του ν. 4949/2022 (Α' 126), καθώς και για την κείμενη νομοθεσία αναφορικά με την επιστροφή αδιάθετων ποσών, στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος, καθώς και των τυχόν δημιουργούμενων, από την παραμονή των πιστώσεων στον άνω ειδικό δεσμευμένο καταπιστευτικό λογαριασμό escrow account, τόκων στο Ελληνικό Δημόσιο, χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου/δικαιούχου, καθώς και για την ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών του Ελληνικού Δημοσίου αναφορικά με τα στοιχεία του ειδικού λογαριασμού (IBAN, δικαιούχος), την κίνηση του ανωτέρω ειδικού δεσμευμένου λογαριασμού, την ύπαρξη τυχόν υπολοίπων καθώς και τυχόν κινήσεις και εκταμιεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί από αυτόν,
  - έχει λάβει γνώση των δηλώσεων και αποποίησης ευθυνών του πιστωτικού ιδρύματος έναντι του Δικαιούχου / πελάτη η οποία θα πρέπει να υποβάλλεται ταυτόχρονα με το αίτημα ανοίγματος του λογαριασμού.

9.5: Έλεγχος δικαιολογητικών - καταβολή επιχορήγησης

Η πίστωση του καταπιστευτικού λογαριασμού υλοποιείται από την Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας επί τη βάση του εκάστοτε οριστικού πίνακα εγκεκριμένων αιτήσεων και μετά τις σχετικές αποφάσεις ένταξης. Η ΓΔΟΥ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ως υπόλογος διαχειριστής, μεταφέρει το συνολικό ποσό από το λογαριασμό του έργου της οικείας ΣΑΤΑ, με ηλεκτρονική πληρωμή (eps) σε ενδιάμεσο λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδας. Στη συνέχεια με χρέωση του ενδιάμεσου λογαριασμού μεταφέρονται τα ποσά μέσω της ΔΙΑΣ ΑΕ προς του αναλυτικούς τραπεζικούς ειδικούς δεσμευμένους λογαριασμούς (ΕΔΛ) των Δικαιούχων.

Συγκεκριμένα, η αποδέσμευση των χρηματικών ποσών γίνεται τμηματικά κατόπιν αιτήματος του Δικαιούχου και υποβολής και ελέγχου των απαιτούμενων δικαιολογητικών (όπως αυτά αναλύονται στο Παράρτημα ΙV),

ως εξής:

- Ποσοστό έως σαράντα τοις εκατό (40%) επί του εγκεκριμένου ποσού επιχορήγησης καταβάλλεται στον Δικαιούχο ως **προκαταβολή**, εφόσον το επιθυμεί, με την χορήγηση και αποδοχή της Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης στον αιτούντα από τον αρμόδιο Διαχειριστή.
- Το υπολειπόμενο ποσοστό επί του εγκεκριμένου ποσού επιχορήγησης (ήτοι 100%, πλην του ποσοστού της επιχορήγησης) καταβάλλεται στον Δικαιούχο με την **ολοκλήρωση της επένδυσης**, ήτοι της ενεργοποίησης της σύνδεσης του σταθμού και της τεκμηρίωσης του απαιτούμενου ενεργειακού στόχου. Στην περίπτωση που ο Δικαιούχος δεν έχει λάβει προκαταβολή τότε λαμβάνει καταβολή ίση με το εγκεκριμένο ποσό επιχορήγησης.

Σημειώνεται ότι για τις εξοφλήσεις των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της επένδυσης, θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου ελέγχει την επιλεξιμότητα των σχετικών δικαιολογητικών που ελέγχονται (Παράρτημα IV) και τις προϋποθέσεις για την καταβολή και την αποδέσμευση του εκάστοτε ποσού, όπως και την επιλεξιμότητα των σχετικών δαπανών με εκ των προτέρων έλεγχο ή/και εκ των υστέρων διοικητικό/επιτόπιο έλεγχο. Επισημαίνεται ότι μεταξύ των απαραίτητων δικαιολογητικών που ελέγχονται (Παράρτημα IV), συμπεριλαμβάνονται υποχρεωτικά τα Στοιχεία Πραγματικού Δικαιούχων (Παράρτημα XIX).

Εφόσον εξασφαλίζονται επιτυχώς οι έλεγχοι των δικαιολογητικών καταβολής ενίσχυσης για την αποδέσμευση του αιτούμενου ποσού προς εξόφληση του δικαιούχου, εκδίδεται από τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου βεβαίωση πιστοποίησης της ολοκλήρωσης του ελέγχου (εμπεριέχει και την «κατάσταση δικαιούχων αποδέσμευσης ποσών» σε ηλεκτρονική μορφή, η οποία αποτελείται από τον οριστικό κατάλογο δικαιούχων). Η ΓΔΟΥ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας αφού παραλάβει την «τελική κατάσταση δικαιούχων αποδέσμευσης ποσών», εγκρίνει τη χορήγηση της ενίσχυσης (ήτοι την αποδέσμευση των ποσών για έκαστο των δικαιούχων της τελικής κατάστασης). Η ως άνω αποδέσμευση εκτελείται μέσω του ΟΠΣ, μέσω του οποίου λαμβάνει χώρα και η κοινοποίηση αυτής στα οικεία πιστωτικά ιδρύματα.

Τέλος, ενημερώνεται το Πληροφοριακό Σύστημα Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) με τις χορηγηθείσες ενισχύσεις και σύμφωνα με την διαδικασία που περιγράφεται στην εγκύκλιο 121114/13.11.2020 (ΑΔΑ: 6Σ5Ρ46ΜΤΛΡ-2Σ2), όπως κάθε φορά επικαιροποιείται (βλ. www.sorefis.gr). Σε περίπτωση που διαπιστωθεί υπέρβαση του σχετικού ανωτάτου ποσού ενίσχυσης ήσσονος σημασίας που δύναται να χορηγηθεί σε έναν δικαιούχο, το σύνολο του ποσού που αποδεσμεύτηκε είναι άμεσα απαιτητό, εντόκως από την ημερομηνία τέθηκε στη διάθεση του δικαιούχου, με το επιτόκιο ανάκτησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως αυτό καθορίζεται σύμφωνα με την Ανακοίνωσή της σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (ΕΕ C 14 της 19.1.2008, σ. 6), εφαρμοζόμενου κατά τα λοιπά του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν. 4978/2022, (Α' 190) (ΠΣΣΕΗΣ)) με τις καταβληθείσες ενισχύσεις.

9.6: Διαδικασία Ελέγχου για την Καταβολή της Επιχορήγησης

Για την καταβολή της επιχορήγησης στο στάδιο της προκαταβολής και στο στάδιο της **ολοκλήρωσης της επένδυσης**, μετά το σχετικό Αίτημα Επαλήθευσης– Πιστοποίησης Δαπανών πραγματοποιείται Έλεγχος της πληρότητας και ορθότητας των σχετικών δικαιολογητικών του Παραρτήματος IV και Έλεγχος της μη ύπαρξης διπλής χρηματοδότησης από άλλη πηγή για τις αιτούμενες δαπάνες, από τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου. Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου συνεργάζεται για τον συγκεκριμένο έλεγχο και τον αποκλεισμό

διπλής χρηματοδότησης με τον Φορέα Υλοποίησης.

Σε όλα τα στάδια πιστοποίησης, και όπου κριθεί απαραίτητο, ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου επικοινωνεί με τον Δικαιούχο μέσω της πλατφόρμας ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είτε για τη συμπλήρωση πιθανών ελλείψεων ή για τη παροχή τυχόν διευκρινίσεων επί των υποβληθέντων δικαιολογητικών.

Σε κάθε περίπτωση ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου έχει το δικαίωμα να ζητήσει την προσκόμιση οποιουδήποτε συμπληρωματικού εγγράφου ή λογιστικού στοιχείου κρίνει σκόπιμο, προκειμένου να εξασφαλίσει τη νομιμότητα και κανονικότητα των υποβληθεισών δαπανών.

Ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου έχει το δικαίωμα εισήγησης προς τον Φορέα Οικονομικής Διαχείρισης για την περικοπή εγκεκριμένων δαπανών, αν αυτές δεν εξυπηρετούν τη σκοπιμότητα της παρέμβασης. προμήθεια, τη διακίνηση των προϊόντων και την εξόφληση του προμηθευτή.

Κεφάλαιο 10: Διάρκεια Προγράμματος – Χρονικά Ορόσημα και προθεσμίες

10.1: Προκήρυξη

Ως ημερομηνία προκήρυξης του Προγράμματος νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος Οδηγού. Με την προκήρυξη ενεργοποιείται ο μηχανισμός διαχείρισης, υποστήριξης, δημοσιότητας και επικοινωνίας ωφελούμενων.

10.2: Διάρκεια Υποβολής Αιτήσεων

Η έναρξη υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης από δυνητικούς ωφελούμενους θα ενεργοποιηθεί την **Τετάρτη 08 Ιανουαρίου 2025**. Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων είναι η **Παρασκευή 28 Φεβρουαρίου 2025**.

Οι αιτήσεις υπάγονται στη βάση της άμεσης αξιολόγησης FIFO (First In - First Out) ως εξής: Αιτήσεις θα εντάσσονται μέχρι εξάντλησης του διαθέσιμου προϋπολογισμού. Μετά την εξάντληση του διαθέσιμου π/υ, οι υπόλοιπες αιτήσεις θα παραμένουν στο σύστημα ως επιλαχούσες αιτήσεις με βάση τη χρονοσήμανση που έλαβαν κατά την υποβολή τους.

10.3: Ενστάσεις

Ενστάσεις μπορούν να υποβάλλονται εντός 7 ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία των Πινάκων Επιλέξιμων / Επιλαχουσών / Απορριπτών αιτήσεων ανά Κατηγορία Δικαιούχων (Κεφάλαιο 8.2) και μετά την απένταξη ενταγμένης αίτησης (Κεφάλαιο 9.2). Μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης των ενστάσεων, ακολουθεί η σχετική διαδικασία.

10.4: Διάρκεια Υλοποίησης

Η διάρκεια υλοποίησης σε κάθε αίτηση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους **12 μήνες** από την έγκρισή της (απόφαση ένταξης) στο Πρόγραμμα.

Εντός του άνω διαστήματος θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το φυσικό αντικείμενο, να έχει ηλεκτριστεί ο σταθμός (φωτοβολταϊκά με σύστημα αποθήκευσης) και να έχει υποβληθεί Αίτημα Εππαλήθευσης-Πιστοποίησης Δαπανών για τον τελικό έλεγχο και την καταβολή ενίσχυσης.

Σε κάθε περίπτωση, η υποβολή αιτήματος για καταβολή της ενίσχυσης της επένδυσης θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί έως και την **30/04/2026**.

10.5: Τροποποίηση Προθεσμιών

Τυχόν αλλαγή των ανωτέρω προθεσμιών, όπως και οι ενδιάμεσες προθεσμίες σε οποιοδήποτε στάδιο ή επιμέρους βήματος του Προγράμματος ή η προθεσμία υλοποίησης εργασιών και η παράτασή της, δύναται να πραγματοποιηθούν από το Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου, ο οποίος αξιολογεί την ανάγκη και τη δυνατότητα παράτασης με βάση τις πραγματικές συνθήκες κατά την εξέλιξη του Προγράμματος. Για την χορήγηση των ανωτέρω, λόγω αναγκών του Προγράμματος, θα υπάρχει σχετική ανακοίνωση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με την οποία θα εκδίδεται σχετική απόφαση παράτασης από τον Φορέα Υλοποίησης, έπειτα από αιτιολογημένη εισήγηση του Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου και σύμφωνη γνώμη του ΥΠΕΝ και της ΕΥΣΤΑ. Τόσο η σχετική ανακοίνωση όσο και η απόφαση θα αναρτώνται κατ' ελάχιστον στην ιστοσελίδα του Προγράμματος.

Σε κάθε περίπτωση, το διάστημα που τίθεται για καταβολή της ενίσχυσης της επένδυσης δεν δύναται να ξεπερνά την καταληκτική ημερομηνία επιλεξιμότητας (30/04/2026).

10.6: Προθεσμίες Όρων Σύνδεσης (Με Διαχειριστές)

Ο Δικαιούχος υποχρεούται είτε να έχει ήδη (κατά την υποβολή της αίτησης στο Πρόγραμμα) υπογεγραμμένη

Σύμβαση Σύνδεσης είτε εφόσον (κατά την υποβολή της αίτησης στο Πρόγραμμα) είχε υποβάλλει αίτηση στον αρμόδιο Διαχειριστή για Οριστική Προσφορά Σύνδεσης, να υποβάλλει **εντός δύο (2) μηνών** από την έκδοση της **Απόφασης Ένταξης** υπογεγραμμένη Σύμβαση Σύνδεσης μέσω του ΟΠΣ. Σε περίπτωση μη εκπλήρωσης της υποχρέωσης (είτε λόγω μη υποβολής δικαιολογητικών είτε λόγω υποβολής μη ορθών δικαιολογητικών), γίνεται **αυτόματη απένταξη** από το Πρόγραμμα, επί της οποίας παρέχεται δικαίωμα ένστασης.

Ο αρμόδιος Διαχειριστής προβαίνει στην χορήγηση της Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης, εφόσον υπάρχει διαθέσιμο περιθώριο υποδοχής ισχύος στον εκάστοτε Υποσταθμό. Σε περίπτωση αδυναμίας σύνδεσης του σταθμού, γίνεται αυτόματη απένταξη από το Πρόγραμμα.

Οι χρονικές προθεσμίες εγκατάστασης του σταθμού καθορίζονται στην Οριστική Προσφορά Σύνδεσης που χορηγείται από τον αρμόδιο Διαχειριστή. Σε κάθε περίπτωση στο πλαίσιο του Προγράμματος, οι σταθμοί θα πρέπει να έχουν ενεργοποιηθεί μέχρι τις 30.04.2026.

Κεφάλαιο 11: Υποχρεώσεις Δικαιούχων

11.1: Υποχρεώσεις Δικαιούχων

Ο Δικαιούχος ο οποίος θα υπαχθεί στο παρόν Πρόγραμμα υποχρεούται να:

- i. Τηρεί τους όρους του παρόντος Προγράμματος καθώς και τις διατάξεις του εθνικού και ενωσιακού δικαίου.
- ii. Υποβάλλει μία μόνο Αίτηση Χρηματοδότησης ανά ΑΦΜ με ακριβή και αληθή στοιχεία.
- iii. Παρέχει οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με την πράξη προς τους φορείς διαχείρισης και υλοποίησης με την παροχή συγκεκριμένων στοιχείων.
- iv. Τηρεί την αρχή της αποφυγής διπλής χρηματοδότησης σε περίπτωση όπου έχει υποβληθεί αίτηση για καταβολή ενίσχυσης για τις ίδιες δαπάνες σε άλλο Πρόγραμμα, η αίτηση θα απορρίπτεται.
- v. Οι Δικαιούχοι οφείλουν να μεριμνούν για την ακρίβεια και ορθότητα των στοιχείων αυτών προχωρώντας, όπου είναι εφικτό και προβλέπεται, σε επικαιροποίηση ή διόρθωσή τους στις τρίτες υπηρεσίες και μητρώα του Δημοσίου, πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης.
- vi. Εγκαταστήσει το νέο εξοπλισμό στην τοποθεσία που έχει καταγραφεί στην Αίτηση Χρηματοδότησης.
- vii. Τηρεί τη διάρκεια υλοποίησης η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 12 μήνες από την έγκριση της αίτησής τους και σε κάθε περίπτωση, η υλοποίηση της επένδυσης θα πρέπει να έχει υλοποιηθεί έως και την 30/04/2026.
- viii. Οι Δικαιούχοι οφείλουν να τηρούν την απόφαση ένταξης και όλα τα σχετικά αυτής για την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τη διασφάλιση της προόδου του έργου τους, την ορθή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των λοιπών όρων και περιορισμών καθώς και την ολοκλήρωση της επένδυσης με βάση τα εγκεκριμένα χαρακτηριστικά αυτής.
- ix. Αποφεύγει αθέμιτες πρακτικές και κάθε ενέργεια εκμετάλλευσης των όρων του Προγράμματος, ενδεικτικά μέσω της διενέργειας εικονικών συναλλαγών.
- x. Θέτει στη διάθεση, εφόσον ζητηθούν, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της πράξης και για όσο χρόνο ο δικαιούχος υποχρεούται για την τήρησή τους, όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά και στοιχεία της πράξης, σε όλα τα ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- xi. Τηρεί και να ενημερώνει το φάκελο του έργου με όλα τα στοιχεία του προβλεπόμενου υλικού τεκμηρίωσης και όλα τα πρωτότυπα παραστατικά στοιχεία των δαπανών του έργου καθ' όλη τη διάρκεια του έργου.
- xii. Δεχθεί προγραμματισμένους επιτόπιους ελέγχους από τους φορείς διαχείρισης και υλοποίησης του Προγράμματος καθώς και άλλα αρμόδια εθνικά ή ενωσιακά ελεγκτικά όργανα, μετά από πρότερη συνεννόηση, διευκολύνοντας το έργο τους και παρέχοντας οποιοδήποτε στοιχείο που αφορά στην εκτέλεση του έργου, εφόσον ζητηθεί.
- xiii. Τηρεί τους κανόνες δημοσιότητας του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όπως αυτοί προβλέπονται στον Κανονισμό 241/2021 και εξειδικεύονται στον Οδηγό Επικοινωνίας Σχεδίου Ελλάδα 2.0, όπως κάθε φορά ισχύει (ήτοι ανάρτηση πινακίδων, αφισών κλπ.).
- xiv. Διατηρεί τον εξοπλισμό/παγία στοιχεία που έχει επιχορηγηθεί για τουλάχιστον 1 έτος μετά την ημερομηνία καταβολής της επιχορήγησης χωρίς αυτός να μεταπωληθεί/παραχωρηθεί/μισθωθεί.

- xv. Τροποποιήσεις των παγίων στοιχείων δύναται να πραγματοποιούνται μόνο σε περίπτωση που δεν επηρεάζουν τη φύση της επένδυσης και δεν παραβιάζουν τους όρους υλοποίησης της επένδυσης, καθώς και τους όρους της Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης.
- xvi. Επισημαίνεται ότι ο Δικαιούχος θα πρέπει να έχει διασφαλίσει την ορθή και κατά το νόμο εναλλακτική διαχείριση (επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση) των Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ.), σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ. 30 του ν. 4819/2021 (Α' 129) και της ΚΥΑ υπ'αρ. 36259/1757/Ε103/2010 (Β' 1312).

Για την πιστοποίηση της τήρησης των ως άνω υποχρεώσεων των δικαιούχων, δύναται να πραγματοποιείται είτε δειγματοληπτική επιτόπια επαλήθευση, είτε διοικητικός έλεγχος βάσει των υποβληθέντων δικαιολογητικών από τον δικαιούχο.

Η μη τήρηση των παραπάνω όρων από τον ωφελούμενο αποτελεί λόγο αποκλεισμού του από το Πρόγραμμα. Σε περίπτωση που η μη συμμόρφωση βεβαιώνεται μετά την καταβολή της αναλογούσας επιχορήγησης, αναζητείται εντόκως το ποσό της επιχορήγησης σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

11.2: Συνέπειες μη τήρησης υποχρεώσεων

Σε περίπτωση κατά την οποία, σε οποιοδήποτε στάδιο του Προγράμματος ή μετά την ολοκλήρωση αυτού διαπιστωθεί, βάσει ελέγχων που διενεργούν είτε ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου είτε άλλα αρμόδια εθνικά ή ενωσιακά όργανα, η μη ορθή υλοποίηση του έργου, η μη επίτευξη του ενεργειακού στόχου και η μη τήρηση των υποχρεώσεων των δικαιούχων, ο Φορέας Υλοποίησης προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες:

- για την ανάκληση της έγκρισης για τη χρηματοδότηση του έργου,
- για τη δημοσιονομική διόρθωση και την ανάκτηση της επιχορήγησης (έντοκη επιστροφή της δημόσιας δαπάνης) από τις αρμόδιες Αρχές ή την αναπροσαρμογή αυτών, εφόσον απαιτείται.

Αναλόγως των ευρημάτων των ελέγχων, τα ποσά της ανάκτησης καταλογίζονται στους ωφελούμενους.

Οι δικαιούχοι (κατά περίπτωση) δύναται να υποβάλλουν ένσταση κατά της παραπάνω ανάκλησης της έγκρισης, ως ακολούθως:

- α) Εφόσον από την απόφαση δεν προκύπτει δημοσιονομική διόρθωση:
- η ένσταση υποβάλλεται προς τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση της ανάκλησης,
  - η ένσταση εξετάζεται από τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου, τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης όσο και ως προς τις αιτιάσεις και την σχετική τεκμηρίωση που τη συνοδεύει, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της ένστασης.
- β) Εφόσον από την ανάκληση της έγκρισης προκύπτει δημοσιονομική διόρθωση και υποχρέωση επιστροφής επιχορήγησης:
- η ένσταση υποβάλλεται εγγράφως προς την ΕΥΣΤΑ, στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση της ανάκλησης,
  - η ένσταση εξετάζεται από την ΕΥΣΤΑ τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης, όσο και ως προς τις αιτιάσεις και την σχετική τεκμηρίωση που τη συνοδεύει. Η απόφαση επί της ένστασης εκδίδεται από την ΕΥΣΤΑ εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της ένστασης.

Σε περίπτωση διαπίστωσης μη τήρησης των προϋποθέσεων του ΕΚ 2023/2831 (Κανονισμός De Minimis) ή κατά περίπτωση του ΕΕ 1408/2013, η υποχρέωση ανάκτησης αφορά το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης και γίνεται εντόκως από τη χρονική στιγμή που τέθηκε το ποσό στη διάθεση του δικαιούχου, σύμφωνα με την κείμενη σχετική εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, σύμφωνα με το επιτόκιο ανάκτησης που ορίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως αυτό καθορίζεται σύμφωνα με την Ανακοίνωσή της σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (ΕΕ C 14 της 19.1.2008, σ. 6), εφαρμοζόμενου κατά τα λοιπά του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν. 4978/2022, (Α' 190).

Και σε περίπτωση παραβίασης όρων ΓΑΚ, το προς ανάκτηση ποσό επιστρέφεται έντοκα από τη στιγμή που τέθηκε στη διάθεση του δικαιούχου με επιτόκιο ίσιο με το επιτόκιο ανάκτησης της ΕΕ για την Ελλάδα.

Κεφάλαιο 12: Διαφάνεια των ενισχύσεων

1. Για τη διασφάλιση της υποχρέωσης διαφάνειας, όπως προβλέπεται από τον ΓΑΚ (άρθρο 9, παρ. 1, περ. γ) σχετικά με τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων, αναρτώνται σε δημόσια προσβάσιμο διαδικτυακό ιστότοπο στην ηλεκτρονική εφαρμογή της Ε.Ε. («Transparency Award Module» - TAM) ή σε ενιαίο δικτυακό τόπο για τις κρατικές ενισχύσεις, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο οι κάτωθι συνοπτικές πληροφορίες για τις χορηγηθείσες μεμονωμένες κρατικές ενισχύσεις προϋπολογισμού άνω των 100.000 ευρώ:

- Επωνυμία του Δικαιούχου.
- Αναγνωριστικό ταυτότητας Δικαιούχου.
- Είδος επιχείρησης (ΜΜΕ/Μεγάλη) κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.
- Περιφέρεια στην οποία βρίσκεται ο Δικαιούχος, σε επίπεδο NUTS II.
- Τομέας δραστηριότητας σε επίπεδο ομάδας NACE.
- Στοιχείο ενίσχυσης, εκπεφρασμένο ως ακέραιο ποσό στο εθνικό νόμισμα.
- Μέσο ενίσχυσης (επιχορήγηση).
- Ημερομηνία χορήγησης.
- Στόχος της ενίσχυσης.
- Χορηγούσα αρχή.
- Αριθμός αναφοράς του μέτρου ενίσχυσης.

Οι παραπάνω πληροφορίες θα πρέπει να οργανώνονται και να είναι προσβάσιμες με τυποποιημένο τρόπο, όπως περιγράφεται στο Παράρτημα III, του ΓΑΚ, και να επιτρέπουν λειτουργίες αποτελεσματικής αναζήτησης και λήψης αρχείων. Οι εν λόγω πληροφορίες δημοσιεύονται εντός έξι μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης και παραμένουν διαθέσιμες για τουλάχιστον 10 έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης (άρθρο 12 του ΓΑΚ).

Κεφάλαιο 13: Ενέργειες δημοσιότητας και ενημέρωσης

Με σκοπό την πληρέστερη ενημέρωση των δικαιούχων και των δυνητικών προμηθευτών του Προγράμματος, ο Φορέας Υλοποίησης, ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου, και ο Φορέας Οικονομικής Διαχείρισης προβαίνουν στις κατά περίπτωση απαραίτητες ενέργειες δημοσιότητας, σύμφωνα με τους κανόνες δημοσιότητας του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όπως αυτοί προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 241/2021 και του άρθρου 6 της υπ. αριθμ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) Απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» περί πληροφόρησης, επικοινωνίας και δημοσιότητας, και εξειδικεύονται στον Οδηγό Επικοινωνίας Σχεδίου Ελλάδα 2.0, όπως κάθε φορά ισχύει. Θα αναρτηθούν σχετικές οδηγίες στον Δικτυακό Τύπο του προγράμματος.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερώνονται για το Πρόγραμμα μέσα από το δικτυακό τόπο του Προγράμματος. Επιπλέον, μπορούν να επικοινωνούν με το γραφείο εξυπηρέτησης του Προγράμματος (helpdesk) μέσω ηλεκτρονικής επικοινωνίας, για να λαμβάνουν πληροφόρηση και απαντήσεις σε ερωτήματα που υποβάλουν.

Οι προμηθευτές που προβαίνουν σε διαφημιστικές καμπάνιες υπό οποιαδήποτε μορφή (τηλεόραση, ραδιόφωνο, έντυπο υλικό, ειδική προωθητική ενέργεια κλπ.), στις οποίες υπάρχει αναφορά στο παρόν Πρόγραμμα, υποχρεούνται να τηρούν τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 241/2021 και του άρθρου 6 της υπ. αριθμ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) Απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» περί ενημέρωσης και δημοσιότητας, και εξειδικεύονται στον Οδηγό Επικοινωνίας Σχεδίου Ελλάδα 2.0 και να ακολουθούν τις κατευθυντήριες οδηγίες που θα εκδίδονται και θα αναρτώνται στο δικτυακό τόπο του Προγράμματος.

Κεφάλαιο 14: Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Για τους σκοπούς εφαρμογής της παρούσης, το Υπουργείο Ενέργειας και Περιβάλλοντος ενεργεί υπό την ιδιότητα του Υπευθύνου Επεξεργασίας σύμφωνα με τις διατάξεις του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων, ο δε Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου υπό την ιδιότητα του Εκτελούντος την Επεξεργασία. Αμφότεροι, οφείλουν να τηρούν όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 (ΓΚΠΔ), καθώς και τις διατάξεις του ν. 4624/2019 (Α' 137) που συνάδουν με την ιδιότητά τους.

Επίσης, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει την υποχρέωση λήψης και διαρκούς τήρησης των κατάλληλων και αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ασφάλειας των λαμβανομένων πληροφοριών και, κατ' ελάχιστον, την καταγραφή και παρακολούθηση των προσβάσεων, τη διασφάλιση ιχνηλασιμότητας και την προστασία των διακινούμενων δεδομένων από κάθε παραβίαση, καθώς και από σκόπιμη ή τυχαία απειλή. Τέλος, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει την υποχρέωση επεξεργασίας των λαμβανομένων πληροφοριών αποκλειστικά και μόνον για τους σκοπούς της παρούσας.

Κεφάλαιο 15: Κατάλογος Παραρτημάτων

Η Πρόσκληση συνοδεύεται από τα ακόλουθα παραρτήματα:

Παράρτημα I: Πληροφορίες για την υποβολή, έγκριση, υλοποίηση και καταβολή της Αίτησης Συμμετοχής στο Πρόγραμμα μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας του Προγράμματος

Παράρτημα II: Λειτουργία Καταπιστευτικού Λογαριασμού (escrow account)

Παράρτημα III: Όροι Συμμετοχής

Παράρτημα IV: Λίστα Δικαιολογητικών

Παράρτημα V: Παραστατικά Δαπανών Προγράμματος

Παράρτημα VI: Ορισμός ΜΜΕ

Παράρτημα VII: ΓΑΚ 651/2014 (άρθρο 41)

Παράρτημα VIII: Προϋποθέσεις Κανονισμού ΕΕ 2023/2831 De Minimis

Παράρτημα IX: Μη Επιλέξιμοι ΚΑΔ

Παράρτημα X: Κανόνες Σώρευσης

Παράρτημα XI: Ορισμός Της Προβληματικής Επιχείρησης όπως αυτή ορίζεται στο σημείο 18 του άρθ.2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014

Παράρτημα XII: Διαδικτυακές Υπηρεσίες (WS) μέσω Τρίτων Συστημάτων

Παράρτημα XIII: Υπεύθυνη δήλωση σχετικά με τη σωρευση των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis) βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831

Παράρτημα XIV: Υπεύθυνη Δήλωση σωρευσης (για πρωτογενή γεωργική παραγωγή) βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 1408/2013

Παράρτημα XV: Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σωρευση των ενισχύσεων με βάση τον γενικό απαλλακτικό κανονισμό

Παράρτημα XVI: Υπεύθυνη Δήλωση Συναίνεσης Ιδιοκτήτη

Παράρτημα XVII: Υπεύθυνη Δήλωση Μεγάλης Επιχείρησης

Παράρτημα XVIII: Υπεύθυνη Δήλωση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

Παράρτημα XIX: Υπεύθυνη Δήλωση Στοιχείων Πραγματικών Δικαιούχων

Παράρτημα XX: Υπεύθυνη Δήλωση περί Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης (DNSH)

Παράρτημα XXI: Υπεύθυνη Δήλωση ΑΕΚΚ

Κεφάλαιο 16: Ισχύς της απόφασης

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από την ημερομηνία δημοσίευσης της στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Παράρτημα Ι: Πληροφορίες για την υποβολή, έγκριση, και υλοποίηση παρεμβάσεων της Αίτησης Συμμετοχής στο Πρόγραμμα μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας του Προγράμματος

Σύνοψη

Οι χρήστες που επιθυμούν να συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα θα πρέπει να υποβάλουν την Αίτηση Συμμετοχής τους στην ψηφιακή πλατφόρμα του Προγράμματος ακολουθώντας συγκεκριμένα βήματα.

Για την υποβολή, έγκριση και υλοποίηση και καταβολή ενίσχυσης Αίτησης Συμμετοχής στο πρόγραμμα απαιτείται:

- 1) Η σύνδεση του χρήστη στην πλατφόρμα κάνοντας χρήση διαπιστευτηρίων της επιχείρησης (Χρήστης, Κωδικός) του TaxisNet, για την οποία υποβάλει Αίτηση Συμμετοχής.
- 2) Η συμπλήρωση και υποβολή των απαραίτητων στοιχείων και δικαιολογητικών και η υποβολή της Αίτησης.
- 3) Ο έλεγχος της Αίτησης από τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου, η αξιολόγηση και τελικά η έγκριση ή απόρριψή της.
- 4) Η απόφαση Ένταξης, βάσει της οποίας γίνεται και η διαδικασία ανοίγματος και κίνησης του ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού.
- 5) Η υποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών για την καταβολή της επιχορήγησης.

Βήματα διαδικασίας

Σύνδεση Χρήστη

Ο χρήστης θα συνδέεται στην πλατφόρμα κάνοντας χρήση των διαπιστευτηρίων της επιχείρησης (Χρήστης, Κωδικός) του TaxisNet.

Υποβολή Αίτησης Συμμετοχής

Ο χρήστης για να ολοκληρώσει την υποβολή της Αίτησης Συμμετοχής θα πρέπει να συμπληρώσει στην πλατφόρμα τα ακόλουθα στοιχεία:

- 1) Τα βασικά στοιχεία της επιχείρησης.
- 2) Τις επιλέξιμες δαπάνες που θα υλοποιήσει.
- 3) Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.
- 4) Τα υποβαλλόμενα τεχνικά χαρακτηριστικά.
- 5) Τη συμφωνία του με τους όρους και τις προϋποθέσεις.

Ο χρήστης υποβάλει τα παραπάνω στοιχεία μέσω συμπλήρωσης των αντίστοιχων φορμών ή/και προσκόμισης των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

Να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια υποβολής της αίτησης συμμετοχής διενεργείται αυτόματα από την πλατφόρμα, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων (Sorefsis.gr), έλεγχος σώρευσης έτσι ώστε να εντοπιστούν τυχόν κρατικές ενισχύσεις που έχει λάβει η επιχείρηση.

Ένταξη και Έλεγχος Αίτησης Συμμετοχής

Κάθε αίτηση ελέγχεται με βάση τα στοιχεία που έχουν δηλωθεί στην ψηφιακή πλατφόρμα. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της υποβολής των αιτήσεων, ο Φορέας Διαχείρισης και Ελέγχου διενεργεί πλήρη έλεγχο των

δικαιολογητικών που προσκόμισαν οι αιτούντες ως προς την πληρότητά και την ορθότητα τους.

Ακολούθως της αξιολόγησης, με βάση την αξιολόγηση FIFO (First In – First Out) των αιτούντων εκδίδονται Προσωρινοί Πίνακες Επιλέξιμων / Επιλαχουσών / Απορριπτέων αιτήσεων ανά Κατηγορία Δικαιούχων σύμφωνα με τον διαθέσιμο Προϋπολογισμό του Προγράμματος οι οποίοι περιλαμβάνουν κάθε υποβληθείσα αίτηση, με φθίνουσα σειρά (βάσει της σχετικής χρονοσήμανσης).

Έπειτα δίνεται δικαίωμα ένταξης επί αυτών και ακολούθως βγαίνουν τα οριστικά αποτελέσματα και μετά η σχετική απόφαση ένταξης.

Υλοποίηση έργου

Με την έκδοση απόφασης ένταξης αίτησης στο Πρόγραμμα, εκκινεί η προθεσμία υλοποίησης, εντός της οποίας θα πρέπει να πραγματοποιηθούν οι εργασίες, να εκδοθούν και να αναρτηθούν τα παραστατικά δαπανών και να υποβληθεί αίτημα για την τελική πιστοποίηση δαπανών.

Σημειώνεται ότι ο Δικαιούχος εφόσον (κατά την υποβολή της αίτησης στο Πρόγραμμα) είχε υποβάλλει αίτηση στον αρμόδιο Διαχειριστή για Οριστική Προσφορά Σύνδεσης, οφείλει να υποβάλλει **εντός δύο (2) μηνών** από την έκδοση της **Απόφασης Ένταξης** υπογεγραμμένη Σύμβαση Σύνδεσης μέσω του ΟΠΣ. Σε περίπτωση μη εκπλήρωσης της υποχρέωσης (είτε λόγω μη υποβολής δικαιολογητικών είτε λόγω υποβολής μη ορθών δικαιολογητικών), γίνεται **αυτόματη απένταξη** από το Πρόγραμμα.

Έλεγχος Καταβολής της Επιχορήγησης

Για την καταβολή της επιχορήγησης στο στάδιο της προκαταβολής και στο στάδιο της **ολοκλήρωσης της επένδυσης**, μετά το σχετικό Αίτημα Επαλήθευσης– Πιστοποίησης Δαπανών πραγματοποιείται Έλεγχος της πληρότητας και ορθότητας των σχετικών δικαιολογητικών του Παραρτήματος IV και Έλεγχος της μη ύπαρξης διπλής χρηματοδότησης από άλλη πηγή για τις αιτούμενες δαπάνες, από τον Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου. Ακολούθως, σε θετικό αποτέλεσμα του ελέγχου ο χρήστης θα προχωρήσει στην πληρωμή.

Παράρτημα ΙΙ: Λειτουργία Καταπιστευτικού Λογαριασμού (escrow account)

Ορισμοί

- Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ.): το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα μέσω του οποίου διενεργείται η διαχείριση αιτήσεων και η κατά τα ορισθέντα κατωτέρω η διαδικασία ανοίγματος ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού σε πιστωτικό ίδρυμα και η διαδικασία αποδέσμευσης των εκάστοτε ποσών προς το Δικαιούχο.
- Δικαιούχοι χρηματοδότησης: τα νομικά πρόσωπα, όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 3 της παρούσας.
- Ειδικός δεσμευμένος καταπιστευτικός λογαριασμός: ο λογαριασμός του άρθρου 58 του ν.4915/2022 (Α' 63) τον οποίο ο Δικαιούχος οφείλει να ανοίξει σε λογαριασμό που ήδη τηρεί σε πιστωτικό ίδρυμα, προκειμένου να του καταβληθεί η επιχορήγηση δυνάμει της εκάστοτε Απόφασης ένταξης. Το κόστος ανοίγματος του δεσμευμένου λογαριασμού βαρύνει τον Δικαιούχο.
- Ποσό εγκεκριμένης επιδότησης: το ποσό που δικαιούνται οι Δικαιούχοι σύμφωνα και με την σχετική απόφαση ένταξης τους.

Διαδικασία ανοίγματος ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού

Οι Δικαιούχοι εισέρχονται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα, κατόπιν αυθεντικοποίησης μέσω Taxisnet, και υποβάλλουν ηλεκτρονικά αίτηση συμμετοχής στο πρόγραμμα χρηματοδότησης, στο πλαίσιο της οποίας ζητούνται τα ακόλουθα:

- 1) Επιλογή του πιστωτικού ιδρύματος για την δημιουργία/διαχείριση του ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού.
- 2) Δήλωση τραπεζικού λογαριασμού (IBAN) που ήδη τηρεί ο εκάστοτε Δικαιούχος στο πιστωτικό ίδρυμα της επιλογής του, για την διαχείριση πληρωμών, όπως ενδεικτικά των παρακάτω:
  - εξόδων, για τις περιπτώσεις πληρωμής προμηθευτών
  - πληρωμών, για τις περιπτώσεις πιστώσεων απευθείας στον Δικαιούχο
- 3) Δήλωση, με την οποία ο εκάστοτε Δικαιούχος βεβαιώνει αποδοχή με ηλεκτρονικό τρόπο κατά την είσοδο του στην πλατφόρμα, η οποία και επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του ν.1599/1986 όσων αναφέρονται στο Παράρτημα το οποίο και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσης, και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα κάτωθι:
  - Ότι έχει ενημερωθεί για τους όρους του προγράμματος χρηματοδότησης του άρθρου 58 του ν. 4915/2022 (Α' 63), όπως αυτό εξειδικεύεται στο άρθρο 59 του ν. 4949/2022 (Α' 126), καθώς και για την κείμενη νομοθεσία αναφορικά με την επιστροφή αδιάθετων ποσών, στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος, καθώς και των τυχόν δημιουργούμενων, από την παραμονή των πιστώσεων στον άνω ειδικό δεσμευμένο καταπιστευτικό λογαριασμό, τόκων στο Ελληνικό Δημόσιο, χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου/ Ωφελούμενου, καθώς και για την ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών του Ελληνικού Δημοσίου αναφορικά με τα στοιχεία του ειδικού λογαριασμού (IBAN, δικαιούχος), την κίνηση του ανωτέρω ειδικού δεσμευμένου λογαριασμού, την ύπαρξη τυχόν υπολοίπων καθώς και τυχόν κινήσεις και εκταμιεύσεις, που έχουν πραγματοποιηθεί από αυτόν.

- Έχει λάβει γνώση των δηλώσεων και αποποίησης ευθυνών του πιστωτικού ιδρύματος έναντι του δικαιούχου/ πελάτη η οποία θα πρέπει να υποβάλλεται ταυτόχρονα με το αίτημα ανοίγματος του λογαριασμού.

Χρηματοδότηση - Πίστωση λογαριασμού- Αποδέσμευση ποσών - Διαδικασία πληρωμών

Το έργο/δράση εντάσσεται στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε Συλλογική Απόφαση (ΣΑΤΑ) και χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Η χρηματοδότηση του έργου / δράσης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Η πίστωση του καταπιστευτικού λογαριασμού υλοποιείται από την Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας επί τη βάση του εκάστοτε οριστικού πίνακα εγκεκριμένων αιτήσεων, μετά και τις σχετικές αποφάσεις ένταξης.

Η ανωτέρω πίστωση του λογαριασμού υλοποιείται ως εξής:

- 1) Η ΓΔΟΥ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ως υπόλογος διαχειριστής, μεταφέρει το συνολικό ποσό από το λογαριασμό του έργου της οικείας ΣΑΤΑ, με ηλεκτρονική πληρωμή (eps) σε ενδιάμεσο λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδας.
- 2) Στη συνέχεια με χρέωση του ενδιάμεσου λογαριασμού μεταφέρονται τα ποσά μέσω της ΔΙΑΣ ΑΕ προς του αναλυτικούς τραπεζικούς ειδικούς δεσμευμένους λογαριασμούς (ΕΔΛ) των δικαιούχων.
- 3) Για την αποδέσμευση των χρηματικών ποσών ο εκάστοτε δικαιούχος ανεβάζει στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Πληρωμών τα απαραίτητα δικαιολογητικά που σχετίζονται με τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν και καταχωρεί Αίτημα Επαλήθευσης-Πιστοποίησης Δαπανών (ενάριθμος ΠΔΕ).
- 4) Εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του σχετικού αιτήματος στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Πληρωμών, ελέγχονται οι προϋποθέσεις για την καταβολή και την αποδέσμευση του εκάστοτε ποσού και η επιλεξιμότητα των σχετικών δαπανών με εκ των προτέρων έλεγχο ή/και εκ των υστέρων διοικητικό/επιτόπιο έλεγχο.
- 5) Για την αποδέσμευση του αιτούμενου ποσού προς εξόφληση του κατά περίπτωση Δικαιούχου εκδίδεται Σύμφωνη Γνώμη εκ μέρους του Φορέα Διαχείρισης και Ελέγχου και του Φορέα Υλοποίησης εμπεριέχει και την «κατάσταση δικαιούχων αποδέσμευσης ποσών» σε ηλεκτρονική μορφή, η οποία αποτελείται από τον οριστικό πίνακα εγκεκριμένων αιτήσεων).
- 6) Η ΓΔΟΥ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας αφού παραλάβει την «τελική κατάσταση δικαιούχων αποδέσμευσης ποσών», εγκρίνει την αποδέσμευση των ποσών για έκαστο των Δικαιούχων της τελικής κατάστασης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 58 του ν. 4915/2022 από τους ειδικούς δεσμευμένους καταπιστευτικούς λογαριασμούς τους. Η ως άνω αποδέσμευση εκτελείται μέσω του ΟΠΣ Πληρωμών, μέσω του οποίου λαμβάνει χώρα και η κοινοποίηση αυτής στα οικεία πιστωτικά ιδρύματα.
- 7) Μετά την αποδέσμευση των ποσών, πραγματοποιείται ενημέρωση του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων με την δοθείσα ενίσχυση.

Διαδικασία παρακολούθησης του ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού

Προς το σκοπό της ορθής παρακολούθησης της υλοποίησης του προγράμματος χρηματοδότησης, η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και η Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών λαμβάνει μηνιαία ενημέρωση από το πιστωτικό ίδρυμα αναφορικά με τις κινήσεις του λογαριασμού, τυχόν τόκους που έχουν δημιουργηθεί καθώς και τυχόν υπόλοιπά του.

Διαδικασία κλεισίματος λογαριασμού και επιστροφής ποσών και τόκων στο Ελληνικό Δημόσιο

Ο λογαριασμός του Δικαιούχου κλείνει με αίτημα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ως φορέα χρηματοδότησης προς το πιστωτικό ίδρυμα. Τυχόν αδιάθετα ποσά στον ειδικό δεσμευμένο καταπιστευτικό λογαριασμό επιστρέφονται στο ελληνικό Δημόσιο με εντολή της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών.

Ακατάσχετος λογαριασμός

Οι πληρωμές προς τους Δικαιούχους δεν κατάσχονται και ο ανωτέρω λογαριασμός είναι ακατάσχετος έναντι όλων των δανειστών του Δικαιούχου, για χρέη και οφειλές του από κάθε αιτία. Επί του ειδικού δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού της παρούσας, δεν ισχύουν οι διατάξεις περί επαγγελματικού και τραπεζικού απορρήτου, συμπεριλαμβανομένου του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων του άρθρου 1 του ν.δ. 1059/1971 (Α' 270).

Παράρτημα III: Όροι Συμμετοχής

Για την υποβολή της αίτησης απαιτείται η αποδοχή των ακόλουθων στην ηλεκτρονική πλατφόρμα:

1. Επιβεβαιώνεται ότι η Αίτηση Χρηματοδότησης επέχει τη θέση υπεύθυνης δήλωσης του Ν. 1599/1986, ως προς την ακρίβεια των στοιχείων που αναγράφονται σε αυτήν. Οποιαδήποτε ψευδή αναφορά ή αναντιστοιχία με τα πραγματικά στοιχεία, πέραν των οικονομικών επιπτώσεων, ενδέχεται να επιφέρει και ποινικές κυρώσεις.
2. Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση δραστηριοποιείται στην Ελληνική Επικράτεια με ελληνικό ΑΦΜ.
3. Επιβεβαιώνεται ότι η ιδιότητα της Επιχείρησης (Πολύ Μικρή, Μικρή, Μεσαία, Μεγάλη) έχει υπολογισθεί σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του ΚΑΝ(ΕΚ) 651/2014, όπως αποτυπώνεται στο Παράρτημα VII Ορισμός ΜΜΕ του Οδηγού Προγράμματος.
4. Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση είναι ενεργή κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συμμετοχής στο Πρόγραμμα.
5. Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση έχει ιδρυθεί / συσταθεί έως την 30.06.2024.
6. Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση υποβάλλει μόνο μία (1) Αίτηση Χρηματοδότησης ανά ΑΦΜ στο πλαίσιο του παρόντος Προγράμματος.
7. Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση δραστηριοποιείται σε επιλέξιμη δραστηριότητα. Ως επιλέξιμη δραστηριότητα για τους σκοπούς του Προγράμματος νοείται κάθε οικονομική δραστηριότητα που ασκείται στην ελεύθερη αγορά, εκτός εκείνων που αποτυπώνονται ως μη επιλέξιμες προς ενίσχυση στο πλαίσιο του Γ.Α.Κ. 651/2014 και του Κανονισμού 2023/2831 (De Minimis). Σε αυτές προστίθεται κάθε οικονομική δραστηριότητα που ασκείται στην ελεύθερη αγορά στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων, εκτός εκείνων που αποτυπώνονται ως μη επιλέξιμες προς ενίσχυση στο πλαίσιο του Κανονισμού 1408/2013 (De Minimis).
8. Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση δεν ασκεί δραστηριότητες οι οποίες εξαιρούνται στο πλαίσιο του Προγράμματος (βλ. Κεφάλαιο 3.1 του Οδηγού Προγράμματος).
9. Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση λειτουργεί νόμιμα και συμμορφώνεται με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία, διαθέτοντας, εφόσον της ζητηθεί, το κατάλληλο έγγραφο αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την ασκούμενη δραστηριότητά της (π.χ. άδεια λειτουργίας, απαλλακτικό άδειας λειτουργίας, γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας, την τυχόν κατά περίπτωση προβλεπόμενη περιβαλλοντική αδειοδότηση, κλπ.).
10. Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση συνιστά νομική οντότητα (Ανώνυμη Εταιρία, Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, Ομόρρυθμη Εταιρία ή Ετερόρρυθμη Εταιρία, Ι.Κ.Ε, Αστική Εταιρεία, Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση, Συνεταιρισμός) ή Ατομική Επιχείρηση, και τηρεί απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία.
11. Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση δεν βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση.
12. Επιβεβαιώνεται ότι δεν εκκρεμεί διαδικασία εκτέλεσης προηγούμενης απόφασης ανάκτησης (αρχή Deggendorf) εις βάρος της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων και των τυχόν συνδεδεμένων με αυτή επιχειρήσεων.
13. Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση δεν αποτελεί προβληματική επιχείρηση όπως αυτή ορίζεται στο σημείο 18 του αρ. 2 του ΓΑΚ.

14. Η Επιχείρηση δεν έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης, αλλά έχει αποπληρώσει το δάνειο και έχει λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης, η οποία έχει ολοκληρωθεί.
15. Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση δεν θεωρείται εξωχώρια (offshore) επιχείρηση, ούτε πρόκειται για επιχείρηση της οποίας ο/οι ιδιοκτήτες / μέτοχοι / εταίροι συμμετέχουν σε εξωχώριες (offshore) επιχειρήσεις.
16. Επιβεβαιώνεται ότι η Επιχείρηση πληροί το σύνολο των προϋποθέσεων του γενικού Μέρους και του κατά περίπτωση εφαρμοστέου άρθρου 41 του Γ.Α.Κ.
17. Επιβεβαιώνεται ότι δεν έχουν επιβληθεί σε βάρος της, κατά τα 2 τελευταία έτη πριν την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής Αίτησης Συμμετοχής: α) τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β' 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους, ή β) δύο (2) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο (2) διενεργηθέντες ελέγχους.
18. Επιβεβαιώνεται ότι στη διεύθυνση που έχει δηλωθεί στον Τόπο Εκτέλεσης μπορεί να τοποθετηθεί ο προτεινόμενος εξοπλισμός, και δεν υπάρχει περιορισμός από κανονισμούς λειτουργίας (π.χ. κανονισμός πολυκατοικίας, κανονισμός λειτουργίας κτηρίου κ.λπ.) ή το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.
19. Επιβεβαιώνεται ότι έχει λάβει γνώση για την τήρηση της αποφυγής διπλής χρηματοδότησης και δεν έχει λάβει χρηματοδότηση από άλλους ενωσιακούς πόρους για τον ίδιο εξοπλισμό (π.χ. Εξοικονομώ – Επιχειρώ).
20. Επιβεβαιώνεται ότι για την ίδια εγκατάσταση στην οποία γίνεται η επένδυση, δεν λαμβάνει χώρα άλλη χρηματοδότηση εξοικονόμησης ενέργειας για πρόγραμμα που αφορά στη Δράση 16994 «Ενεργειακή απόδοση και προώθηση των ΑΠΕ για αυτοκατανάλωση».
21. Επιβεβαιώνεται ότι έχει λάβει γνώση για την υποχρέωση υποβολής Στοιχείων Πραγματικών Δικαιούχων.
22. Επιβεβαιώνεται ότι το σύνολο των στοιχείων που αφορούν τον φορέα υποβολής της αίτησης είναι αληθή, και έχω λάβει γνώση όλου του περιεχομένου του Προγράμματος και ως εκ τούτου φέρω ακέραια την ευθύνη καταχώρησης των στοιχείων που δηλώθηκαν.

Όταν ο χρήστης στην επιλογή της ηλεκτρονικής πλατφόρμας έχει επιλέξει το Μισθωτής προστίθεται ένας επιπλέον όρος και προϋπόθεση:

- Επιβεβαιώνεται ότι στην ενοικιαζόμενη / παραχωρούμενη εγκατάσταση όπου λαμβάνει χώρα η επένδυση, υπάρχει και υποβάλλεται η συναίνεση του ιδιοκτήτη για την τοποθέτηση του εξοπλισμού.

Επιλογή μίας εκ των δύο (2) επιλογών κατά περίπτωση:

- Η αιτούσα Επιχείρηση και τυχόν συνδεδεμένες με την αιτούσα Επιχειρήσεις δεν έχουν λάβει καμία ενίσχυση.
- Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ή σσωνος σημασίας που έχει λάβει ως ενιαία επιχείρηση, όπως αυτή ορίζεται στο Άρθρο 2, παρ. 2 του Κανονισμού 2023/2831, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης από το παρόν Πρόγραμμα, δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο 3 ετών πριν από τον χρόνο χορήγησης του εννόμου δικαιώματος της ενίσχυσης. Σε περίπτωση που η

επιχείρηση αφορά σε δικαιούχους αγρότες εφαρμόζεται το σύνολο των διατάξεων του Κανονισμού 1408/2013 της Επιτροπής ΕΕ για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, όπου μεταξύ άλλων καθορίζεται ότι το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται ανά κράτος μέλος σε μία ενιαία επιχείρηση δεν υπερβαίνει το ποσό των 20.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών (άρθρο 3 παρ. 2 Καν.1408/2013).

Επίσης επιλογή ΝΑΙ ή ΟΧΙ για τα κατωτέρω :

- Η αιτούσα Επιχείρηση αποτελεί Επιχείρηση με μικτή δραστηριότητα, όπου ο δικαιούχος υποχρεούται σε διαχωρισμό των δραστηριοτήτων και διάκριση των στοιχείων του κόστους, ούτως ώστε να μην επωφελείται από την παρούσα ενίσχυση, δραστηριότητα μη επιλέξιμη με βάση τον ΕΕ 2023/2831.
- Περίπτωση συγχώνευσης, εξαγοράς και διάσπασης, όπου για τον υπολογισμό της τήρησης των ορίων του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται οι διατάξεις των παρ. 7-9 του άρθρου 3 του Κανονισμού 2023/2831 (de minimis) είτε (για τους δραστηριοποιούμενους στην πρωτογενή γεωργική παραγωγή αγρότες) οι διατάξεις των παρ. 8-9 του άρθρου 3 του Κανονισμού 1408/2013 (de minimis).

Παράρτημα IV: Λίστα Δικαιολογητικών

Σημειώνεται ότι όλες οι Υπεύθυνες Δηλώσεις υπογράφονται είτε ψηφιακά είτε μέσω gov.gr, είτε σε ΚΕΠ από το νόμιμο εξουσιοδοτούμενο εκπρόσωπο του φορέα υποβολής της αίτησης, εντός των τελευταίων 15 ημερών (πλην της Υπεύθυνης Δήλωσης Συναίνεσης του Ιδιοκτήτη) από τη σχετική υποβολή (είτε της αίτησης είτε Αιτήματος Επαλήθευσης– Πιστοποίησης Δαπανών).

Δικαιολογητικά υποβολής αίτησης

α/α	Τίτλος Δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Νόμιμη Υπόσταση του Φορέα Επένδυσης	<p>i. Πιστοποιητικό Μεταβολών στο ΓΕΜΗ ή άλλο Μητρώο (δεν απαιτείται το δικαιολογητικό για ατομικές επιχειρήσεις) που έχει εκδοθεί το τελευταίο δίμηνο</p> <p>ii. Πιστοποιητικό Νόμιμης Εκπροσώπησης με αναφορά στα στοιχεία του νόμιμου εκπροσώπου (μόνο για τις ΑΕ)</p> <p>ii. Πρόσφατη εκτύπωση ΚΑΔ από το πληροφοριακό σύστημα της ΑΑΔΕ*</p> <p>*Στην περίπτωση όπου ο ΚΑΔ Κύριας Δραστηριότητας είναι μη επιλέξιμος, επί της εκτύπωσης σημειώνονται οι επιλέξιμοι δευτερεύοντες ΚΑΔ για τους οποίους θα λάβει χώρα η επιδότηση</p>
2	Φορολογικά έντυπα ή/και οικονομικές καταστάσεις των δύο τελευταίων διαχειριστικών χρήσεων	<p>Για επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικά λογιστικά βιβλία:</p> <p>A. Φορολογικό έντυπο Ε3 της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης</p> <p>Για επιχειρήσεις που τηρούν διπλογραφικά λογιστικά βιβλία:</p> <p>A. Φορολογικό έντυπο Ε3 της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης</p> <p>B. Οικονομικές καταστάσεις (ΚΑΧ, ισολογισμός) για τις δυο τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις</p> <p>Γ. Τελευταίο οριστικό ισοζύγιο έτους της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης, υπογεγραμμένο από το λογιστή της επιχείρησης (σε περίπτωση που δεν υπάρχει ισολογισμός για την τελευταία διαχειριστική χρήση)</p>
3	A. Στοιχεία Μεγέθους (ΜΜΕ)	<p>i. Συμπλήρωση, ψηφιακή υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της Υπεύθυνης Δήλωσης του Παραρτήματος XIX (Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων)</p> <p>ii. Εάν δεν είναι συμπληρωμένος ο Πίνακας Β (πεδίο Μέσος Όρος Προσωπικού) στο Φορολογικό έντυπο Ε3 της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης:</p> <p>Υποβολή ΑΠΔ των τριών τελευταίων κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων, για τον φορέα της επένδυσης και για κάθε συνεργαζόμενη ή συνδεδεμένη επιχείρηση του, συνοδευόμενη από τις αντίστοιχες μηνιαίες καταστάσεις μισθοδοσίας της</p>

		<p>επιχείρησης ή εναλλακτικά Υπεύθυνη Δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου της κάθε επιχείρησης που δηλώνει τις θέσεις απασχόλησης της επιχείρησης εκφρασμένες σε ΕΜΕ για κάθε μία από τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις πριν την αίτηση υπαγωγής, συνοδευόμενη από πίνακα υφιστάμενης απασχόλησης με την ονομαστική κατάσταση των εργαζομένων</p> <p>iii. Διάγραμμα συμμετοχών ή Υπεύθυνη Δήλωση μη ύπαρξης συμμετοχών</p> <p>iv. Στοιχεία τεκμηρίωσης εταιρικής/μετοχικής σύνθεσης (ήτοι για ΟΕ - ΕΕ - ΕΠΕ - ΙΚΕ – Κοιν. ΣΕΠ–Συνεταιρισμός: Καταστατικό, και για ΑΕ: Πρακτικό Τελευταίας Γενικής Συνέλευσης)</p> <p>Σε περίπτωση ύπαρξης συνεργαζόμενων / συνδεδεμένων επιχειρήσεων, σύμφωνα με την δήλωση ΜΜΕ και το διάγραμμα συμμετοχών, θα υποβάλλονται για κάθε μία εξ' αυτών τα δικαιολογητικά των πεδίων 2Α ή 2Β καθώς και των πεδίων 3i, 3ii και 3iv του παρόντος πίνακα.</p>
	Β. Στοιχεία Μεγέθους (Μεγάλη Επιχείρηση)	Συμπλήρωση, ψηφιακή υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της Υπεύθυνης Δήλωσης του Παραρτήματος XVII (Μεγάλων Επιχειρήσεων)
4	Τεκμηρίωση Τόπου Εγκατάστασης της επένδυσης	<p>i. Σε περίπτωση εγκατάστασης σε ιδιόκτητο χώρο:</p> <ul style="list-style-type: none"> Υπεύθυνη Δήλωση Συναίνεσης του Ιδιοκτήτη (μόνο για τις ΑΕ από το Διευθύνων Σύμβουλο ή από τον εξουσιοδοτημένο από το ΔΣ, ανάλογα με το Καταστατικό) <p>ii. Σε περίπτωση εγκατάστασης σε μη ιδιόκτητο χώρο:</p> <ul style="list-style-type: none"> Σύμβαση μίσθωσης από το TAXIS Υπεύθυνη Δήλωση Συναίνεσης του Ιδιοκτήτη
5	Φερεγγυότητα του φορέα της επένδυσης	Φερεγγυότητα φορέα: Ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας τελευταίου τριμήνου
6	Υπεύθυνη Δήλωση περί μη πρόκλησης σημαντική βλάβης (DNSH)	Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος XX, συνοδευόμενη από την αιτιολόγηση συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»
7	Υπεύθυνες Δηλώσεις σχετικά με τη σώρευση των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (De Minimis)	Υπεύθυνη δήλωση του Παραρτήματος XIV, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2831/2023 (ή βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 1408/2013 (μόνο για τον γεωργικό τομέα) Παράρτημα XIV)
8	Υπεύθυνη Δήλωση Σχετικά Με Τη Σώρευση Των Ενισχύσεων Με Βάση Τον Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό	Υπεύθυνη δήλωση του Παραρτήματος XV
9	Έγγραφο της αίτησης για τους όρους σύνδεσης / Σύμβαση με τον αρμόδιο διαχειριστή	Επισύναψη του εγγράφου της αίτησης σύναψης σύμβασης για όρους σύνδεσης που έχει υποβληθεί από τον Δικαιούχο με τον ΔΕΔΔΗΕ / ΑΔΜΗΕ.

		Εάν ο Δικαιούχος έχει ήδη συνάψει σύμβαση για όρους σύνδεσης με ΔΕΔΔΗΕ / ΑΔΜΗΕ, επισυνάπτει τη σχετική σύμβαση. Η σύμβαση περιλαμβάνει τις ελάχιστες τεχνικές και λειτουργικές προδιαγραφές, που πρέπει να πληρούνται για την αξιόπιστη και ασφαλή λειτουργία του ΔΕΔΔΗΕ / ΑΔΜΗΕ προς όφελος των Χρηστών, των κατόχων άδειας διαχείρισης και κυριότητας Απευθείας Γραμμής και των Χρηστών Απευθείας Γραμμής σε περίπτωση Παράλληλης Σύνδεσης καθώς και των εγκαταστάσεων και των μηχανημάτων τους που συνδέονται με τον αρμόδιο διαχειριστή, καθορίζονται με τους όρους της Σύμβασης Σύνδεσης, σε εφαρμογή και των οριζόμενων στους Κανονισμούς (ΕΕ) 2016/631, 2016/1388 και 2016/1447, όπως εξειδικεύονται με απόφαση της ΡΑΕ.
10	Χαρακτηριστικά Δαπάνης	Προστίθεται ο τύπος (εταιρεία) και κωδικός (χαρακτηριστικός αριθμός) του συστήματος αποθήκευσης, του έξυπνου μετρητή και του λογισμικού για το Energy Management System
11	Βεβαίωση οφειλών της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.	Βεβαίωση οφειλών της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.

Δικαιολογητικά ανοίγματος δεσμευμένου καταπιστευτικού λογαριασμού (escrow account) στην ηλεκτρονική πλατφόρμα πληρωμών

α/α	Τίτλος Δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	IBAN υπάρχοντος λογαριασμού δικαιούχου	Αποδεικτικό IBAN

Δικαιολογητικά καταβολής ενίσχυσης στο ΟΠΣ

α/α	Τίτλος Δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Φορολογικά παραστατικά επιλέξιμων δαπανών	Φορολογικά παραστατικά επιλέξιμων δαπανών του παρόντος Οδηγού, βάσει του Κεφαλαίου 5 και του Παραρτήματος V
2	Πιστοποιητικό Μεταβολών (μόνο για όσους είναι υπόχρεοι εγγραφής σε αυτό)	Πιστοποιητικό Μεταβολών στο ΓΕΜΗ ή άλλο Μητρώο (δεν απαιτείται το δικαιολογητικό για ατομικές επιχειρήσεις)
3	Αποδοχή Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης	Δικαιολογητικό με την αποδοχή της Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης του αιτούντα προς τον αρμόδιο Διαχειριστή (ΔΕΔΔΗΕ / ΑΔΜΗΕ)
4	Σύμβαση Σύνδεσης	Δικαιολογητικό της συναφθείσας Σύμβασης Σύνδεσης του αιτούντα με τον αρμόδιο Διαχειριστή(ΔΕΔΔΗΕ / ΑΔΜΗΕ)

5	Βεβαίωση ολοκλήρωσης σύνδεσης	Αντίγραφο της βεβαίωσης ολοκλήρωσης σύνδεσης από τον αρμόδιο Διαχειριστή
6	Βεβαίωση μη προβληματικής επιχείρησης	Βεβαίωση (Υπεύθυνη Δήλωση) του λογιστή της επιχείρησης στην οποία να βεβαιώνεται ότι η επιχείρηση δεν είναι προβληματική παραθέτοντας τους σχετικούς δείκτες σύμφωνα με το άρθρο 1, παρ.4 και το σημείο 18 του αρ. 2 του του ΓΑΚ

Δικαιολογητικά καταβολής ενίσχυσης στο ΟΠΣ πληρωμών

α/α	Τίτλος Δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Υπεύθυνη Δήλωση Στοιχείων Πραγματικών Δικαιούχων	Υπεύθυνη δήλωση του παραρτήματος XIX
2	Φορολογική/Ασφαλιστική ενημερότητα	A1. Φορολογική ενημερότητα του φορέα, σε ισχύ κατά την υποβολή της αίτησης καταβολής ενίσχυσης A2. Ασφαλιστική ενημερότητα του φορέα, σε ισχύ κατά την υποβολή της αίτησης καταβολής ενίσχυσης ή B. Βεβαίωση παρακράτησης (απόδοσης) φόρων και ασφαλιστικών εισφορών σε ισχύ κατά την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης στον δηλωθέντα τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου.
3	Φερεγγυότητα του φορέα της επένδυσης	Φερεγγυότητα φορέα: Ενιαίο πιστοποιητικό δικαστική φερεγγυότητας τελευταίου τριμήνου
4	Πιστοποιητικά CE και τεχνικά φυλλάδια	Πιστοποιητικά CE και τεχνικά φυλλάδια του βασικού εξοπλισμού του συστήματος (Φωτοβολταϊκού και μπαταρία). Ειδικότερα για τη μπαταρία θα πρέπει ο δικαιούχος επιπλέον να προσκομίζει πιστοποιητικά που θα αποδεικνύουν ότι οι μπαταρίες συμμορφώνονται με τις απαιτούμενες προδιαγραφές
5	Φωτοαντίγραφα παραστατικών τραπεζικής συναλλαγής	Παραστατικά καταθετηρίου σε τραπεζικό λογαριασμό των αναδόχων/προμηθευτών, αποδεικτικό εκτελεσμένης ηλεκτρονικής πληρωμής, αποδεικτικό πληρωμής με χρήση χρεωστικής/πιστωτικής κάρτας

6	Βεβαίωση μη προβληματικής επιχείρησης	Βεβαίωση (Υπεύθυνη Δήλωση) του λογιστή της επιχείρησης στην οποία να βεβαιώνεται ότι η επιχείρηση δεν είναι προβληματική παραθέτοντας τους σχετικούς δείκτες σύμφωνα με το άρθρο 1, παρ.4 και το σημείο 18 του αρ. 2 του του ΓΑΚ
---	--	--

Παράρτημα V: Παραστατικά Δαπανών Προγράμματος

Τρόποι εξόφλησης δαπανών

Για τις εξοφλήσεις των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του επενδυτικού σχεδίου, θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών επί φορολογητέων πράξεων και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Ο δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει και να εκδίδει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή. Για τους σκοπούς πιστοποίησης των δαπανών της επένδυσης, τα ηλεκτρονικά τιμολόγια, σε κάθε περίπτωση θα εκτυπώνονται.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες θα αποτελούν επενδυτικές δαπάνες σε συνάφεια με τα άρθρα 22 & 23 του Κ.Φ.Ε. (Ν. 4172/2013, ΠΟΛ. 1216/1.10.2014 και ΠΟΛ.1079/6.4.2015) και η εξόφλησή τους να γίνεται (ώστε να εξασφαλίζεται επαρκής διαδρομή ελέγχου) με τους ακόλουθους αποδεκτούς τρόπους:

- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας πεντακοσίων (500) ευρώ και κάτω (χωρίς ΦΠΑ), μπορεί να εξοφλείται και δίχως τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δηλαδή με μετρητά.
- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), η τμηματική ή ολική εξόφληση της, υποχρεούται να γίνει με χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής. Ως τραπεζικό μέσο πληρωμής, προκειμένου για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:
  1. Η κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, είτε με μετρητά είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών (έμβασμα, ηλεκτρονικό ή μη).
  2. Η έκδοση επιταγής της επιχείρησης ή η έκδοση τραπεζικής επιταγής από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα.
  3. Η χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών της επιχείρησης που πραγματοποιεί την πληρωμή ή/και όποιας άλλης κάρτας συνδέεται με ονομαστικό ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Χρηματοπιστωτικό Οργανισμό, Οργανισμό Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Οργανισμό Πληρωμών).
  4. Η καταβολή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή, που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Χρηματοπιστωτικό Οργανισμό, Οργανισμό Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Οργανισμό Πληρωμών), είτε με μετρητά, είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών πληρωμών (μεταφορά εντός του ίδιου Ιδρύματος ή έμβασμα).
  5. Η χρήση ταχυδρομικής επιταγής – ταχυπληρωμής (έως του ορίου που επιτρέπεται από τα ΕΛΤΑ). Επισημαίνεται ότι η επιβάρυνση για την έκδοση της ταχυδρομικής επιταγής δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

Απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά

Αναλυτικότερα, αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης και απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής, είναι οι ακόλουθοι:

1. Κατάθεση μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή ή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν.3862/2010 (ήτοι

Οργανισμό Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Οργανισμό Πληρωμών), από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:

- 1.1 το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό ή στον λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών από το οποίο θα προκύπτει ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον λήπτη της Ενίσχυσης (δικαιούχο) και ο καταθέτης – επενδυτής.
2. Μεταφορά από τον εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή τον ταυτοποιημένο επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών σε εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή σε επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται:
  - 2.1 αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας ή του Παρόχου Υπηρεσιών Πληρωμών για μεταφορά χρημάτων από το οποίο θα προκύπτουν τα στοιχεία των λογαριασμών δικαιούχο και προμηθευτή και
  - 2.2 τα σχετικά έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών ή των επαγγελματικών λογαριασμών πληρωμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης.
3. Έκδοση επιταγής από τον εταιρικό λογαριασμό του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) προς τον προμηθευτή, που έχει εξοφληθεί σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται :
  - 3.1 τα σχετικά με την εκδοθείσα τραπεζική επιταγή έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης και
  - 3.2 φωτοαντίγραφο του σώματος της επιταγής.
4. Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από το δικαιούχο, είτε με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχο. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:
  - 4.1 αντίγραφο του σώματος της αντίστοιχης επιταγής και
  - 4.2 σε περίπτωση έκδοσης της επιταγής με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχο της ενίσχυσης, το έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) του λήπτη της ενίσχυσης.
5. Ηλεκτρονική συναλλαγή (κίνηση web-banking ή κίνηση μεταφοράς μέσω web από και προς ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται:
  - 5.1 έντυπο κίνησης του εταιρικού λογαριασμού (extrait) που τηρείται σε Τράπεζα ή σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) και
  - 5.2 αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα προκύπτει ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο πληρωτής/καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος της ενίσχυσης.

6. Εξόφληση μέσω κάρτας πληρωμών (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης). Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η κάρτα να έχει εκδοθεί στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης (εταιρικής σε περίπτωση Νομικού Προσώπου), είτε να συνδέεται απαραίτητως με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης, δηλαδή του επιχειρηματία μόνο στην περίπτωση των ατομικών επιχειρήσεων και οπωσδήποτε εταιρική σε περίπτωση που ο δικαιούχος της ενίσχυσης είναι εταιρεία. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται:

6.1.A Αντίγραφο κίνησης κάρτας ή λογαριασμού πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει τις κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφανίζεται μία δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή (χρεωστική κάρτα).

6.1.B.1 Αντίγραφο κίνησης κάρτας (extrait) του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει τις κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφανίζεται μία δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή, (πιστωτική κάρτα) και

6.1.B.2 αντίγραφο κίνησης κάρτας (extrait) του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει τις κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφανίζεται η εξόφληση της κάρτας (πιστωτική κάρτα),

6.1.Γ Αντίγραφο κίνησης κάρτας (extrait) του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει τις κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφανίζεται μία δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή, (προπληρωμένη κάρτα).

7. Έκδοση ταχυδρομικής επιταγής – ταχυπληρωμής με κατάθεση μετρητών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:

7.1 αποδεικτικά έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του δικαιούχου και του προμηθευτή.

*Για όλες τις ανωτέρω (1-7) κατηγορίες αποδεκτών τρόπων εξόφλησης και απαιτούμενων στοιχείων και δικαιολογητικών για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής απαιτείται:

- **Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).** Σημειώνεται ότι η υποχρέωση προσκόμισης του ισχύει **μόνο** για τους δικαιούχους που τηρούν **Διπλογραφικό λογιστικό σύστημα**.

Επιπλέον σημειώνονται τα ακόλουθα:

- Στις περιπτώσεις όπου από τα ως άνω περιγραφόμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις εξοφλήσεις με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δεν προκύπτουν εμφανώς τα στοιχεία των αντισυμβαλλομένων ή για εξοφλήσεις δαπανών ειδικού τύπου δύναται να ζητείται επιπλέον απόδειξη είσπραξης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.
- Σε περίπτωση εξόφλησης παραστατικού μέσω μετρητών (καθαράς αξίας έως και 500€) τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις συναλλαγές αυτές είναι (εκτός του τιμολογίου αγοράς αγαθών ή παροχής υπηρεσιών): απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής ή σχετική αναγραφή στο εν λόγω τιμολόγιο/παραστατικό εφόσον έχει εκδοθεί ηλεκτρονικά.
- Σε περίπτωση που καταβάλλονται προκαταβολές έναντι της αξίας του προς αγορά αγαθού ή υπηρεσίας ή όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν δαπάνη για την οποία πρόκειται να

εκδοθεί παραστατικό καθαρής αξίας άνω των 500€, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής.

- Δεν θα γίνεται δεκτή εξόφληση δαπανών με τη χρήση επιταγών τρίτων.
- Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση του προμηθευτή μέσω λογαριασμών και παραστατικών των εταιρών/ μετόχων τους επιχείρησης.
- Το σύνολο των ως άνω συναλλαγών θα συνοδεύεται από τις κατά περίπτωση και σύμφωνα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων της επιχείρησης (Απλογραφικά ή Διπλογραφικά), λογιστικές καταχωρίσεις βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν. 4308/2014).
- Στην περίπτωση τήρησης απλογραφικών λογιστικών βιβλίων (χειρόγραφο ή μηχανογραφική τήρηση) θα προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρίσεων των παραστατικών/στοιχείων του επιχειρηματικού σχεδίου (π.χ. τιμολογίων, τιμολογίων παροχής υπηρεσιών, κ.λπ.) στο βιβλίο εσόδων εξόδων της επιχείρησης. Στην περίπτωση τήρησης διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων θα προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρίσεων των παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών της επένδυσης.

Παράρτημα VI: Ορισμός ΜΜΕ

(Παράρτημα I του ΚΑΝ (ΕΚ) 651/2014, όπως ισχύει)

Άρθρο 1

Επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε οντότητα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται ειδικότερα αυτοαπασχολούμενα άτομα και οικογενειακές επιχειρήσεις που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, καθώς και προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2

Αριθμός απασχολουμένων και οικονομικά όρια προσδιορίζοντα τις κατηγορίες επιχειρήσεων

- Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ.
- Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ.
- Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ.

Άρθρο 3

Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολουμένων και των χρηματικών ποσών

- «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.
- «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, μόνη ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρησης).

Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την εν λόγω επιχείρηση:

- 1) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις

επιχειρηματικού κεφαλαίου και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις (business angels), εφόσον το σύνολο της επένδυσης αυτής σε μία επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 1.250.000 ευρώ·

- 2) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού·
- 3) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης
- 4) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ. ευρώ και με λιγότερους από 5.000 κατοίκους.

«Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:

- 1) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·
- 2) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·
- 3) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας·
- 4) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυριαρχική επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που έχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή μέσω οποιουδήποτε από τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις, εφόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Ως «όμορη αγορά» νοείται η αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατόντη της σχετικής αγοράς.

- 1) Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.
- 2) Μια επιχείρηση μπορεί να υποβάλει δήλωση σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί επακριβώς ποιος το κατέχει, οπότε η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό

25 % ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή ενωσιακές διατάξεις.

Άρθρο 4

Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών και περιόδους αναφοράς

- Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους φόρους.
- Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν η υπέρβαση των εν λόγω ορίων επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.
- Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από καλόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5

Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

- 1) οι μισθωτοί·
- 2) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνονται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο·
- 3) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες·
- 4) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά οφέλη από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6**Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης**

- Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.
- Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή —εφόσον υπάρχουν— τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.
- Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατόντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.
- Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.
- Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Σε αυτά προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτές τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.
- Για την εφαρμογή επίσης της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν.
- Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατόντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.
- Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

Παράρτημα VII: ΓΑΚ 651/2014 (Άρθρο 41)

Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία (κανονισμός 651/2014 όπως τροποποιήθηκε με τους κανονισμούς 2017/1084, 2020/972, 2021/452, 2021/1237 και 2023/1315) — Έγγραφο εργασίας

Εισχύσεις για την προώθηση παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, του ανανεώσιμου υδρογόνου και της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης (άρθρο 41)

Πρώτα θα πρέπει να ελέγχονται οι γενικοί όροι εφαρμογής του ΓΑΚ (άρθρα 1-12) και στη συνέχεια οι όροι που αφορούν τις Επενδυτικές ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, του ανανεώσιμου υδρογόνου και της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης (άρθρο 41).

A. Γενικοί όροι εφαρμογής

ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ

Άρθρο 1 — Αποκλεισμός ορισμένων δραστηριοτήτων

Δεν εφαρμόζεται:

- Σε καθεστώς ενισχύσεων που εμπίπτουν στο άρθρο 41, εάν ο μέσος ετήσιος προϋπολογισμός κρατικών ενισχύσεων ανά κράτος μέλος υπερβαίνει τα 150 εκατ. EUR, μετά την παρέλευση εξαμήνου από την έναρξη ισχύος τους.
- Η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει ότι ο ΓΑΚ εξακολουθεί να εφαρμόζεται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα σε οποιοδήποτε από αυτά τα καθεστώτα ενισχύσεων, αφού εξετάσει το σχετικό σχέδιο αξιολόγησης, το οποίο κοινοποιείται από το κράτος μέλος στην Επιτροπή, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του καθεστώτος. Εάν η Επιτροπή έχει ήδη παρατείνει την εφαρμογή του ΓΑΚ πέραν του αρχικού εξαμήνου ως προς τα καθεστώτα αυτά, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να παρατείνουν την ισχύ των εν λόγω καθεστώτων έως τη λήξη της περιόδου εφαρμογής του ΓΑΚ, υπό την προϋπόθεση ότι το οικείο κράτος μέλος έχει υποβάλει έκθεση αξιολόγησης σύμφωνα με το εγκεκριμένο από την Επιτροπή σχέδιο αξιολόγησης.
- Σε οποιοδήποτε μεταβολές των καθεστώτων που αναφέρονται ανωτέρω, πλην των τροποποιήσεων που δεν είναι ικανές να επηρεάσουν τη συμβατότητα του καθεστώτος ενισχύσεων βάσει του ΓΑΚ ή δεν είναι ικανές να επηρεάσουν σημαντικά το περιεχόμενο του εγκεκριμένου σχεδίου αξιολόγησης.
- Στις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές.
- Στις ενισχύσεις που εξαρτώνται από την κατά προτίμηση χρήση εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων.
- Σε μέτρα κρατικών ενισχύσεων για την παραγωγή πυρηνικής ενέργειας.

Άρθρο 1 — Αποκλεισμός ορισμένων τομέων (παράγραφος 3)

Δεν εφαρμόζεται:

- Στις ενισχύσεις που χορηγούνται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, εντός του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1379/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- Στις ενισχύσεις που χορηγούνται στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων αν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή

<p>ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσης της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς.</p> <p><i>Αν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται τόσο στους ανωτέρω τομείς όσο και στους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, ο κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς τηςδευτερης περιπτωσης, υπό την προϋπόθεση ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουνότι οι δραστηριότητες που ασκούνται στους εξαιρούμενους τομείς δεν επωφελούνται από τις ενισχύσεις.</i></p>
<p>Στις ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων (απόφαση 2010/787 του Συμβουλίου.</p>
<p>Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των επιχειρήσεων τις οποίες αφορά ο κανόνας Deggendorf (παράγραφος 4)</p>
<p><u>Δεν</u> εφαρμόζεται στα καθεστώτα ενισχύσεων που δεν αποκλείουν ρητά την καταβολή μεμονωμένων ή ad hoc ενισχύσεων οι οποίες χορηγήθηκαν από τοίδιο κ-μ, υπέρ επιχείρησης κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.</p>
<p>Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των προβληματικών επιχειρήσεων (παράγραφος 4)</p>
<p><u>Δεν</u> εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για προβληματικές. Κατά παρέκκλιση, εφαρμόζεται σε επιχειρήσεις που δεν ήταν προβληματικές την 31η Δεκεμβρίου 2019, αλλά κατέστησαν προβληματικές κατά την περίοδοαπό 1ης Ιανουαρίου 2020 έως 31 Δεκεμβρίου 2021.</p>
<p>Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των μέτρων ενισχύσεων που παραβιάζουν τοδικαιο της Ένωσης (παράγραφος 5)</p>
<p><u>Δεν</u> εφαρμόζεται στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν παραβίαση του δικαίου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολότους, και συνεπώςαγούνται ιδίως:</p> <p>α) Την υποχρέωση του δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του είτε την κύρια εγκατάστασή του. Είναι αποδεκτή η υποχρέωση του δικαιούχου να έχει, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί τηνενίσχυση.</p> <p>β) Την υποχρέωση του δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες.</p> <p>γ) Τον περιορισμό της δυνατότητας των δικαιούχων να κάνουν χρήση των αποτελεσμάτων της έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε άλλα κράτη μέλη.</p>
<p>Άρθρο 4 — Όρια κοινοποίησης</p>
<p><u>Δεν</u> εφαρμόζεται σε ενισχύσεις που υπερβαίνουν τα 30 εκ. EUR ανά επιχείρηση και ανά επενδυτικό έργο εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις:</p> <p>- Για τις επενδυτικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά: 30 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά επενδυτικό έργο. Παράγραφος 1θ</p> <p>Τα όρια που καθορίζονται ή αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν επιτρέπεται να καταστρατηγούνται με τον τεχνητό διαχωρισμό των καθεστώτων ενισχύσεων ή των έργων ενίσχυσης. (παράγραφος 2)</p>

<p>Άρθρο 5 — Διαφάνεια των ενισχύσεων</p> <p>Εφαρμόζεται στις διαφανείς ενισχύσεις. Ως τέτοιες λογίζονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • οι επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις επιτοκίου, • τα δάνεια (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί βάσει του επιτοκίου αναφοράς που ίσχυε στην αγορά τη στιγμή της χορήγησης), • οι εγγυήσεις (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί με βάση τις προμήθειες ασφαλών λιμένα που καθορίζονται σε ανακοίνωση της Επιτροπής ή εάν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει γίνει δεκτό πριν από την εφαρμογή του μέτρου, με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις εγγυήσεις ή κατόπιν κοινοποίησης στην Επιτροπή βάσει εφαρμοστέου Κανονισμού, και εφόσον η συγκεκριμένη μεθοδολογία υπολογισμού αναφέρει ρητά το είδος της εγγύησης και το είδος των υποκείμενων πράξεων στο πλαίσιο της εφαρμογής του ΓΑΚ), • τα φορολογικά πλεονεκτήματα (όταν προβλέπεται ανώτατο όριο με το οποίο διασφαλίζεται ότι δεν γίνεται υπέρβαση του ισχύοντος ορίου), • οι πισιτροπικές προκαταβολές (εφόσον το συνολικό ονομαστικό ποσό της πισιτροπικής προκαταβολής δεν υπερβαίνει τα ισχύοντα όρια βάσει του ΓΑΚ ή εφόσον, πριν από την εφαρμογή του μέτρου, η μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης της πισιτροπικής προκαταβολής έγινε δεκτή μετά την κοινοποίησή της στην Επιτροπή), <p>ενισχύσεις υπό μορφή πώλησης ή μίσθωσης ενσώματων στοιχείων του ενεργητικού κάτω της τιμής της αγοράς εάν η αξία καθορίζεται είτε με αξιολόγηση ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα πριν από τη συναλλαγή είτε με παραιοπομπή σε δημοσιοποιημένο, τακτικά επικαιροποιημένο και γενικά αποδεκτό δείκτη αναφοράς.</p>	<p>Άρθρο 6 — Χαρακτήρας κινήτρου</p> <p>Οι ενισχύσεις μπορούν να τύχουν απαλλαγής μόνον εάν έχουν χαρακτήρα κινήτρου (<i>παράγραφος 1</i>):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο δικαιούχος έχει υποβάλει γραπτή αίτηση ενίσχυσης στο οικείο κράτος μέλος, πριν από την έναρξη των εργασιών για το έργο ή τη δραστηριότητα, που περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: <ol style="list-style-type: none"> α) την ονομασία και το μέγεθος της επιχείρησης β) περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των ημερομηνιών έναρξης και λήξης γ) τον τόπο εκτέλεσης του έργου δ) κατάλογο των δαπανών του έργου ε) είδος ενίσχυσης (επιχορήγηση, δάνειο, εγγύηση, πισιτροπική προκαταβολή, εισφορά κεφαλαίου ή άλλο) και ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που απαιτείται για το έργο. (<i>παράγραφος 2</i>) • Για τις ad hoc ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις: πέραν των ανωτέρω, το κράτος μέλος έχει ελέγξει, πριν χορηγήσει την ενίσχυση, ότο δικαιούχος προσκόμισε έγγραφα που αποδεικνύουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> - ουσιαστική αύξηση του απικειμένου του έργου/της δραστηριότητας ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης· ή - ουσιαστική αύξηση του συνολικού ποσού που δαπανά ο δικαιούχος για το έργο/τη δραστηριότητα ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης· ή - ουσιαστική αύξηση της ταχύτητας ολοκλήρωσης του συγκεκριμένου έργου ή δραστηριότητας. (<i>παράγραφος 3</i>) <p>Εξαιρέσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Όσον αφορά στα φορολογικά πλεονεκτήματα, ο χαρακτήρας κινήτρου θεωρείται ότι πληρούται εάν:
--	---

<p>α) με το μέτρο παρέχεται δικαίωμα για ενισχύσεις βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και χωρίς περαιτέρω άσκηση διακριτικής ευχέρειας από την πλευρά του κράτους μέλους, και</p> <p>β) το μέτρο εγκρίθηκε και τέθηκε σε ισχύ προτού αρχίσουν οι εργασίες για το ενισχυόμενο έργο ή δραστηριότητα, με εξαίρεση την περίπτωση διάδοχων φορολογικών καθεστώτων, εφόσον η δραστηριότητα είχε ήδη καλυφθεί από τα προηγούμενα καθεστώτα υπό μορφή φορολογικώνπλεονεκτημάτων. (παράγραφος 4)</p>	<p>Άρθρο 7 — Ένταση της ενίσχυσης και επιλέξιμες δαπάνες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Για τον υπολογισμό της έντασης της ενίσχυσης και των επιλέξιμων δαπανών τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων. (Ωστόσο: ο ΦΠΑ επί τωνεπιλέξιμων δαπανών ή των δαπανών που επιστρέφονται βάσει ισχύουσας εθνικής φορολογικής νομοθεσίας δεν λαμβάνεται υπόψη). • Οι επιλέξιμες δαπάνες τεκμηριώνονται εγγράφως με σαφή, συγκεκριμένο και επικαιροποιημένο τρόπο. • Το ποσό των επιλέξιμων δαπανών μπορεί να υπολογίζεται σύμφωνα με απλουστευμένες επιλογές κόστους, υπό την προϋπόθεση ότι μία πράξη χρηματοδοτείται τουλάχιστον εν μέρει μέσω ταμείου της Ένωσης που επιτρέπει τη χρήση των απλουστευμένων επιλογών κόστους και ότι η κατηγορία δαπανών είναι επιλέξιμη σύμφωνα με τη σχετική διάταξη εξαίρεσης. Σε αυτή την περίπτωση, εφαρμόζονται οι απλουστευμένες επιλογές κόστους που προβλέπονται από τους σχετικούς κανόνες που διέπουν το ταμείο της Ένωσης. • Για έργα που υλοποιούνται σύμφωνα με τα Σχέδια Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας όπως έχουν εγκριθεί από το Συμβούλιο σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα ποσά των επιλέξιμων δαπανών μπορεί να υπολογίζονται σύμφωνα με τις απλουστευμένες επιλογές κόστους που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. • Εφόσον η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη εκτός από επιχορήγηση, το ποσό της ενίσχυσης είναι το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης. (παράγραφος 2) • Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις, καθώς και οι επιλέξιμες δαπάνες, ανάνονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης με βάση τα προεξοφλητικά επιτόκια που ισχύουν κατά τον χρόνο εκείνο. (παράγραφος 3) <p>Εάν οι ενισχύσεις χορηγούνται με τη μορφή επιστρεπτέων προκαταβολών οι οποίες, ελλείψει αποδεκτής μεθόδου για τον υπολογισμό του αντίστοιχου ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης, εκφράζονται ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών και το μέτρο προβλέπει ότι σε περίπτωση επιτυχούς έκβασης του έργου, όπως προσδιορίζεται βάσειύλογων και συνετών υποθέσεων, οι προκαταβολές θα επιστρέφονται με επιτόκιο τουλάχιστον ίσο προς το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατόν χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης μπορούν να αυξηθούν κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες. (παράγραφος 5)</p>	<p>Άρθρο 8 — Σώρευση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Για τα όρια της κοινοποίησης και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της ενίσχυσης. (παράγραφος 1) • Όταν ενωσιακή χρηματοδότηση (που δεν τελει υπό τον έλεγχο του κράτους μέλους) συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης πουκαθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας. Κατά παρέκκλιση, η συνολική δημόσια χρηματοδότηση για
--	---	---

<p>έργα που υποστηρίζονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας μπορεί να ανέρχεται έως τις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες του έργου, ανεξάρτητα από το μέγιστο ποσοστό χρηματοδότησης που ισχύει στο πλαίσιο του εν λόγω ταμείου, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης δυνάμει του ΓΑΚ. (παράγραφος 2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιοσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορισίμες επιλέξιμες δαπάνες (παράγραφος 3 στοιχείο α)). • Οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιοσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται εν όλω ή εν μέρει, μόνο εάν η σώρευση αυτή δεν οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης έντασης ή του υψηλότερου ποσού ενίσχυσης που εφαρμόζονται στην ενίσχυση αυτή (παράγραφος 3 στοιχείο β)). <p>Οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του ΓΑΚ δεν σωρεύονται με οποιοσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο III του ΓΑΚ (παράγραφος 5).</p>	<p>Άρθρο 9 — Δημοσίευση και πληροφορίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δημοσιεύονται στο σύστημα διαφάνειας για τις χορηγούμενες κρατικές ενισχύσεις (ΤΑΜ) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή σε εμπεριστατωμένο δικτυακό τόπο για τις κρατικές ενισχύσεις, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, τα εξής (παράγραφος 1): <ul style="list-style-type: none"> α) οι συνοπτικές πληροφορίες (βλ. άρθρο 11) ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση σε αυτές β) το πλήρες κείμενο κάθε μέτρου ενίσχυσης (βλ. άρθρο 11) ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο γ) οι πληροφορίες για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 100.000 EUR (βλ. παράρτημα III) ή όσον αφορά δικαιούχους που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 10.000 EUR. • Για τα καθεστώτα υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, οι όροι που αναφέρονται στο στοιχείο γ) ανωτέρω θεωρείται ότι πληρούνται, εάν τα κράτη μέλη δημοσιεύουν τις απαιτούμενες πληροφορίες για τα ποσά των μεμονωμένων ενισχύσεων στις εξής κλίμακες (σε εκατ. ευρώ)(παράγραφος 2): <ul style="list-style-type: none"> - 0,1-0,1 - 0,1-0,5 - 0,5-1 - 1-2 - 2-5 - 5-10 - 10-30 και - 30 και άνω. <p>Οι πληροφορίες που αναφέρονται στο ανωτέρω στοιχείο γ) οργανώνονται και είναι προσβάσιμες με τυποποιημένο τρόπο (βλ. παράρτημα III του ΓΑΚ) και επιτρέπουν λειτουργίες αποτελεσματικής αναζήτησης και λήψης αρχείων. Οι πληροφορίες δημοσιεύονται εντός 6 μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης ή, για τις ενισχύσεις με τη μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, εντός 1 έτους από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής φορολογικής δήλωσης (ή ελλείψει υποχρέωσης για υποβολή ετήσιας δήλωσης, ως ημερομηνία χορήγησης θα θεωρείται η 31 Δεκεμβρίου του έτους για το οποίο χορηγείται η ενίσχυση) και παραμένουν διαθέσιμες για τουλάχιστον 10 έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης (παράγραφος 4).</p>
--	---

Άρθρο 11-Υποβολή εκθέσεων

Αποστολή περιληπτικής πληροφορησης στην Επιτροπή σύμφωνα με το τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο παράρτημα ΙΙ, καθώς και σύνδεσμο που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο του μέτρου ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεών του, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του μέτρου.

Για τους ορισμούς των εννοιών: άρθρο 2 (για ενισχύσεις σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, οι σχετικοί ορισμοί στην παρ.1, στοιχεία 101 έως 131β)

Παρακολούθηση: άρθρο 12

Ανάκληση του ευεργετήματος της απαλλαγής κατά κατηγορία: άρθρο 10

Β. Ειδικό όροι όσον αφορά τις επενδυτικές ενισχύσεις για μέτρα προώθησης παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, του ανανεώσιμου υδρογόνου και της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης (άρθρο 41).

ΑΡΘΡΟ 41**ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΠΟ ΑΠΕ, ΤΟΥ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΟΥ ΥΔΡΟΓΟΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΥΨΗΛΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ**

Συμβιβάζονται και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης, εάν πληρούνται οι γενικοί όροι συμβατότητας και οι όροι του παρόντος άρθρου. (παράγραφος 1^α, 5, 6, 7^β, 8)

Πεδίο εφαρμογής

- Οι επενδυτικές ενισχύσεις για έργα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας βάσει του παρόντος άρθρου απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης μόνο στον βαθμό που χορηγούνται σε συνδυασμένα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και αποθήκευσης (μη συνδεδεμένα με τον μετρητή), όταν αμφότερα τα στοιχεία αποτελούν συνιστώσες μιας ενιαίας επένδυσης ή όταν η αποθήκευση συνδέεται με υφιστάμενη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (παράγραφος 1α)
- Οι επενδυτικές ενισχύσεις χορηγούνται σε πρόσφατα εγκατεστημένη ή ανακαινισμένη δυναμικότητα παραγωγής. Το ποσό της ενίσχυσης είναι ανεξάρτητο από την παραγωγή.
- Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 30 % των επιλέξιμων δαπανών για κάθε άλλη επένδυση που καλύπτεται από το παρόν άρθρο (παράγραφος 7β)
- Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις. (παράγραφος 8)

Επιλέξιμες δαπάνες Είναι το συνολικό επενδυτικό κόστος (παράγραφος 6)

Παράρτημα VIII: Προϋποθέσεις Κανονισμού ΕΕ 2023/2831 De Minimis

Προκειμένου να είναι οι ενισχύσεις συμβατές με τον Κανονισμό Καν. Ε.Ε. 2023/2831 πρέπει να ισχύουν οι παρακάτω όροι και προϋποθέσεις:

A. Γενικοί όροι

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς, εκτός από:
  - α) τις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας·
  - β) τις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται ή διατίθενται στην αγορά·
  - γ) τις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων·
  - δ) τις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
    - i. όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις·
    - ii. όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς·
  - ε) τις ενισχύσεις που χορηγούνται για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε τις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και τη λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα·
  - στ) τις ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών και υπηρεσιών αντί εισαγόμενων.
2. Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε έναν από τους τομείς οι οποίοι αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχεία α), β), γ) ή δ) και δραστηριοποιούνται επίσης σε έναν ή περισσότερους από τους άλλους τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού ή ασκούν άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε ενισχύσεις χορηγούμενες στους τελευταίους αυτούς τομείς ή δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι τα οικεία κράτη μέλη διασφαλίζουν, με τη χρήση κατάλληλων μέσων, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή ο διαχωρισμός των λογαριασμών, ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σσονος σημασίας που χορηγείται δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

B. Ειδικό όροι

Η ενίσχυση, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 300.000€ Δημόσια Δαπάνη, συναθροίζοντας και τυχόν ενισχύσεις που έχουν χορηγηθεί από άλλα μέτρα που χορηγούνται βάσει των Καν. 1408/2013 και Καν. 717/2014 της Επιτροπής σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών και από οποιοδήποτε φορέα χορήγησης σε επίπεδο ενιαίας

επιχείρησης.

Όταν σημειωθεί υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου που ορίζεται προηγουμένως, με τη χορήγηση νέας ενίσχυσης ή σσονος σημασίας, κανένα τμήμα της εν λόγω νέας ενίσχυσης δεν δύναται να υπαχθεί στο ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού.

Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ή σσονος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί κατά πόσο η νέα ενίσχυση ή σσονος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το σχετικό ανώτατο όριο. Οι ενισχύσεις ή σσονος σημασίας που είχαν χορηγηθεί νομίμως πριν από τη συγχώνευση ή την εξαγορά παραμένουν νόμιμες.

Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ή σσονος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ή σσονος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ή σσονος σημασίας πρέπει να κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης.

Η ενίσχυση ή σσονος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης.

Τα ανωτέρω όρια ισχύουν υπό το πρίσμα του όρου της «ενιαίας επιχείρησης». Στον όρο «ενιαία Επιχείρηση» περιλαμβάνονται, για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:

1. μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·
2. μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·
3. μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας·
4. μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) του πρώτου εδαφίου με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

Απαγορεύεται η σώρευση ενισχύσεων ή σσονος σημασίας με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή με κρατικές ενισχύσεις για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης υψηλού κινδύνου, αν η σώρευση αυτή οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.

Πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης, το οικείο κράτος μέλος φροντίζει επίσης να λάβει από την αποδέκτρια επιχείρηση δήλωση, σε έγγραφη ή ηλεκτρονική μορφή, για οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση ή σσονος σημασίας την οποία έλαβε η οικεία επιχείρηση βάσει του παρόντος κανονισμού ή άλλων κανονισμών για ενισχύσεις ή σσονος σημασίας σε οποιαδήποτε περίοδο 3 ετών.

Τα κράτη μέλη χορηγούν νέα ενίσχυση ή σσονος σημασίας σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, μόνο αφού

εξακριβώσουν ότι η νέα ενίσχυση ήσσονος σημασίας δεν αυξάνει το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχουν χορηγηθεί στην οικεία επιχείρηση σε επίπεδο που υπερβαίνει το ανώτατο όριο που καθορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού και ότι τηρούνται όλοι οι όροι που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό.

Διατήρηση των στοιχείων του φακέλου από τη χορηγούσα αρχή για δέκα έτη.

Προϋποθέσεις Κανονισμού ΕΕ 1408/2013 De Minimis

Προκειμένου να είναι οι ενισχύσεις συμβατές με τον Κανονισμό Καν. Ε.Ε. 1408/2013 πρέπει να ισχύουν οι παρακάτω όροι και προϋποθέσεις:

A. Γενικοί όροι

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων, με εξαίρεση:
  - α) τις ενισχύσεις το ύψος των οποίων καθορίζεται βάσει της τιμής ή της ποσότητας των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά
  - β) τις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, συγκεκριμένα ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή άλλες τρέχουσες δαπάνες συνδεδεμένες με εξαγωγικές δραστηριότητες
  - γ) τις ενισχύσεις που χορηγούνται υπό τον όρο της χρησιμοποίησης εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων.
2. Στην περίπτωση επιχείρησης που δραστηριοποιείται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων, καθώς και σε άλλους τομείς, ή έχει άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 ή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2023/2831, ο εν λόγω κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους τελευταίους αυτούς τομείς ή δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι το οικείο κράτος μέλος διασφαλίζει, με κατάλληλα μέσα όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή η διάκριση των στοιχείων κόστους, ότι δεν χορηγούνται δυνάμει του εν λόγω κανονισμού ενισχύσεις ήσσονος σημασίας για την πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων.
3. Στην περίπτωση επιχείρησης που δραστηριοποιείται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων καθώς και στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 875/2007 εφαρμόζονται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στον εν λόγω τομέα, υπό την προϋπόθεση ότι το οικείο κράτος μέλος διασφαλίζει, με κατάλληλα μέσα όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή η διάκριση των στοιχείων κόστους, ότι δεν χορηγούνται δυνάμει του εν λόγω κανονισμού ενισχύσεις ήσσονος σημασίας για την πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων.

B. Ειδικό όροι

Η ενίσχυση, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 20.000€ Δημόσια Δαπάνη, συναθροίζοντας και τυχόν ενισχύσεις που έχουν ληφθεί ή θα ληφθούν, από άλλα μέτρα που υπάγονται στο καθεστώς de minimis, σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών και από οποιοδήποτε φορέα χορήγησης σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης.

Όταν σημειωθεί υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου που ορίζεται προηγουμένως, με τη χορήγηση νέας ενίσχυσης ήσσονος σημασίας, κανένα τμήμα της εν λόγω νέας ενίσχυσης δεν δύναται να υπαχθεί στο ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού.

Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχουν

ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί κατά πόσο η νέα ενίσχυση ήσσονος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το σχετικό ανώτατο όριο. Οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που είχαν χορηγηθεί νομίμως πριν από τη συγχώνευση ή την εξαγορά παραμένουν νόμιμες.

Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ήσσονος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας πρέπει να κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης.

Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης.

Τα ανωτέρω όρια ισχύουν υπό το πρίσμα του όρου της «ενιαίας επιχείρησης». Στον όρο «ενιαία Επιχείρηση» περιλαμβάνονται, για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:

- α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·
- β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·
- γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας·
- δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) του πρώτου εδαφίου με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

Απαγορεύεται η σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή με κρατικές ενισχύσεις για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης υψηλού κινδύνου, αν η σώρευση αυτή οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.

Πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης, το οικείο κράτος μέλος φροντίζει επίσης να λάβει από την αποδέκτρια επιχείρηση δήλωση, σε έγγραφη ή ηλεκτρονική μορφή, για οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση ήσσονος σημασίας την οποία έλαβε η οικεία επιχείρηση βάσει του παρόντος κανονισμού ή άλλων κανονισμών για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας κατά τα δύο προηγούμενα οικονομικά έτη και κατά τρέχον οικονομικό έτος.

Τα κράτη μέλη χορηγούν νέα ενίσχυση ήσσονος σημασίας σύμφωνα με τον Καν. ΕΕ 1408/2013, μόνο αφού εξακριβώσουν ότι η ενίσχυση αυτή δεν αυξάνει το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχουν χορηγηθεί στην οικεία επιχείρηση σε επίπεδο που υπερβαίνει το σχετικό ανώτατο όριο που καθορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 και ότι τηρούνται όλοι οι όροι που καθορίζονται στον κανονισμό αυτό.

Παράρτημα ΙΧ: Μη Επιλέξιμοι ΚΑΔ

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 2023/2831, εξαιρούνται οι ακόλουθοι παραγωγικοί τομείς:

- α) ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, που εμπίπτουν στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 104/2000 του Συμβουλίου,
- β) ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων,
- γ) ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
  - όπου το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που πωλούνται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις,
  - όπου η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 1408/2013, εξαιρούνται οι ακόλουθοι παραγωγικοί τομείς:

- α) τις ενισχύσεις το ύψος των οποίων καθορίζεται βάσει της τιμής ή της ποσότητας των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά,
- β) τις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, συγκεκριμένα ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή άλλες τρέχουσες δαπάνες συνδεδεμένες με εξαγωγικές δραστηριότητες,
- γ) τις ενισχύσεις που χορηγούνται υπό τον όρο της χρησιμοποίησης εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων.

Επίσης, στο πλαίσιο του Προγράμματος δεν είναι επιλέξιμες δραστηριότητες που συνδέονται με την εφαρμογή της **αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»** (2021/C 58/01), και ειδικότερα:

- 1) Δραστηριότητες που σχετίζονται με τα ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένης της μεταγενέστερης χρήσης, εξαιρουμένων των έργων στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και/ή θερμότητας, καθώς και των σχετικών υποδομών μεταφοράς και διανομής, με χρήση φυσικού αερίου, τα οποία πληρούν τους όρους που καθορίζονται στο Παράρτημα XVIII της τεχνικής καθοδήγησης σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (2021/C58/01).
- 2) Δραστηριότητες στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της Ε.Ε. (ΣΕΔΕ) για την επίτευξη των προβλεπόμενων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς. Όταν η υποστηριζόμενη δραστηριότητα επιτυγχάνει προβλεπόμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι σημαντικά χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς, θα πρέπει να παρέχεται εξήγηση των λόγων για τους οποίους αυτό δεν είναι εφικτό. Δείκτες αναφοράς που καθορίστηκαν για τη δωρεάν κατανομή όσον αφορά δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής, όπως ορίζονται στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2021/447 της Επιτροπής.

- 3) Δραστηριότητες που σχετίζονται με χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων, αποτεφρωτήρες και μονάδες βιολογικής επεξεργασίας:
- Για τους αποτεφρωτήρες η εξαίρεση αυτή δεν ισχύει για δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου σε μονάδες που ασχολούνται αποκλειστικά με την επεξεργασία μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων, καθώς και σε υφιστάμενες μονάδες, όταν οι δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, στη δέσμευση των καυσαερίων για αποθήκευση ή χρήση ή στην ανάκτηση υλικών από την αποτέφρωση τέφρας, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου δεν οδηγούν σε αύξηση της ικανότητας επεξεργασίας αποβλήτων των μονάδων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των μονάδων· για τον σκοπό αυτόν παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο μονάδας
  - Για τις μονάδες βιολογικής επεξεργασίας, η εξαίρεση αυτή δεν ισχύει για δράσεις στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου σε υφιστάμενες μονάδες μηχανικής βιολογικής επεξεργασίας, όταν οι δράσεις στο πλαίσιο του εν λόγω αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης ή στη μετασκευή για εργασίες ανακύκλωσης διαχωρισμένων αποβλήτων σε βιοαπόβλητα λιπασματοποίησης και αναερόβιας αποδόμησης βιολογικών αποβλήτων, υπό την προϋπόθεση ότι οι δράσεις αυτές στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου δεν οδηγούν σε αύξηση της ικανότητας επεξεργασίας αποβλήτων των μονάδων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των μονάδων· για τον σκοπό αυτόν παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο μονάδας
- 4) Δραστηριότητες κατά τις οποίες η μακροπρόθεσμη διάθεση αποβλήτων μπορεί να βλάψει το περιβάλλον.

Στα πλαίσια του Προγράμματος εξαιρούνται επίσης οι ΚΑΔ που αφορούν σε δραστηριότητες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, δηλαδή από μετατροπή αιολικής ενέργειας και ηλιακής, από υδροηλεκτρικούς σταθμούς και από φωτοβολταϊκά συστήματα.

Οι ανωτέρω δραστηριότητες, οι οποίες καθίστανται ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ για συμμετοχή στο Πρόγραμμα, αναλύονται με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δραστηριότητας (ΚΑΔ) ως ακολούθως (Επισημάνση: στους μη επιλέξιμους ΚΑΔ του Προγράμματος εντάσσονται και όλες οι υποδιαιρέσεις των ΚΑΔ που αναφέρονται στον πίνακα που ακολουθεί):

5) Πίνακας 1: Μη επιλέξιμοι ΚΑΔ

ΤΟΜΕΙΣ ΚΛΑΔΟΙ NACE	ΤΑΞΕΙΣ NACE	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CPA	ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CPA	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
02				Δασοκομία και υλοτομία
03				Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια
05				Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη
06				Αντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου
	08.92			Εξόρυξη τύρφης

ΤΟΜΕΙΣ ΚΛΑΔΟΙ NACE	ΤΑΞΕΙΣ NACE	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CPA	ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CPA	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
09.1				Υποστηρικτικές δραστηριότητες για την άντληση πετρελαίου και φυσικού αερίου
			09.90.11	Υποστηρικτικές υπηρεσίες για την εξαγωγή λιθάνθρακα
19				Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου
		20.13.1		Παραγωγή εμπλουτισμένου ουράνιου και πλουτωνίου· εξαντλημένου ουράνιου και θόριου· άλλων ραδιενεργών στοιχείων
	20.14			Παραγωγή άλλων οργανικών βασικών χημικών ουσιών
	20.16			Παραγωγή πλαστικών σε πρωτογενείς μορφές
22.2				Κατασκευή πλαστικών προϊόντων
			24.20.11	Κατασκευή σωλήνων των τύπων που χρησιμοποιούνται για αγωγούς πετρελαίου ή φυσικού αερίου, χωρίς συγκόλληση, από χάλυβα
			24.20.12	Κατασκευή επενδύσεων και σωληνώσεων φρεάτων και διατρητικών στελεχών αγωγών, των τύπων που χρησιμοποιούνται για τη γεώτρηση πετρελαίου ή αερίου, χωρίς συγκόλληση, από χάλυβα
			24.20.21	Κατασκευή σωλήνων κάθε είδους των τύπων που χρησιμοποιούνται για τους αγωγούς πετρελαίου ή αερίου, συγκολλημένων, με εξωτερική διάμετρο > 406,4 mm, από χάλυβα
			24.20.22	Κατασκευή επενδύσεων και σωληνώσεων των τύπων που χρησιμοποιούνται για τη γεώτρηση πετρελαίου ή αερίου, συγκολλημένων, με εξωτερική διάμετρο > 406,4 mm, από χάλυβα
			24.20.31	Κατασκευή σωλήνων των τύπων που χρησιμοποιούνται για τους αγωγούς πετρελαίου ή αερίου, συγκολλημένων, με εξωτερική διάμετρο <= 406,4 mm, από χάλυβα

ΤΟΜΕΙΣ ΚΛΑΔΟΙ NACE	ΤΑΞΕΙΣ NACE	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CPA	ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CPA	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
			24.20.32	Κατασκευή επενδύσεων και σωληνώσεων των τύπων που χρησιμοποιούνται για τη γεώτρηση πετρελαίου ή αερίου, συγκολλημένων, με εξωτερική διάμετρο <= 406,4 mm, από χάλυβα
			35.11.10.03	Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από μετατροπή αιολικής ενέργειας
			35.11.10.04	Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από μετατροπή ηλιακής ενέργειας
			35.11.10.08	Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από υδροηλεκτρικούς σταθμούς
			35.11.10.09	Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά συστήματα
37				Επεξεργασία λυμάτων
	38.21			Επεξεργασία και διάθεση μη επικίνδυνων απορριμμάτων
	38.22			Επεξεργασία και διάθεση επικίνδυνων απορριμμάτων
			46.12.11	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση στερεών, υγρών και αέριων καυσίμων και συναφών προϊόντων
	47.23			Λιανικό εμπόριο ψαριών, καρκινοειδών και μαλακίων σε εξειδικευμένα καταστήματα
47.3				Λιανικό εμπόριο καυσίμων κίνησης σε εξειδικευμένα καταστήματα
		47.91.8		Λιανικό εμπόριο καυσίμων για οχήματα και άλλων νέων εμπορευμάτων π.δ.κ.α., με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
		47.99.8		Άλλο λιανικό εμπόριο καυσίμων για οχήματα και άλλων νέων εμπορευμάτων π.δ.κ.α. εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
84				Δημόσια διοίκηση και άμυνα· υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση
94				Δραστηριότητες οργανώσεων
97				Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού
98				Δραστηριότητες ιδιωτικών νοικοκυριών, που αφορούν την παραγωγή μη διακριτών

ΤΟΜΕΙΣ ΚΛΑΔΟΙ NACE	ΤΑΞΕΙΣ NACE	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CRA	ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CRA	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
				αγαθών -και υπηρεσιών- για ίδια χρήση
99				Δραστηριότητες εξωχώριων οργανισμών και φορέων
00				Έλλειψη δραστηριότητας

Παράρτημα Χ: Κανόνες Σώρευσης

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κανονισμού ΕΕ 2023/2831 De Minimis, ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες σώρευσης:

- 1) Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του παρόντος κανονισμού μπορούν να σωρεύονται με ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2832 της Επιτροπής.
- 2) Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του παρόντος κανονισμού μπορούν να σωρεύονται με ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 της Επιτροπής και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής μέχρι το σχετικό ανώτατο όριο που ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού.

Απαγορεύεται η σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή με κρατικές ενισχύσεις για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, αν η σώρευση αυτή οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή. Οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες δεν χορηγούνται για συγκεκριμένες επιλέξιμες δαπάνες ή δεν μπορούν να αποδοθούν σε συγκεκριμένες επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να σωρεύονται με άλλες κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφασης που έχει εκδώσει η Επιτροπή.

Παράρτημα XI: Ορισμός Της Προβληματικής Επιχείρησης όπως αυτή ορίζεται στο σημείο 18 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014

«Προβληματική Επιχείρηση»: η επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

1. Εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), όταν έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Αυτό ισχύει όταν από την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά (και όλα τα άλλα στοιχεία που θεωρούνται εν γένει ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας) προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία περιορισμένης ευθύνης» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1) και ο όρος «κεφάλαιο» περιλαμβάνει, ενδεχομένως, και κάθε διαφορά από έκδοση υπέρ το άρτιο.
2. Εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ της οδηγίας 2013/34/ΕΕ.
3. Εάν πρόκειται για εταιρεία που υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία ή πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία μετά από αίτημα των πιστωτών της.
4. Εάν πρόκειται για επιχείρηση που έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή που έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης.
5. Εάν πρόκειται για άλλη επιχείρηση εκτός ΜΜΕ, εφόσον τα τελευταία δύο έτη:
  - a. ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι υψηλότερος του 7,5 και
  - b. ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDA interest coverage ratio) είναι κάτω του 1,0.

Παράρτημα XII: Διαδικτυακές Υπηρεσίες (WS) μέσω Τρίτων Συστημάτων

1. Αυθεντικοποίηση Χρηστών με την χρήση διαπιστευτηρίων taxisnet: Για την υποβολή της αίτησης απαιτείται υποχρεωτικά η προηγούμενη ταυτοποίηση του αιτούντος με τη χρήση των προσωπικών κωδικών – διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (taxisnet), σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν.4727/2020 (Α' 184).
2. Καταχώρηση και έλεγχος σώρευσης ενισχύσεων - Διασύνδεση με το ΠΣΣΚΕΗΣ: Μετά την ταυτοποίηση του δικαιούχου, δημιουργείται νέα αίτηση και ακολούθως με την είσοδό του γίνεται ο έλεγχος σώρευσης ενισχύσεων ήσσονος σημασίας αυτόματα από την ηλεκτρονική πλατφόρμα, βάσει του Κανονισμού 2023/2831 και του Κανονισμού 1408/2013 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (De Minimis). Εφόσον ο έλεγχος είναι αρνητικός, ήτοι ο αιτών υπερβαίνει τα εκάστοτε όρια, τότε η αίτηση δεν δύναται να προχωρήσει περαιτέρω.
3. Αναζήτηση Τ.Κ. Φορολογικού Μητρώου με Τ.Κ. ΕΛΤΑ: Για να προσδιοριστεί ο τόπος εκτέλεσης της εγκατάστασης των δαπανών που έχει δηλώσει ο αιτών και να ελεγχθούν τα στοιχεία του Ενεργειακού Ελέγχου, είναι απαραίτητη η αναζήτηση στοιχείων έδρας ή υποκαταστήματος.
4. Πληροφορίες Φορολογικού Μητρώου (Α.Α.Δ.Ε): Εφόσον μέσω του προγράμματος θα δοθούν ενισχύσεις σε επιχειρήσεις είναι απαραίτητη η αναζήτηση και η ταυτοποίηση των στοιχείων των χρηστών.

Παράρτημα XIII: Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis) βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν.1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽ⁱ⁾ :							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁽ⁱⁱ⁾ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):			

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσειςⁱⁱⁱ, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

A. Η επιχείρησή..... με ΑΦΜ
....., την οποία νομίμως εκπροσωπώ:

I. Υποβάλλει την αίτηση χορήγησης .....προκειμένου να λάβει κρατική ενίσχυση η οποία είναι δυνατό να υπαχθεί στο πλαίσιο του Κανονισμού de minimis 2023/2831

II. Δραστηριοποιείται στον τομέα/στους τομείς:.....

III. Συνιστά «ενιαία επιχείρηση» με τις κάτωθι επιχειρήσεις:

Ε. Η ενίσχυση ή σσονος σημασίας που πρόκειται να χορηγηθεί στην επιχείρηση βάσει της εν λόγω ..... (αναφέρεται η σχετική νομική βάση), αθροιζόμενη με οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση ή σσονος σημασίας που της έχει χορηγηθεί σε επίπεδο «ενιαίας επιχείρησης», βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1408/2013 της Επιτροπής ή/και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 717/2014 της Επιτροπής, δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο 3 ετών.

ΣΤ. Η επιχείρηση δεν έχει λάβει άλλη κρατική ενίσχυση για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, η σσώρευση των οποίων οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.

Ζ. Αποδέχομαι οποιονδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων στοιχείων από τις αρμόδιες εθνικές ή ενωσιακές αρχές, καθώς και τη διασταύρωση αυτών με τα στοιχεία που παρέχονται από τα πληροφοριακά συστήματα δημοσίων υπηρεσιών και ασφαλιστικών οργανισμών

Ημερομηνία: ...../...../.....

Ο – Η Δηλ.

(Υπογραφή)

ⁱ Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

ⁱⁱ Αναγράφεται ολογράφως.

ⁱⁱⁱ Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

^{iv} Στην «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης¹

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης²

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας³

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

^v Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό νομικό καθεστώς (πχ. ημερομηνία έκδοσης εγκριτικής απόφασης/ΚΥΑ/σύμβασης), ανεξάρτητα από την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης ήσσονος σημασίας στην επιχείρηση.

^{vi} Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί κατά πόσο η νέα ενίσχυση ήσσονος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το σχετικό ανώτατο όριο.

^{vii} Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ήσσονος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας πρέπει να κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης.

^{viii} Ως προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας νοούνται τα προϊόντα που ορίζονται στο άρθρο 5 στοιχεία α) και β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1379/2013.

^{ix} Ως πρωτογενής παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας νοούνται όλες οι εργασίες που σχετίζονται με την αλιεία, την εκτροφή ή την καλλιέργεια υδρόβιων οργανισμών, καθώς και οι δραστηριότητες εντός της εκμετάλλευσης ή επί του σκάφους που είναι αναγκαίες για την προετοιμασία προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση, συμπεριλαμβανομένων της κοπής, του τεμαχισμού σε φιλέτα ή της κατάψυξης, καθώς και η πρώτη πώληση σε μεταπωλητές ή μεταποιητές.

^x Ως «μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας» νοούνται όλες οι δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένου του χειρισμού, της κατεργασίας και του μετασχηματισμού, που πραγματοποιούνται μετά την εκφόρτωση —ή τη συγκομιδή, στην περίπτωση της υδατοκαλλιέργειας— από τις οποίες προκύπτει ένα μεταποιημένο προϊόν, καθώς και η διανομή του.

^{xi} Ως πρωτογενής γεωργική παραγωγή νοείται η παραγωγή προϊόντων του εδάφους και της κτηνοτροφίας που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι της Συνθήκης, χωρίς να εκτελούνται περαιτέρω εργασίες που μεταβάλλουν τη φύση αυτών των προϊόντων.

^{xii} Γεωργικά προϊόντα είναι τα προϊόντα που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι της Συνθήκης, με εξαίρεση τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 1379/2013.

^{xiii} Ως μεταποίηση γεωργικών προϊόντων νοείται κάθε επέμβαση επί γεωργικού προϊόντος από την οποία προκύπτει επίσης γεωργικό προϊόν, με εξαίρεση τις εργασίες εντός της γεωργικής εκμετάλλευσης που είναι απαραίτητες για την προετοιμασία προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση.

^{xiv} Ως εμπορία γεωργικών προϊόντων νοείται η κατοχή ή η έκθεση με σκοπό την πώληση, την προσφορά προς πώληση, την παράδοση ή οποιονδήποτε άλλον τρόπο διάθεσης στην αγορά, με εξαίρεση την πρώτη πώληση από μέρους πρωτογενούς παραγωγού σε μεταπωλητές ή μεταποιητικές επιχειρήσεις και κάθε δραστηριότητα η οποία προετοιμάζει το προϊόν για μια τέτοια πρώτη πώληση· η πώληση από μέρους πρωτογενούς παραγωγού προς τελικούς καταναλωτές λογίζεται ως εμπορία αν πραγματοποιείται σε χωριστό και ειδικό για τον σκοπό αυτό χώρο.

^{xv} Σε όλες τις περιπτώσεις χρησιμοποιούνται ακαθάριστα ποσά, δηλαδή πριν αφαιρεθεί ο οποιοσδήποτε φόρος ή άλλη επιβάρυνση. Εάν η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη από την επιχορήγηση, ως ποσό της ενίσχυσης λογίζεται το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησής της. Οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε δόσεις ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο της χορήγησής τους. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησής της ενίσχυσης.

Παράρτημα XIV: Υπεύθυνη Δήλωση σώρευσης (για πρωτογενή γεωργική παραγωγή) βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 1408/2013

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΩΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (DE MINIMIS)
ΣΤΟΝ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 1408/2013**

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν.1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁱ :							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁱⁱ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/νση Ηλεκτρ. Ταχυδρομεί ου (Email):			

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσειςⁱⁱⁱ που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

A Η επιχείρηση..... με ΑΦΜ
....., την οποία νομίμως εκπροσωπώ::

- I. Υποβάλλει την αίτηση χορήγησης .....τροκειμένου να λάβει κρατική ενίσχυση η οποία είναι δυνατό να υπαχθεί στο πλαίσιο του Κανονισμού de minimis στον γεωργικό τομέα 1408/2013.
- II. Δραστηριοποιείται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων^{iv}.
- III. Συνιστά «ενιαία επιχείρηση»^v με τις κάτωθι επιχειρήσεις:

A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΦΜ
1.		
2.		
3.		

- IV. Δεν συνιστά «ενιαία επιχείρηση» με καμία άλλη επιχείρηση

B. Η ενίσχυση ή σσονος σημασίας που πρόκειται να χορηγηθεί^{vi} στην ως άνω επιχείρηση^{vii, viii} βάσει της ΚΥΑ (αναφέρετε τη σχετική νομική βάση)....., αφορά δραστηριότητες της επιχείρησης που **δεν** εμπίπτουν:

- i) σε ενισχύσεις το ύψος των οποίων καθορίζεται βάσει της τιμής ή της ποσότητας των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά,
- ii) σε ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, συγκεκριμένα ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή άλλες τρέχουσες δαπάνες συνδεδεμένες με εξαγωγικές δραστηριότητες,
- iii) σε ενισχύσεις που χορηγούνται υπό τον όρο της χρησιμοποίησης εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων.

Γ. (Σε περίπτωση που η επιχείρηση δραστηριοποιείται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων και επίσης σε άλλους τομείς ή άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 2831/2023)

Η επιχείρηση, καθώς δραστηριοποιείται στον τομέα (στους τομείς)..... στον οποίο (στους οποίους) εφαρμόζεται ο Κανονισμός (ΕΕ) 2831/2023, διασφαλίζει με κατάλληλα μέσα, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή η διάκριση των στοιχείων κόστους, ότι δεν ενισχύονται δυνάμει του εν λόγω κανονισμού οι δραστηριότητες της πρωτογενούς παραγωγής γεωργικών προϊόντων.

Δ. (Σε περίπτωση που η επιχείρηση δραστηριοποιείται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων και επίσης στην πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 717/2014).

Η επιχείρηση, καθώς δραστηριοποιείται στην πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας στην οποία εφαρμόζεται ο Κανονισμός (ΕΕ) 717/2014, διασφαλίζει με κατάλληλα μέσα, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή η διάκριση των στοιχείων κόστους, ότι δεν ενισχύονται δυνάμει του εν λόγω κανονισμού οι δραστηριότητες της πρωτογενούς παραγωγής γεωργικών προϊόντων.

Ε. Στην επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων και των επιχειρήσεων που συνιστούν με αυτήν «ενιαία επιχείρηση», έχουν χορηγηθεί, κατά το τρέχον οικονομικό έτος και τα δύο προηγούμενα οικονομικά έτη, οι κάτωθι ενισχύσεις ή σσονος σημασίας:

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (DE MINIMIS) ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΧΟΡΗΓΗΘΕΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ
(αφορά την επιχείρηση δικαιούχο της ενίσχυσης και τις επιχειρήσεις που τυχόν συνιστούν ενιαία επιχείρηση με αυτήν)

Α/Α	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ & ΦΟΡΕΑΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. & ΗΜ/ΝΙΑ ΕΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΕΓΚΡΙΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ^{ix}	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ & ΑΦΜ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ	ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ DE MINIMIS

ΣΤ. Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που πρόκειται να χορηγηθεί στην επιχείρηση βάσει της εν λόγω ..... (αναφέρεται η σχετική νομική βάση), αθροισόμενη με οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση ήσσονος σημασίας που της έχει χορηγηθεί σε επίπεδο «ενιαίας επιχείρησης κατά το τρέχον οικονομικό έτος και τα δύο προηγούμενα οικονομικά έτη, δεν υπερβαίνει το ποσό των 20.000 ευρώ

Ζ. (Σε περίπτωση που η επιχείρηση δραστηριοποιείται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων και επίσης σε άλλους τομείς ή άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 2831/2023)

Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που πρόκειται να χορηγηθεί στην επιχείρηση βάσει της εν λόγω ΚΥΑ, αθροισόμενη με οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση ήσσονος σημασίας που χορηγείται βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2831/2023, κατά το τρέχον οικονομικό έτος και τα δύο προηγούμενα οικονομικά έτη, δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ.

Η. (Σε περίπτωση που η επιχείρηση δραστηριοποιείται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων και επίσης στην πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 717/2014)

Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που πρόκειται να χορηγηθεί στην επιχείρηση βάσει της εν λόγω ΚΥΑ, αθροισόμενη με οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση ήσσονος σημασίας που χορηγείται για την πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 717/2014, κατά το τρέχον οικονομικό έτος και τα δύο προηγούμενα οικονομικά έτη, δεν υπερβαίνει το ποσό των 30.000 ευρώ.

Θ. Η επιχείρηση δεν έχει λάβει άλλη κρατική ενίσχυση για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης υψηλού κινδύνου, η σώρευση των οποίων οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.

Ι. Αποδέχομαι οποιοδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων στοιχείων από τις αρμόδιες εθνικές ή ενωσιακές αρχές, καθώς και τη διασταύρωση αυτών με τα στοιχεία που παρέχονται από τα πληροφοριακά συστήματα δημοσίων υπηρεσιών και ασφαλιστικών οργανισμών.

Ημερομηνία: ...../...../.....

Ο – Η Δηλ.

(Υπογραφή)

ⁱ Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

ⁱⁱ Αναγράφεται ολογράφως.

ⁱⁱⁱ Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

^{iv} Νοούνται ως «γεωργικά προϊόντα» τα προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης, με εξαίρεση τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 104/2000 του Συμβουλίου.

^v Στην «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης¹

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης²

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας³

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται ως επίσης ενιαία επιχείρηση.

^{vi} Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό νομικό καθεστώς (πχ. ημερομηνία έκδοσης εγκριτικής απόφασης/ΚΥΑ/σύμβασης), ανεξάρτητα από την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης ήσσονος σημασίας στην επιχείρηση.

^{vii} Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχουν χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί κατά πόσον η νέα ενίσχυση ήσσονος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το σχετικό ανώτατο όριο.

^{viii} Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ήσσονος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας πρέπει να κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της διάσπασης.

^{ix} Σε όλες τις περιπτώσεις χρησιμοποιούνται ακαθάριστα ποσά, δηλαδή πριν αφαιρεθεί ο οποιοσδήποτε φόρος ή άλλη επιβάρυνση. Εάν η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη από την επιχορήγηση, ως ποσό της ενίσχυσης λογίζεται το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησής της. Οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε δόσεις ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο της χορήγησής τους. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησής της ενίσχυσης

Παράρτημα XV: Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση των ενισχύσεων με βάση τον γενικό απαλλακτικό κανονισμό

Υπεύθυνη Δήλωση ν. 1599/1986

Η ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΜΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΔΗΛΩΣΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΛΕΓΧΘΕΙ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΆΛΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΆΡΘΡΟ 8 ΠΑΡ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :					
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:	
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:					
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:					
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :					
Τόπος Γέννησης:					
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:	
Τόπος Κατοικίας:		Οδός:		Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):	

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις (3), που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι: Τα στοιχεία που συνοδεύουν την αίτηση είναι αληθή.

(ΓΑΚ 651/2014)

A. Η επιχείρηση ....., την οποία νομίμως εκπροσωπώ, η οποία υποβάλλει αίτηση συμπεριλαμβανομένων και τυχόν επιχειρήσεων με τις οποίες αποτελεί συνδεδεμένη επιχείρηση, έχει λάβει τις κάτωθι ενισχύσεις:

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΛΑΒΕΙ Η ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΛΑΒΕΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝ.651/2014 Αφορά στην επιχείρηση που υποβάλλει την αίτηση καθώς και τυχόν επιχειρήσεις με τις οποίες αποτελεί συνδεδεμένη επιχείρηση							
ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ & ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΕΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΕΓΚΡΙΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ	ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΦΑΣΗ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ*	ΑΦΜ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ

* (πριν την υπογραφή της σύμβασης, σε εξέλιξη ή ολοκληρωμένο)

B. Η ενίσχυση που πρόκειται να λάβει η επιχείρηση από το «Συστήματα Αποθήκευσης στις Επιχειρήσεις» αθροισόμενη με άλλες ενισχύσεις που έχει λάβει η επιχείρηση (καθώς και οι επιχειρήσεις που συνιστούν με την αιτούσα συνδεδεμένη επιχείρηση) με καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. ΕΕ 651/2014, δεν υπερβαίνει το ποσό των 400.000 ευρώ. Ως ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης νοείται η ημερομηνία της εγκριτικής απόφασης.

Γ. Δεν εκκρεμεί εις βάρος της επιχείρησης διαδικασία ανάκτησης προηγούμενης παράνομης και ασυμβίβαστης κρατικής ενίσχυσης.

Στη δήλωση θα αναφέρονται επίσης τα στοιχεία για τις ενισχύσεις που έχουν χορηγηθεί βάσει οιοδήποτε άλλου καθεστώτος που δεν εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 41 του Καν.651/2014 (πρόγραμμα, φορέας επιδότησης, χρονολογία ένταξης και ποσό) για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες.

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ (πλην του Καν.651/2014) ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ Η ΑΙΤΟΥΣΑ ΕΧΕΙ ΑΠΟΚΤΗΣΕΙ ΕΝΝΟΜΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ, ΒΑΣΕΙ ΟΠΟΙΟΥΔΗΠΟΤΕ ΑΛΛΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΔΙΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (Αφορά στην επιχείρηση που υποβάλλει την αίτηση καθώς και σε αυτές που συνιστούν με την αιτούσα συνδεδεμένη επιχείρηση)								
Α/Α	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ & ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΕΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΕΓΚΡΙΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ	ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΦΑΣΗ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ *	ΑΦΜ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ

* (πριν την υπογραφή της σύμβασης, σε εξέλιξη ή ολοκληρωμένο)

Στην περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει λάβει καμία ενίσχυση, θα το αναγράφει στην υπεύθυνη δήλωση.

Ημερομηνία:.....

Ο/Η Δηλ.

(Υπογραφή)

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

(2) Αναγράφεται ολογράφως.

(3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.»

Παράρτημα XVI: Υπεύθυνη Δήλωση Συναίνεσης Ιδιοκτήτη

Υπόδειγμα Υπεύθυνης Δήλωσης Ιδιοκτήτη

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν. 1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	TK:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):			

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽³⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

Είμαι ιδιοκτήτης της ενοικιαζόμενης/παραχωρούμενης εγκατάστασης του/της ___ με ΑΦΜ ___ ή του/της ___ με ΑΦΜ ___ νόμιμου/ης εκπρόσωπου της εταιρείας ___ ή του/της ___ με ΑΦΜ ___ υπεύθυνου/ης κανονιστικής συμμόρφωσης της εταιρείας __, όπου λαμβάνει χώρα η επένδυση για το πρόγραμμα «Συστήματα Αποθήκευσης στις επιχειρήσεις» και δίνω τη συναίνεσή μου για την τοποθέτηση του σχετικού εξοπλισμού.

[Η ανωτέρω διατύπωση είναι ενδεικτική και προσαρμόζεται αναλόγως των πραγματικών στοιχείων εκάστου αναδόχου.]

Ημερομηνία: ... /... /20.....

Ο – Η Δηλ.....

(Υπογραφή)

- (1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.
- (2) Αναγράφεται ολογράφως.
- (3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.
- (4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.
-

Παράρτημα XVII: Υπεύθυνη Δήλωση Μεγάλης Επιχείρησης

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ(1):							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο :			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης(2):							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	TK:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):			

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις (3), που προβλέπονται από της διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, ως νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρίας ..... δηλώνω ότι:

Η εταιρία υπάγεται στις μεγάλες επιχειρήσεις σύμφωνα με την 2003/361/ΕΚ Σύσταση της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων, και ως εκ τούτου δικαιούται τη λήψη της επιχορήγησης που ορίζεται στην παρούσα δράση ανάλογα.

Ημερομηνία:

Τόπος:

Για την εταιρία

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

(2) Αναγράφεται ολογράφως.

(3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

(4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.

Παράρτημα XVIII: Υπεύθυνη Δήλωση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών

ΠΡΟΣ		
Ο – Η Όνομα:	Επώνυμο:	
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:		
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:		
Ημερομηνία γέννησης:		
Τόπος Γέννησης:		
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:	Τηλ:	
Τόπος Κατοικίας:	Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):	Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχ. (Email):	

Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας: .....

ΑΦΜ: .....

Ημερομηνία:
Τόπος:

Για την εταιρεία:

Τύπος της επιχείρησης (βλέπε επεξηγητικό σημείωμα)

Σημειώστε με ένα σταυρό την περίπτωση ή τις περιπτώσεις στις οποίες υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση:

Ανεξάρτητη επιχείρηση

Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία που αναγράφονται παρακάτω προκύπτουν από τους λογαριασμούς της επιχείρησης και μόνον. Να συμπληρωθεί μόνο η δήλωση χωρίς παραρτήματα.

Συνεργαζόμενη επιχείρηση

Να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί το παράρτημα (και το τυχόν συμπληρωματικά δελτία). Στη συνέχεια να συμπληρωθεί η δήλωση και το αποτέλεσμα των υπολογισμών να μεταφερθεί στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω:

παρακάτω

Στοιχεία για τον προσδιορισμό της κατηγορίας επιχείρησης

Τα στοιχεία υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 6 του παραρτήματος της σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ τελικό σχετικά με τον ορισμό των ΜΜΕ. Περίοδος αναφοράς: 20XX-1

Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν στην τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση.

Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)

Κύκλος εργασιών
(χιλιάδες ευρώ)

Σύνολο ισολογισμού
(χιλιάδες ευρώ)

ΠΡΟΣΟΧΗ:

Σε σχέση με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση, υπάρχει μεταβολή των στοιχείων η οποία ενδέχεται να επιφέρει αλλαγή της κατηγορίας της αιτούσας επιχείρησης (πολύ μικρή, μικρή, μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση);

Όχι

Ναι σ' αυτή την περίπτωση, να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί δήλωση σχετικά με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση
ΥΠΟΓΡΑΦΗ
 Όνομα και ιδιότητα του προσυπογράφοντος, που είναι εξουσιοδοτημένος να εκπροσωπεί την επιχείρηση: .....
 Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986 ότι τα στοιχεία της παρούσης δήλωσης καθώς και των ενδεχόμενων παραρτημάτων της είναι ακριβή.
 ..... (τόπος), .../...../2023 (ημερομηνία)

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ
 ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ή ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ
 Επισυναπτόμενα παραρτήματα**

- Παράρτημα Α εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνεργαζόμενη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)
- Παράρτημα Β εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνδεδεμένη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)

Υπολογισμός των στοιχείων για συνεργαζόμενη ή συνδεδεμένη επιχείρηση ⁽¹⁾ (βλέπε επεξηγηματικό σημείωμα)
 Περίοδος αναφοράς ⁽²⁾: .....

	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (χιλιάρδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (χιλιάρδες ευρώ)
1. Στοιχεία ⁽²⁾ της αιτούσας επιχείρησης ή των ενοποιημένων λογαριασμών (μεταφορά από τον πίνακα Β(1) του παραρτήματος Β ⁽³⁾)			
2. Κατ' αναλογία συγκεντρωτικά στοιχεία ⁽²⁾ όλων των (ενδεχομένων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων (μεταφορά από τον πίνακα Α του παραρτήματος Α)			

3. Άθροισμα στοιχείων ⁽²⁾ όλων των (ενδεχομένων) συνδεδεμένων επιχειρήσεων που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης στη γραμμή [μεταφορά από τον πίνακα Β(2) του παραρτήματος Β]			Σύνολο
---	--	--	--------

(1) Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 3.

(2) Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν στην τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση (ορισμός, άρθρο 4).

(3) Τα στοιχεία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των εργαζομένων, υπολογίζονται με βάση τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της επιχείρησης, ή – εφόσον υπάρχουν – τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται η επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Τα αποτελέσματα της γραμμής «Σύνολο» πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα της δήλωσης σχετικά με τα «Στοιχεία για τον καθορισμό της κατηγορίας της επιχείρησης».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α**Συνεργαζόμενη επιχείρηση**

Για κάθε επιχείρηση για την οποία συμπληρώνεται «δελτίο εταιρικής σχέσης» [ένα δελτίο για κάθε επιχείρηση συνεργαζόμενη με την αιτούσα επιχείρηση και για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις των ενδεχόμενων συνδεδεμένων επιχειρήσεων, των οποίων τα στοιχεία δεν περιλαμβάνονται ακόμη στους ενοποιημένους λογαριασμούς ⁽¹⁾], τα στοιχεία του σχετικού «πίνακα εταιρικής σχέσης» πρέπει να μεταφέρονται στον ακόλουθο συγκεφαλαιωτικό πίνακα:

Πίνακας Α

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (ακριβή στοιχείαεπιχείρησης)	Αριθμός εργαζομένων(ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών(χιλιάδες ευρώ).	Σύνολο ισολογισμού (χιλιάδες ευρώ)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
Σύνολο			

(εφόσον χρειάζεται, να προστεθούν σελίδες ή να μεγάλώσει ο πίνακας)

Σημείωση: Τα στοιχεία αυτά είναι το αποτέλεσμα υπολογισμού κατ' αναλογία που πραγματοποιείται στο «δελτίο εταιρικής σχέσης» που συμπληρώνεται για κάθε άμεσα ή έμμεσα συνεργαζόμενη επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 2 (σχετικά με τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

⁽¹⁾ *Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2).*

ΔΕΛΤΙΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

1. Ακριβή στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....
 Διεύθυνση της εταιρικής έδρας: .....
 ΑΦΜ: .....
 Ονοματεπώνυμο νομίμου εκπροσώπου: .....

2. Ακαθάριστα στοιχεία της εν λόγω συνεργαζόμενης επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς:	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ) .....
Ακαθάριστα στοιχεία			

Σημείωση: Αυτά τα ακαθάριστα στοιχεία προκύπτουν από τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, στα οποία προστίθεται το 100% των στοιχείων των συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων, εκτός εάν τα δεδομένα των συνδεδεμένων επιχειρήσεων περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης στα λογιστικά στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης.⁽¹⁾ Εάν χρειάζεται, πρέπει να προστίθενται τα δελτία σύνδεσης για τις επιχειρήσεις που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης.

3. Υπολογισμός κατ' αναλογία

α) Ακριβής αναφορά του ποσοστού συμμετοχής⁽²⁾ που κατέχει η επιχείρηση που συμπληρώνει τη δήλωση (ή από τη συνδεδεμένη επιχείρηση μέσω της οποίας δημιουργείται η σχέση με τη συνεργαζόμενη επιχείρηση), στη συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου: .....

Αναφορά και του ποσοστού συμμετοχής⁽²⁾ που κατέχει η συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου στην επιχείρηση που καταρτίζει τη δήλωση (ή στη συνδεδεμένη επιχείρηση): .....

β) Πρέπει να επιλεγεί το υψηλότερο ποσοστό από τα δύο προηγούμενα ποσοστά και να συμπεριληφθεί στα ακαθάριστα στοιχεία που αναφέρονται στο προηγούμενο πλαίσιο. Τα αποτελέσματα του κατ' αναλογία υπολογισμού θα μεταφέρονται στον παρακάτω πίνακα:

«Πίνακας εταιρικής σχέσης»

Ποσοστό: ...	Αριθμός εργαζομένων(ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών(χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού(χιλιάδες ευρώ)
Αποτελέσματα κατ' αναλογία			

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Α του παραρτήματος Α.

(1) Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 1.

(2) Όσον αφορά στη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο ποσοστό. Στο ποσοστό αυτό πρέπει να προστεθεί το ποσοστό συμμετοχής στην ίδια επιχείρηση που ανήκισε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2 εδάφιο 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β**Συνδεδεμένες επιχειρήσεις****Α. Προσδιορισμός της περίπτωσης στην οποία υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση**

- Περίπτωση 1:** Η αιτούσα επιχείρηση καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσειενοποίησης στους ενοποιημένους λογαριασμούς άλλης συνδεδεμένης επιχείρησης [πίνακας Β(1)].
- Περίπτωση 2:** Η αιτούσα επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις δεν καταρτίζουν ενοποιημένους λογαριασμούς ή δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης [πίνακας Β(2)].

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης (Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 2 εδάφιο 2).

Β. Μέθοδοι υπολογισμού ανάλογα με την περίπτωση

Περίπτωση 1: Ως βάση υπολογισμού χρησιμοποιούνται οι ενοποιημένοι λογαριασμοί. Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας Β(1)

Πίνακας Β (1)

Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ) (*)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
Σύνολο		

(*) Όταν στους ενοποιημένους λογαριασμούς δεν φαίνεται ο αριθμός εργαζομένων, ο αριθμός τους υπολογίζεται με την άθροιση του αριθμού εργαζομένων όλων των επιχειρήσεων με τις οποίες συνδέεται η αιτούσα επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 1 του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης. Συνεργαζόμενη επιχείρηση (ακριβή στοιχεία) Διεύθυνση της εταιρικής ΑΦΜ Νόμιμος Εκπρόσωπος

A.

Β.			
Γ.			
Δ.			
Ε.			

Σημαντική σημείωση: Οι συνεργαζόμενες επιχειρήσεις μιας παρόμοιας συνδεδεμένης επιχείρησης, που δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο Παράρτημα Α.

Περίπτωση 2: Για κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση (συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων μέσω άλλων συνδεδεμένων επιχειρήσεων), πρέπει να συμπληρώνεται ένα «δελτίο σύνδεσης» και να γίνεται απλή άθροιση των λογαριασμών όλων των συνδεδεμένων επιχειρήσεων συμπληρώνοντας τον Πίνακα Β(2) παρακάτω.

Πίνακας Β (2)

Επιχείρηση αριθ.:	Αριθμός εργαζομένων(ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών(χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού(χιλιάδες ευρώ)
1. (*)			
2. (*)			
3. (*)			
4. (*)			
5. (*)			
Σύνολο			

(*) να προστίθεται ένα «δελτίο σύνδεσης» ανά επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 3 (σχετικά με τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ

(μόνο για τη συνδεδεμένη επιχείρηση που δεν περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στον πίνακα Β)

1. Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....
 Διεύθυνση της εταιρικής έδρας : .....
 ΑΦΜ: .....
 Ονοματεπώνυμο Νόμιμου Εκπροσώπου: .....

2. Στοιχεία της εν λόγω επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς: .....

Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
Σύνολο		

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Β(2) του παραρτήματος Β.

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης (1).

Παρόμοιες συνεργαζόμενες επιχειρήσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστιθενται στο Παράρτημα Α.

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΕΚΤΙΜΩΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΣΩΝ

Ι. ΤΥΠΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ο ορισμός των ΜμΕ¹ κάνει διάκριση μεταξύ τριών τύπων επιχειρήσεων ανάλογα με τον τύπο των σχέσεων που διατηρούν με άλλες επιχειρήσεις σε επίπεδο συμμετοχής στο κεφάλαιο, στα δικαιώματα ψήφου ή δικαιώματος άσκησης κυριαρχικής επιρροής².

Τύπος 1: ανεξάρτητη επιχείρηση

Αποτελεί τη συνθέστερη περίπτωση. Πρόκειται απλά για όλες τις επιχειρήσεις που δεν υπάγονται στους άλλους δύο τύπους επιχειρήσεων, δηλαδή στις συνεργαζόμενες ή στις συνδεδεμένες.

Η αιτούσα επιχείρηση είναι ανεξάρτητη εάν:

- δεν έχει συμμετοχή 25 % ή περισσότερο σε άλλη επιχείρηση,
- το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της δεν ανήκει σε μία άλλη επιχείρηση ή σε δημόσιο οργανισμό ή από κοινού σε πολλές συνδεδεμένες επιχειρήσεις ή σε δημόσιους οργανισμούς, πλην ορισμένων εξαιρέσεων³,
- δεν καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ούτε περιλαμβάνεται στους λογαριασμούς επιχείρησης που καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς και συνεπώς δεν είναι συνδεδεμένη επιχείρηση⁴.

¹ Στη συνέχεια του κειμένου, ο όρος «ορισμός» αναφέρεται στο Παράρτημα της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής που αφορά στον ορισμό των ΜμΕ.

² Ορισμός, άρθρο 3.

³ Μία επιχείρηση μπορεί ωστόσο να εξακολουθήσει να είναι ανεξάρτητη εάν το κατώτατο όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, στην περίπτωση των παρακάτω κατηγοριών επενδυτών (εφόσον αυτοί δεν είναι συνδεδεμένοι με την αιτούσα επιχείρηση):
α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που δραστηριοποιούνται συστηματικά σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου («άγγελοι επιχειρήσεων») και που επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις, εφόσον οι συνολικές επενδύσεις των εν λόγω επιχειρήσεων στην ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνουν το ποσό των 1 250 000 ευρώ,

- β) πανεπιστήμια ή ιδιωτικά ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού,
- γ) θεσμικοί επενδυτές συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης (Ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2, εδάφιο 2).
- δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με έτησιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ. ευρώ και λιγότερο από 5000 κατοίκους.
- 4 — Εάν η εταιρική έδρα της επιχείρησης βρίσκεται σε κράτος μέλος που προβλέπει απαλλαγή από την υποχρέωση κατάρτισης παρομοίων λογαριασμών κατά την έννοια της έβδομης οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, η επιχείρηση οφείλει ωστόσο να διευκρινίζει ότι δεν πληροί κάποιον από τους ορους που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού.
- Υπάρχουν ορισμένες πολύ σπάνιες περιπτώσεις όπου μία επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί ως συνδεδεμένη με μία άλλη μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 3):
- Από την άλλη πλευρά, υπάρχει η σχετική σπάνια περίπτωση μία επιχείρηση να καταρτίζει με δική της πρωτοβουλία ενοποιημένους λογαριασμούς χωρίς να της επιβάλλεται παρόμοια υποχρέωση από την προαναφερόμενη έβδομη οδηγία. Στην περίπτωση δεν είναι υποχρεωτικά συνδεδεμένη και μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι μόνο συνεργαζόμενη.
- Για να προσδιοριστεί εάν μία επιχείρηση είναι συνδεδεμένη ή όχι, πρέπει να εξετασθούν περιπτώσεις εάν η επιχείρηση πληροί ή όχι κάποιον από τους ορους που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού, ενδεχομένως μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού.

Τύπος 2: συνεργαζόμενη επιχείρηση

Ο τύπος αυτός αντιπροσωπεύει την περίπτωση επιχειρήσεων που διατηρούν σημαντικές χρηματοοικονομικές εταιρικές σχέσεις, χωρίς όμως η μία να ασκεί σημαντικό άμεσο ή έμμεσο έλεγχο στην άλλη. Είναι συνεργαζόμενες οι επιχειρήσεις που δεν είναι ανεξάρτητες αλλά ούτε και συνδεδεμένες μεταξύ τους.

Η αιτούσα επιχείρηση είναι συνεργαζόμενη με μία άλλη εάν:

- κατέχει ποσοστό συμμετοχής ή δικαιωμάτων ψήφου μεγαλύτερο ή ίσο του 25 % σε αυτήν, ή άλλη επιχείρηση κατέχει ποσοστό συμμετοχής ή δικαιωμάτων ψήφου μεγαλύτερο ή ίσο του 25 % στην αιτούσα επιχείρηση και
- οι επιχειρήσεις δεν είναι συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια που περιγράφεται παρακάτω, πράγμα που σημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι τα δικαιώματα ψήφου της μιας στην άλλη δεν υπερβαίνουν το 50 % και
- η αιτούσα επιχείρηση δεν καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους να περιλαμβάνεται η άλλη επιχείρηση βάσει ενοποίησης ούτε περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους λογαριασμούς αυτής της άλλης επιχείρησης που είναι συνδεδεμένη με την τελευταία αυτή⁴.

Τύπος 3: συνδεδεμένη επιχείρηση

Αυτός ο τύπος αντιστοιχεί στην οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε έναν όμιλο, μέσω του άμεσου ή έμμεσου ελέγχου της πλειοψηφίας των δικαιωμάτων ψήφου (ακόμη και μέσω συμφωνιών ή σε ορισμένες περιπτώσεις μέσω φυσικών προσώπων που είναι μέτοχοι), ή μέσω της ικανότητας άσκησης κυριαρχικής επιρροής σε μία επιχείρηση. Πρόκειται λοιπόν για πιο σπάνιες περιπτώσεις που διακρίνονται κατά κανόνα σαφέστατα από τους δύο προαναφερόμενους τύπους.

Προκειμένου να μην συναντήσουν οι επιχειρήσεις δυσκολίες ερμηνείας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όρισε αυτόν τον τύπο επιχειρήσεων συμπεριλαμβανοντας, εφόσον αυτές ανταποκρίνονται στο αντικείμενο του ορισμού, τους όρους που προβλέπονται στο πρώτο άρθρο της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1983, σχετικά με τους ενοποιημένους λογαριασμούς⁵, η οποία εφαρμόζεται εδώ και αρκετά χρόνια.

Συνεπώς, μία επιχείρηση γνωρίζει κατά κανόνα αμέσως εάν είναι συνδεδεμένη, εφόσον υποχρεούται κατά την έννοια της εν λόγω οδηγίας να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους λογαριασμούς μιας επιχείρησης που υποχρεούται να καταρτίζει παρόμοιους ενοποιημένους λογαριασμούς.

Οι δύο μοναδικές και σπάνιες περιπτώσεις κατά τις οποίες μία επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί συνδεδεμένη ενώ δεν υποχρεούται να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς περιγράφονται στις δύο πρώτες παραγράφους της υποσημείωσης 5 στο τέλος το παρόντος επεξηγηματικού σημειώματος. Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση πρέπει να διευκρινίζει εάν πληροί κάποιοι από τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού.

II. Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΤΗΣΙΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ⁶

Ο αριθμός των εργαζομένων μιας επιχείρησης αντιστοιχεί στον αριθμό των ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ).

⁵Έβδομη οδηγία 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου βασιζόμενη στο άρθρο 54 παράγραφος 3 στοιχείο ζ) της συνθήκης για τους ενοποιημένους λογαριασμούς (ΕΕ L 193 της 18.7.1983, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2001/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 283 της 27.10.2001, σ. 28).

⁶Ορισμός, άρθρο 5.

Ποιοι λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων;

- Οι μισθωτοί της εξεταζόμενης επιχείρησης.
- τα πρόσωπα που εργάζονται για αυτή την επιχείρηση, που έχουν σχέση εξάρτησης με αυτή και εξομοιούνται προς μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο,
- οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες,

- οι μέτοχοι που απασχολούνται συστηματικά στην επιχείρηση και έχουν οικονομικά οφέλη από αυτή.
Οι ασκούμενοι ή οι φοιτητές που βρίσκονται σε επαγγελματική εκπαίδευση στο πλαίσιο σύμβασης άσκησης ή επαγγελματικής εκπαίδευσης δεν υπολογίζονται στον αριθμό των εργαζομένων.

Πώς υπολογίζεται ο αριθμός των εργαζομένων;

Μία ΕΜΕ αντιστοιχεί σε ένα πρόσωπο που έχει εργαστεί στην επιχείρηση ή για λογαριασμό της επιχείρησης με πλήρη απασχόληση καθ' όλη τη διάρκεια του εξεταζόμενου έτους. Ο αριθμός εκφράζεται σε ΕΜΕ.

Η εργασία προσώπων που δεν έχουν εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, ή που έχουν εργαστεί με καθεστώς μερικής απασχόλησης, ανεξαρτήτως διάρκειας, ή εποχιακή εργασία, υπολογίζονται σε κλάσματα ΕΜΕ.

Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή γονικών αδειών δεν υπολογίζεται

Παράρτημα XIX: Υπεύθυνη δήλωση Στοιχείων Πραγματικών Δικαιούχων

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	TK:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/νση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):			

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις⁽³⁾, που προβλέπονται από της διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, ως νόμιμος εκπρόσωπος της επιχείρησης με επωνυμία «_____» δηλώνω ότι :

Με την ιδιότητά μου, ως νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας ____ή υπεύθυνος κανονιστικής συμμόρφωσης της εταιρείας ____, δηλώνω υπεύθυνα ότι σύμφωνα με την παρ. 17 του άρθρου 3 του ν.4557/2018 όπως ισχύει, τα κατωτέρω πρόσωπα δύνανται να θεωρούνται ως πραγματικοί δικαιούχοι της εν λόγω εταιρείας, κατά την έννοια των παρ. 17 και 18 του άρθρου 3 του Ν.4557/2018:

Όνομα 1, επώνυμο 1, Ημερ. γέννησης, ΑΦΜ, ιδιότητα ΠΔ, έκταση δικαιώματος ΠΔ

Όνομα 2, επώνυμο 2, Ημερ. γέννησης, ΑΦΜ, ιδιότητα ΠΔ, έκταση δικαιώματος ΠΔ

[Η ανωτέρω διατύπωση είναι ενδεικτική και προσαρμόζεται αναλόγως των πραγματικών στοιχείων εκάστου αναδόχου.]

Ημερομηνία: ... /... /20.....

Ο – Η Δηλ.....

(Υπογραφή)

⁽¹⁾ Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του Δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

⁽²⁾ Αναγράφεται ολογράφως.

⁽³⁾ «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

⁽⁴⁾ Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.

Παράρτημα ΧΧ: Υπεύθυνη Δήλωση περί Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης (DNSH)

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ¹ :						
Ο – Η Όνομα:			Επώνυμο			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:						
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:						
Ημερομηνία γέννησης ² :						
Τόπος Γέννησης:						
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:			Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:		Οδός:		Αριθ.:		ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):			Δ/νση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):			
<p>Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽³⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ.6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι το υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο συμμορφώνεται με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία και συγκεκριμένα με την Αρχή της «Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης (DNSH)».⁽⁴⁾</p> <p style="text-align: right;"> Ημερομηνία: ... / ... / 2024 Ο – Η Δηλ..... (Υπογραφή) </p>						

¹ Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

² Αναγράφεται ολογράφως

³ «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή

σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

⁴ Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα

Παρακαλείσθε να αναφέρετε ποιοι από τους ακόλουθους περιβαλλοντικούς στόχους απαιτούν ουσιαστική DNSH αξιολόγηση του Υποέργου:	Ναι	Όχι	Αιτιολόγηση εάν έχει επιλεχθεί το «Όχι»
Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής			
Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή			
Βιώσιμη χρήση και προστασία του νερού και των θαλάσσιων πόρων			
Κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης			
Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης στον αέρα, στο νερό ή στο έδαφος			
Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων			

Ερωτήσεις	Όχι	Ουσιαστική Αιτιολόγηση
Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής: Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε σημαντικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου;		
Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή: η επένδυση αναμένεται να οδηγήσει σε αύξηση των		

<p>δυσμενών επιπτώσεων στο τρέχον κλίμα και στο αναμενόμενο μελλοντικό κλίμα, σχετικά με την ίδια την επένδυση ή τους ανθρώπους, τη φύση ή τα περιουσιακά στοιχεία ;</p>		
<p>Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων: το μέτρο αναμένεται να είναι επιβαρυντικό:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) για την καλή κατάσταση ή για το καλό οικολογικό δυναμικό των υδατικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων, ή ii) για την καλή περιβαλλοντική κατάσταση των θαλάσσιων υδάτων;		
<p>Μετάβαση σε κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης: το μέτρο αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της παραγωγής, της αποτέφρωσης ή της διάθεσης αποβλήτων, με εξαίρεση την αποτέφρωση μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων· ή ii) να οδηγήσει σε σημαντικές ανεπάρκειες ως προς την άμεση ή έμμεση χρήση οποιουδήποτε φυσικού πόρου σε οποιοδήποτε στάδιο του κύκλου ζωής του, οι οποίες δεν ελαχιστοποιούνται με επαρκή μέτρα· ή iii) να προκαλέσει		

σημαντική και μακροπρόθεσμη βλάβη στο περιβάλλον ως προς την κυκλική οικονομία;		
Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης: αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε σημαντική αύξηση των εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος;		
Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων: το μέτρο αναμένεται να είναι: i. σε σημαντικό βαθμό επιβαρυντικό για την καλή κατάσταση και την ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων, ή ii. επιβαρυντικό για την κατάσταση διατήρησης οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων όσων είναι ενωσιακού ενδιαφέροντος;		

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XX_2: Βεβαίωση συμμόρφωσης με την αρχή της «Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης» (DNSH)**Αιτιολόγηση συμμόρφωσης με την αρχή της «Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης» (DNSH)**

Αποτελέσματα ελέγχου στο πλαίσιο συμμόρφωσης του επενδυτικού σχεδίου με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία. Για τη διενέργεια του ελέγχου απαιτείται η ύπαρξη και το περιεχόμενο έκθεσης συμβούλου/μηχανικού από την οποία προκύπτει σαφώς και αιτιολογημένα η συμμόρφωση του επενδυτικού σχεδίου με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία.

Αποτελέσματα ελέγχου ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν εμπίπτει στις αποκλειόμενες δραστηριότητες των υποπεριπτώσεων α), β), γ) και δ) της περ. II της παρ. 9 του άρθρου 6 της Υπουργικής Απόφασης αριθμ. 159337 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ Β' 5886) / 15.12.2021. Για τη διενέργεια του ελέγχου απαιτείται η ύπαρξη και το περιεχόμενο έκθεσης συμβούλου/μηχανικού από την οποία προκύπτει σαφώς και αιτιολογημένα ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν εμπίπτει στις αποκλειόμενες δραστηριότητες των υποπεριπτώσεων α), β), γ) και δ) της περ. II της παρ. 9 του άρθρου 6 της Υπουργικής Απόφασης αριθμ. 159337 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ Β' 5886) / 15.12.2021.

Υποβολή Έκθεσης Ελέγχου συμβούλου/μηχανικού

Μη υποβολή Έκθεσης Ελέγχου συμβούλου/μηχανικού (συνεπάγεται με απόρριψη σχετικά με τη συμμόρφωση με την αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης)

Σε περίπτωση υποβολής Έκθεσης Ελέγχου συμβούλου/μηχανικού ελέγχεται:

α) Η σαφής και αιτιολογημένη συμμόρφωση του επενδυτικού σχεδίου με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία	☐ Ναι ☐ Όχι
β) Η σαφής και αιτιολογημένη αποτύπωση ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν εμπίπτει στις αποκλειόμενες δραστηριότητες των υποπεριπτώσεων α), β), γ) και δ) της περ. II της παρ. 9 του άρθρου 6 της Υπουργικής Απόφασης αριθμ. 159337 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ Β' 5886) / 15.12.2021.	☐ Ναι ☐ Όχι
Γ.1) Η ύπαρξη μελέτης ελέγχου βιωσιμότητας (sustainability proofing) της επενδυτικής δραστηριότητας του επενδυτικού σχεδίου, εφόσον απαιτείται ¹³ . <i>Κατ' εφαρμογή της Ανακοίνωσης 2021/C 280/01 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και υπό τους όρους της παρ. 1.3 της ανωτέρω Ανακοίνωσης ελέγχεται η ύπαρξη και το περιεχόμενο μελέτης ελέγχου βιωσιμότητας (Sustainability Proofing) της επενδυτικής δραστηριότητας του επενδυτικού σχεδίου, η οποία εκπονείται από συμβούλους / μηχανικούς σύμφωνα με την κλιματική διάσταση και την περιβαλλοντική διάσταση, όπως ορίζονται στην υπ' αρ. 2021/C 280/01 Ανακοίνωση της Επιτροπής.</i>	☐ Ναι ☐ Όχι

<p>Γ.2) Στη μελέτη ελέγχου βιωσιμότητας (Sustainability Proofing), περιλαμβάνεται απαραίτητα περίληψη του ελέγχου βιωσιμότητας με τα ακόλουθα στοιχεία:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ αποτελέσματα του ελέγχου ☐ τις επιπτώσεις που προσδιορίστηκαν (αρνητικές ή θετικές) ☐ τα βασικά μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων που θα εφαρμοστούν ☐ ειδικά για έργα τα οποία απαιτούν Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, τους υπολειπόμενους κινδύνους μετά την εφαρμογή όλων των μέτρων μετριασμού των επιπτώσεων. Πρέπει να επεξηγούνται οι λόγοι για τους οποίους οι εν λόγω υπολειπόμενοι κίνδυνοι ή οι μετριασμένες επιπτώσεις είναι αποδεκτοί/αποδεκτές για να προχωρήσει περαιτέρω η χρηματοδότηση του επενδυτικού σχεδίου και συνάδουν με τους στόχους του InvestEU. Κατά περίπτωση, θα πρέπει να καλύπτεται επίσης η χρηματική αποτίμηση και η συνεκτίμηση των αρνητικών και θετικών επιπτώσεων (συμπεριλαμβανομένων των εξωτερικών παραγόντων στην οικονομική αποτίμηση). 	<p>☐ Ναι ☐ Όχι</p>
<p>Γ.3) κατάλογοι σημείων ελέγχου προς χρήση από τους εταίρους υλοποίησης για τον έλεγχο βιωσιμότητας, σύμφωνα με το Παράρτημα 3 του εγγράφου καθοδήγησης σχετικά με τον έλεγχο βιωσιμότητας του InvestEU (2021/C 280/01), μόνο για την κλιματική και την περιβαλλοντική διάσταση.</p>	<p>☐ Ναι ☐ Όχι</p>

¹³Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής 2021/C 280/01 (Παρ. 1.3), δεν απαιτείται έλεγχος βιωσιμότητας στις ακόλουθες περιπτώσεις: i) Επενδυτικά έργα των οποίων το συνολικό επενδυτικό κόστος δεν υπερβαίνει το ποσό των € 10 εκατ. (μη συμμ. ΦΠΑ), ii) Όσον αφορά την επιχειρηματική χρηματοδότηση γενικού σκοπού/τις άμεσες επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου, η συνολική χρηματοδότηση που παρέχει ο εταίρος υλοποίησης στον τελικό αποδέκτη, δεν υπερβαίνει το ποσό των € 10 εκατ

Πληροφορίες που ανά περίπτωση απαιτείται να συμπεριληφθούν στην περίληψη του ελέγχου βιωσιμότητας:

α) Προσδιορισμός της επενδυτικής δραστηριότητας: γενικές πληροφορίες σχετικά με την επενδυτική δραστηριότητα (τομέας και πεδίο επιλεξιμότητας, είδος χρηματοδότησης, ποσό, συνολικό κόστος, τελικός αποδέκτης, τοποθεσία κ.λπ.)·

β) Οδηγία ΕΠΕ: επενδυτική δραστηριότητα που υπόκειται σε ΕΠΕ (που απαιτεί έλεγχο περιβαλλοντικής βιωσιμότητας ανεξάρτητα από το συνολικό κόστος της)·

γ) Σύντομη περιγραφή της διαδικασίας ελέγχου βιωσιμότητας: το μέρος αυτό θα συμπεριλαμβάνεται στο έντυπο αίτησης εγγύησης και θα περιλαμβάνει τις βασικές πτυχές βιωσιμότητας της επενδυτικής δραστηριότητας:

— συμμόρφωση και συνέπεια της πράξης με την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ και τις πολιτικές της ΕΕ στον οικείο τομέα/τομείς, καθώς και με άλλες συναφείς διεθνείς συμβάσεις και το εθνικό δίκαιο ή τυχόν ζητήματα συμμόρφωσης (εφόσον υπάρχουν)·

— αποτελέσματα της διαδικασίας ελέγχου βιωσιμότητας: i) συνοπτική περιγραφή των κλιματικών/περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τόσο των θετικών όσο και των αρνητικών· ii) προτεινόμενα μέτρα μετριασμού ή αντιστάθμισης και το κόστος τους (εφόσον διατίθεται)· iii) υπολειπόμενοι κίνδυνοι (εάν υπάρχουν)· και iv) πτυχές της χρηματικής αποτίμησης (κατά περίπτωση) κ.λπ.·

— ειδικές ρυθμίσεις, κατά περίπτωση: π.χ. ειδικές συμβατικές διατάξεις σχετικά με αναβλητικές αιρέσεις και ρήτρες, ειδικές ρυθμίσεις παρακολούθησης κ.λπ.· προσδιορισμός των έργων υποδομής για τα οποία ο εταίρος υλοποίησης προσδιόρισε μόνο περιορισμένα μέτρα μετριασμού και κατά πόσον για τα μέτρα αυτά έχουν διατυπωθεί συστάσεις και έχουν υλοποιηθεί.

δ) Κλιματική διάσταση — στο παρόν τμήμα θα παρέχονται λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με την κλιματική διάσταση, ανάλογα με την περίπτωση και τη συνάφεια με την επενδυτική δραστηριότητα:

— νομικό πλαίσιο που ισχύει για την επενδυτική δραστηριότητα υπό το πρίσμα του κλίματος, για παράδειγμα αν η αναθεωρημένη οδηγία ΕΠΕ (2014) εφαρμόζεται στην επενδυτική δραστηριότητα και αν εξετάστηκαν δεόντως οι κλιματικές παράμετροι στο πλαίσιο της έκθεσης ΕΠΕ·

— προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή: συνοπτική περιγραφή και αποτελέσματα της εκτίμησης κλιματικής τρωτότητας, περιγραφές των κινδύνων που εντοπίστηκαν και της εκτίμησης κλιματικού κινδύνου, των μέτρων προσαρμογής που έχουν τεθεί σε εφαρμογή και του κόστους τους, των υπολειπόμενων κινδύνων (εάν υπάρχουν) και του τρόπου με τον οποίο θα αντιμετωπιστούν κατά τη διάρκεια της φάσης υλοποίησης και λειτουργίας της επενδυτικής δραστηριότητας·

— μετριασμός της κλιματικής αλλαγής: βάση για τη διενέργεια εκτίμησης αποτυπώματος άνθρακα, σε περίπτωση που το αποτύπωμα άνθρακα υπολογίστηκε από τον εταίρο υλοποίησης ή άλλο μέρος (φορέα υλοποίησης της επενδυτικής δραστηριότητας ή ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα), μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε, βάση για τη διενέργεια (ή μη) της χρηματικής αποτίμησης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και τον προσδιορισμό των επιλογών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, το σκιδώδες κόστος CO₂ που χρησιμοποιήθηκε και η υποκείμενη μεθοδολογία (σε περίπτωση που διαφέρει από τη συνιστώμενη), αναφέρετε την αναμενόμενη διάρκεια ζωής της υποδομής και περιγράψτε τη συμβατότητα της επενδυτικής δραστηριότητας με τους όρους κλιματικής ουδετερότητας·

— προαιρετικά μέτρα που συμφώνησε να λάβει ο τελικός αποδέκτης για τη βελτίωση των κλιματικών επιδόσεων της επενδυτικής δραστηριότητας (προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στο κατώτατο όριο, χρήση βελτιωμένων τεχνολογιών για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κ.λπ.).
13.7.2021 EL Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 280/77

ε) Περιβαλλοντική διάσταση — στο παρόν τμήμα θα παρέχονται λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με την περιβαλλοντική διάσταση, ανάλογα με την περίπτωση και τη συνάφεια με την επενδυτική δραστηριότητα:

- συμμόρφωση με το κανονιστικό και νομικό πλαίσιο που ισχύει για την επενδυτική δραστηριότητα, την οδηγία ΕΠΕ (διαθέσιμες ΕΠΕ ή αποφάσεις ελέγχου), άλλες σχετικές οδηγίες, κατάσταση χορήγησης των αναγκαίων αδειών και εγκρίσεων, τυχόν ζητήματα συμμόρφωσης (εάν υπάρχουν):
  - αν οι πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση του ελέγχου βιωσιμότητας έχουν ληφθεί από επίσημες εκθέσεις που απαιτούνται από τη νομοθεσία και/ή αν ο εταίρος υλοποίησης ζήτησε πρόσθετες μελέτες:
- σύντομη περιγραφή των επιπτώσεων που προσδιορίστηκαν για οποιοδήποτε από τα περιβαλλοντικά στοιχεία που αναφέρονται λεπτομερώς στο παρόν έγγραφο καθοδήγησης, αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων, σωρευτικές επιπτώσεις, προτεινόμενα μέτρα μετριασμού και αντιστάθμισης και το κόστος τους, ποσοτικός προσδιορισμός και χρηματική αποτίμηση των υπολειπόμενων κινδύνων, όπως περιλαμβάνονται στην οικονομική αποτίμηση της επενδυτικής δραστηριότητας, κατά περίπτωση:
- αιτιολόγηση των λόγων για τους οποίους θεωρούνται αποδεκτοί οι υπολειπόμενοι κίνδυνοι ή οι προσδιορισμένες/ μετριασμένες επιπτώσεις και περιγραφή τυχόν μέτρων μετριασμού που έχουν προσδιοριστεί και εφαρμοστεί (πέραν εκείνων που απαιτούνται λόγω της συμμόρφωσης προς τις κείμενες διατάξεις):
- προαιρετικά μέτρα βάσει του καταλόγου σημείων ελέγχου του θετικού θεματολογίου του παραρτήματος 3 του εγγράφου καθοδήγησης σχετικά με τον έλεγχο βιωσιμότητας του InvestEU (2021/C 280/01), τα οποία έλαβε ο φορέας υλοποίησης της επενδυτικής δραστηριότητας/τελικός αποδέκτης για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων της επενδυτικής δραστηριότητας, και το κόστος τους, καθώς και επιβεβαίωση της ένταξής τους στην οικονομική αποτίμηση της επενδυτικής δραστηριότητας.

Παράρτημα XXI: Υπεύθυνη Δήλωση ΑΕΚΚ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):			Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):				

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽³⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

Είμαι κάτοχος Άδειας Συλλογής Μεταφοράς Στερεών μη Επικινδύνων Αποβλήτων που περιέχει κωδικούς της κατηγορίας 17 -Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών, Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ) με αριθμό Άδειας.....

- Είμαι συμβεβλημένος/θα συμβληθώ (διαγράφεται αναλόγως) με Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ) ΑΕΚΚ στην Περιφερειακή Ενότητα του Έργου.
- Τα ΑΕΚΚ θα οδηγηθούν στην πλησιέστερη, συμβεβλημένη με ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ Μονάδα Ανάκτησης, που θα μου υποδείξει το ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ.

- Ο Εντολέας προς τον οποίο απευθύνεται η παρούσα ΥΔ, **νομιμοποιείται να μην μου αποδώσει την συμφωνημένη αμοιβή**, εάν δεν του προσκομίσω **Βεβαίωση Οριστικής Παραλαβής ΑΕΚΚ**, την οποία εκδίδει το ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ και η οποία πιστοποιεί την, κατά βάρος και σύσταση, παράδοση των ΑΕΚΚ σε συμβεβλημένη Μονάδα Ανάκτησης.
- Το Τέλος Εισόδου (ευρώ/τόνο) των ΑΕΚΚ στην Μονάδα Ανάκτησης, βαρύνει τον Εντολέα μου, ορίζεται από το ΣΣΕΔ ΑΕΚΚ σύμφωνα με τις εγκεκριμένες τιμές από τον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης και είναι απολύτως διακριτό στην προσφορά που έχω εκδώσει.

Ημερομηνία: .../.../ 20XX

Ο — Η Δηλ.

(1) Αναγράφεται το όνομα του κατόχου των αποβλήτων προς τον οποίο απευθύνεται η δήλωση.

(2) Αναγράφεται ολογράφως.

(3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 18 Δεκεμβρίου 2024

Οι Υπουργοί

Αναπληρωτής Υπουργός
Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

Περιβάλλοντος
και Ενέργειας

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

Υφυπουργός Περιβάλλοντος
και Ενέργειας

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΔΟΥΚΟΥ